

LIBRARY OF CONGRESS
6
MAY 2 - 1982
DIST. COPY
ORDER DIVISION

RIB
①

رقیبون

در اطلاعات آلوده و غیره

Ketabton.com

بیرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و رئیس شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان هنگامیکه نخستین کنفرانس سرتاسری ج. د. خ. ۱۰ را افتتاح مینمایند.

اختصار وقایع مهم هفتاد

د افغانستان د خلک د موکراتیک گوند سرتاسری شاندار او پر تمین کنفرانس د ۱۳۶۰ کال د حوت په ۲۳ نیټه له غر می نه مخکی په لسو بجو د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی د عمومی منشی اود افغانستان دموکراتیک جمهوریت د انقلابی شورا د رئیس بیرک کارمل په افتتاحیه وینا سره دکابل یو لی تخنیک دا نستیتوت په چمتا زیوم کی په رسمی توگه پرا نستل شو .

دبا ختر آژانس خبریال زیاتوی چی د کنفرانس کار له لندی تفریح وروسته دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی د سیاسی بیرو د غری او دافغانستان دموکراتیک جمهوریت د وزیرانو د شورا د رئیس سلطانعلی کشتمند په مشری دوام وکړ او د رپوټ دوړاندی کولو څخه وروسته دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی غری او دکابل ښار د گوندی کمیټی منشی ظهیر رزمجو ، دگوند د مرکزی کمیټی علی البدل غری اود افغانستان د صنفی اتحادیو د مرکزی شورا رئیس عبدالستار پر دلی او د کندز د گرنی د کوپراتیونو استازی امان اله دهقان دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی د رپوټ په باب وینا وی وکړی او هغه یی تایید کړ .

ورپسی د مرکزی کمیټی غری اود گوند د مرکزی کمیټی د تشکیلاتو دخانگی مسوول نجم الدین گاویانی دا اعتبار نامی دکمیسیون رپوټ ولوست چی له رایوا خستلو وروسته تائید او تصویب شو .

دو همه غونډه دا فغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی د سیاسی بیرو د غری او منشی نور احمد نور په مشری له غر می وروسته په دريو بجو پیل شوه او په هغی کی دگوند د مرکزی کمیټی د سیاسی بیرو غری او منشی ډاکتر صالح محمد زیری او دملی دفاع دوزارت د هواپی پوځ دگوندی سازمان استازی او د کنفرانس نوروشیرو تنو برخه والو استاز یو داساسی رپوټ په تائید او ملاتړ ویناوی وکړی .

له لندی تفریح وروسته غونډه د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی دمنشی نیاز محمد مومند په مشری وشوه .

او په هغی کی دگوند د مرکزی کمیټی د سیاسی بیرو غری او د وزیرانو د شورا رئیس او دملی دفاع دوزارت د قرارگاه دگوندی سازمان استازی سلطانعلی کشتمند په کنفرانس کی د شاملو نورو شیری تنو په گډون ویناوی وکړی .

دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د سرتاسری کنفرانس د لهری ورځی غونډی د شپي په اته نیمو بجو پای ته ورسیدی .

دا فغانستان د خلک دموکراتیک گوند دپر تمین سرتاسری کنفرانس دریمه غونډه د حوت په څلورویشتمه نیټه له غرمی مخکی په ښو بجو دا فغانستان د خلک دموکراتیک

گوند د مرکزی کمیټی د عمومی منشی اود افغانستان دموکراتیک جمهوریت دا انقلابی شورا د رئیس بیرک کارمل په گډون دکابل دیو لی تخنیک انستیتوت په تالار کی جوړ شوه .

پدی غونډه کی چی دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی د سیاسی

بیرو د علی البدل غری اومنشی محمود بریالی په مشری پیل شوه دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی د سیاسی بیرو غری او منشی نور احمد نور دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند داساسی دتعديل او تکمیل په باب یو رپوټ وړاندی کړ او ورپسی د غونډی دريو تنو برخه والو ویناوی وکړی .

دبا ختر آژانس خبریالان خیر راگوی چی لندی تفریح وروسته د کنفرانس دغونډی کار دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی د سیاسی بیرو د غری اومنشی ډاکتر صالح محمد زیری په مشری دوام وکړ او په هغه کی د غونډی او وتنو برخه والو داچندا په ارتباط خبری وکړی .

ډاکتر زیری ددغو خبرو په پای کی له بیرک کارمل څخه هیله وکړه چی دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د سرتاسری کنفرانس اختتامیه ویناوی وکړی . بیرک کارمل په خپله ویناکی د هغومستلویه باب چی په

کنفرانس کی خبری پری وشوی اشاره را اودغونډی برخه والو استازیو ته یی پیشتر وکړ چی دافغانستان د خلک دموکراتیک دسرتاسری کنفرانس د پری کړه لیکونو باب تصمیم ونیسی .

بیرک کارمل منشی عمومی کمیټی د حزب دموکراتیک خلق افغانستان و شوری انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان قبل از ظهر ۲۲ حوت ضمنی باسکوه بنای یادگاری را که بغاظر بزرگد پیکار رز مندان انقلاب در مقابل مقر

مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان گمردیده است افتتاح و در میان اوج احلس حاضرین از روی آن پرده برداشتند . دافغانستان د خلک دموکراتیک د مرکزی کمیټی عمومی منشی او دافغانستان دموکراتیک جمهوریت دا انقلابی شورا د بیرک کارمل دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند د سرتاسری کنفرانس داستاز یو گډون د حوت په ۲۵ نیټه له غر می مخکی شپیدانو غونډی ته لاړ او د کلانوله ایشی وروسته یی د انقلاب د لاری د شپیدانو روح ته دعا وکړ .

برفضات عالیترتبه ستره محکمه روسا و مامورین اداری و قضایی کارمندان، اجیران، مستخدمان آن ریاست به ابتکار سازمان او لیه حزبی ستره محکمه بر گزار گردید.

• • •

بناسی از مصوبه بیست و دوم دلسو سالجاری کمیسیون مشترک کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و شوروی وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان، روز ۲۲ حوت کورس آموزشی و تئوری کادرها جهت تطبیق ادامه اصلاحات از فی در تالار ریاست طب و قایوبی گشایش یافت.

شورا د رئیس بیرک کامل لخوا و پاندی شو. اوپه هغه کی به هراپخیزه توگسه داسلام دمقدس دین غوښتنی او زموږ د هیواد د زیار- ایستونکو مسلمانانو گتی انعکاس شوی وی. تاییلوو.

• • •

به انتخاب کنفرانس سرتاسری حزب دموکراتیک خلق افغانستان که در مرکز کشور قهرمان ما کابل دایر گردید بعد از ظهر روز ۲۲ حوت در مقر ستره محکمه جمهوری دموکراتیک افغانستان میتنگ پرشکو همشتمل

دا افغانستان دخلک د مو کراتیک گوند د سرتاسری کنفرانس د جو رسید و د درناوی له امله داسلامی شتونو عالمانو او روحانیونو یوه اعلامیه صادره کړی او دهغی به ترخ کړی څرگنده کړیده چی مورعالمانو او روحانیونو دا فغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته اساسی او هراپخیز د یوون چی دافغانستان دخلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته د عمو می منشی او دافغانستان د مو کراتیک جمهوریت دا انقلابی

دافغانستان د خلک د مو کراتیک گوند د مرکزی کمیته د سیاسی بیرو غړی او د افغانستان د پنځو دد مو کراتیک سازمان رئیس داکتری اناهیتاراتب زاد د حوت په ۲۵ نیټه د هیواد د مرکز او ولایاتو دافغانستان د پنځو دموکراتیک سازمان له استازو سره چی د افغانستان د خلک د مو کراتیک گوند په سرتاسری کنفرانس کی یی گډون کړی وو د دوستی د ټولنو په مفر کی وکتل.

• • •

پیکر و اندوه

« در سالیکه گذشت ، توفیق یافتیم تا سلسله تدابیر و اقدامات وسیعی را در جهت گسترش پروسه تحولات اجتماعی - اقتصادی و فرهنگی تحکیم قدرت مردمی ، تأمین وحدت و یک پارچگی مردم زحمتکش کشور و در جهت ایجاد امکانات نوین بخاطر همکاری میان نیروهای مختلف اجتماعی و ملی به منصفه اجرا در آوریم . »
ببرک کارمل

شنبه ۲۹ حوت ۱۳۶۰ ، ۲۰ مارچ ۱۹۸۱

سی و چهارمین بهار ژوندون

با فرارسیدن بهار فصل نوی در زندگی گشوده می شود جهان طبیعی فعالیتش را از سر می گیرد سیمای طبیعت دگرگون می شود و همه پدیده های ذیروح وارد مرحله جدیدی از زندگی خود گردیده و حیات نوی را آغاز می نمایند تحرك و پویایی در تمام موجودات جهان بچشم می خورد . با آمدن بهار یک حرکت و جنبش همگانی در همه بخشهای زندگی طبیعی و بشری رو نما می گردد آری بهار موسم رستن و شکفتن است و فصل جامه بدل کردن .
انسان بحیث موجود پویا و همدمند از این تغییر و تحول طبیعت پیشتر از هر پدیده دیگر متاثر گردیده و همپای حرکت و جنبش طبیعت فعالیتش را هماهنگ می سازد با بررسی و جمع بندی کارهایش در گذشته و با استفاده از تجارب سال پار برای یکسال دیگر پلان و برنامه فعالیت خود را تنظیم می نماید و با انرژی تازه و باجهانی از آرزو ها کارش را در جهت سعادتمندی و تغییر سیمای زندگی دنبال می نماید .
همانطوریکه شروع فصل نوس تغییر و دگرگونی را با خود همراه دارد و تمام پدیده ها جامه بدل کرده و با چهره جدیدی عرض اندام می کنند ((ژوندون)) شما - این هفته نامه محبوب خانواده های کشور - نیز در آستانه جامه بدل کردن است و دستخوش یک تغییر و تحول کمی و کیفی .

خوانندگان ارجمند !

شروع سال ۱۳۶۱ نقطه عطفی است در تاریخ حیات نشراتی هفته نامه ژوندون به این معنی که ژوندون همزمان با وارد شدن در سی و چهارمین بهار زندگی نشراتی خود اینک از چوکات وزارت اطلاعات و کلتور جدا گردیده و بعد از این بحیث اورگان نشراتی اتحادیه نویسندگان جمهوری دموکراتیک افغانستان به نشرات خود ادامه میدهد .
معلقه با تعلق گرفتنش به اتحادیه نویسندگان باشکول نو و محتوی جدید شروع بکار مینماید .
باید عرض کنیم که ژوندون در طول حیات سی و سه ساله اش یگانگی نشریه بی بوده است که برای خوانندگان نشانی بهتر است مطالب و مضامین ذوقی - هنری آموزشی و تربیتی و غیره مسایل مورد علاقه خانواده ها را به نشر رسانده و تقدیم خانواده ها کرده است و به این ترتیب در این دوره طولانی زندگی خود خدمات ارزشمند و قابل قدری را در جهت رشد و شکوفایی فرهنگ کشور و تنویر تربیه و رهنمایی اذهان مردم ما انجام داده است .
قابل یادآوری است که خوانندگان محترم ژوندون و خانواده های محترم علاقمند آن نباید فکر کنند که با تعلق گرفتن ژوندون به اتحادیه نویسندگان ارتباط شان به مجله محبوب شان قطع میگردد بلکه بخاطر اطمینان خاطر شما خوانندگان عزیز باید عرض کنیم که ژوندون

ون در این دوره جدید حیات نشراتی خود با چهره زیباتر و محتوی ارزشمندتر پیشتر از پیشتر در خدمت علاقمندان نشر قرار می گیرد به این معنی که با نشر بهترین و گزیده ترین مضامین ادبی - هنری - فلسفی - سیاسی و غیره مسایل ذوقی مورد علاقه و نیاز خوانندگان محترم در زمینه بسیج و سوق ادبیات انقلابی در جهت دفاع از انقلاب شکوهمند نور خدمات ارجمند و قابل قدری را انجام خواهد داد و ذوق و عطش هنر دوستان و علاقمندان ادبیات کشور را اکتان خواهد کرد اگر چه شکل ظاهری یعنی قطع آن نسبت بگذشته خورد می شود مگر این موضوع معنی آنرا ندارد که از زیبایی صوری و معنوی ژوندون کاسته شده است زیرا می گویند که :
آراستن سرو زبیرا ستن است .
بهر صورت این موضوع را می گذاریم به خوانندگان که در آینده چگونه قضاوت خواهند داشت .
ما در حالیکه آرزو می بریم که کار مفید و سودمندی را کارکنان مجله ژوندون قبلا در جهت تنویر و تربیه اذهان خانواده های کشور انجام داده باشند همچنان متوقع هستیم که کارکنان آینده این مجله محبوب کشور پیشتر از گذشته در خدمت خوانندگان مجله و خانواده های عزیز کشور قرار گیرند و در جهت کار سودمند ، مثمر و ارزنده فرهنگی ، انقلابی پیروزی های چشم گیری نصیب شان گردد .

در این شماره

مردم افغانستان مداخلات مسلحانه و تبلیغات شیطانی امپریالیسم امریکا را محکوم می نمایند .

زن ایده آل

بهار دهقانان و زحمتکشان

لیلی خالد یاد فلسطین قهرمان آزادی سمبول

دو تصویر در آب

مبارزه برای صلح و خلع سلاح به مثابه یکی از وظایف عمده جنبش بین المللی زنان

نهضت بین المللی اتحادیه های کارگری

از وصایای طبی این سینمای بلخی

شرح روی جلد : تابلوی گل - پیام آور بهار و سال نو

شرح پشتی چهارم : تابلوی نقاشی نمایانگر زندگی کوچی

یک تصحیح ضروری

تابلوی گراف دوزی که در شماره (۴۹ - ۵۰) بتاريخ ۸ حوت به چاپ رسیده سهواً بنام انخور گر قلمداد شده است بدینوسیله ضمن عرض معذرت از صاحب اصلی اثر ، از خوانندگان محترم خواهش می نمائیم تا تابلوی مذکور را بنام مخترمه موسی وردک تصحیح نمایند .

دبهار

مردم افغانستان مداخلات مسلحانه و تبلیغات شیطانی امپریالیزم امریکارا محکوم مینمایند

با پیروزی انقلاب شکوهمند شوروی و بخصوص مرحله نوین و تکاملی آن آتش سوزنده‌ی بریکر امپریالیزم جهانخواار ایالات متحده امریکا و سایر یاران و همدستان ارتجاعی و همزبستی آن مشتعل گردید و پیروزی های روز افزون مردم افغانستان در عرصه های گوناگون اقتصادی سیاسی و اجتماعی موجب آن شد تا همه دشمنان مردم ما در تحت فرمانده امپریالیزم ایالات متحده امریکا صف واحدی را تشکیل بدهند و جنگ اعلام نشده را بر ضد وطن، مردم و انقلاب ما عملاً براه اندازند.

مردم ما و همه مردم جهان در عرصه عمل مشاهده می نمایند که امپریالیزم جنایت پیشه ایالات متحده امریکا در هر کجایی از جهان ما که ندای آزادی و آزادی خواهی برمی خیزد و مردمان کشورها با شکستادن ظلم استبداد، ارتجاع و امپریالیزم به سرنوشت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خویش مقدر می گردند دست مداخله دراز می کند و با بکار بردن ذرایع و وسایل گوناگون می تواند جلوسیل خروش شان آزادی و بیداری توده ها را سد واقع شود و این آواز های رسا را در گلو خفه نماید.

بلی! همین ایالات متحده امریکا است که امروز در کنار رژیم های خونخوار افریقای جنوبی، اسرائیل، کوریای جنوبی، رژیم جنایتکار چلی قرار دارد و روزانه ده ها نفر را در السوادور قربانی توطئه های رژیمانه خود می گرداند.

به کشور انقلابی خود بتگریم بسعد از پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک سود و بخصوص مرحله نوین و تکاملی آن امپریالیزم ایالات متحده امریکا و دستیاران جنایتکاران وی از هر وسیله ای که توانستند در برابرش و تکامل پیروز مند انقلاب شکوهمند شوروی گرفتند و لی نتوانستند جلوی پیروزی های آن را بگیرند. یونیده نیست که همین ایالات متحده امریکا بود که باری خود را در دین به اصطلاح مخالفین دین مقدس اسلام دسر زمین پدر وطن محبوب ما جاز ده کوشید تا

آئین دیرین مردم ما را بیازی گرفته با آن تجارت سیاسی نماید.

همین امپریالیزم جنایتکار ایالات متحده امریکا است که با از دست دادن منافعی آزمندانه خود در کشور ما تعداد زیادی از اجیران خود را در ماورای سرحدات کشور تحت تربیت نظامی قرار میدهد و با تمویل و تسلیح آنها را غرض کشتار بیرحمانه هزارها هموطن بیگناه ما را می افغانستان سر بلند و انقلابی می نماید این گمناختگان دون صفت کلدان و دال باغ تخریب راه ها، پلها، عمارات و بنا های عام المنفعه در کشور ما گردیده با قتل و ترور بیرحمانه و مطهرستان و سایر وطنمداران سزاقند ما می خواهند رضایت با داران ارتجاعی، همزبستی و امپریالیستی خود را بر آورده سازند.

ولی با وجود آنکه ایالات متحده امریکا و شرکای جرمش پشماره هایی از اسلحه و باروت را بوسیله زر خریدان خود بکشور آزاد و انقلابی ما، ارسال میدارند تا بوسیله آن بتواند جلوسیل خروشان پیروزی های روز افزون انقلاب نجات بخش شور را بگیرند ولی هرگز به آرزو های شوم و غیر انسانی خود نایل نمی آیند. زیرا مردم افغانستان

امروز در مقام دفاع از انقلاب ملی و دموکراتیک شور بر آمده اند و انقلابی را که به اراده و حمایت خود به پیروزی رسانیده اند باریختن آخرین قطرات خون خود حفظ نموده آنرا رشد و تکامل می بخشند.

شریات کوبنده مردم انقلابی ما باعث آن گردیده است تا ضد انقلاب و دست نشاندگان امپریالیزم در کشور ما در آستانه نابودی قرار گیرند و روز بروز بسوی زوال و نابودی ابدی نزدیکتر گردند و این امر باعث آن گردیده است که آقای ریگن و شرکای جرمی وی دست و پاچه شوند و از دریچه های دیگری سر بر سر نمایند.

آقای ریگن که بحق مردمان آزاده ما دیگر فریب توطئه ها و تحریکات خصمانه وی را نمی خورند اخیراً سوژه جدیدی را بخود انتخاب نموده و با بکار بردن آن تبلیغات

خصمانه خود را تحت نام به اصطلاح (روز افغانستان) ادامه می دهد و در یا کارانه و خائنه باز در مقام به اصطلاح دفاع از حقوق مردم افغانستان بدر می آید. غافل از آنکه دیگر تحت رسوایی وی در کشور ما و سایر نقاط آزاده جهان از آب بدر آمده است و مردمان آگاه و انقلابی جهان دیگر فریب اینگونه توطئه ها و سوژه بدل نمودن های وی را نمی خورند.

مردم ما اینگونه دلسوزی های دروغین ریگن را شکل دیگری از مداخلات صریح در امور داخلی کشور خود می دانند و انزجار و نفرت عمیق خود را در برابر آن ابراز می دارند. چنانچه ببرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و رئیس شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان در پیام رادیو تلویزیونی شان که بمناسبت آغاز سال نو ایراد فرموده اند چنین اظهار داشتند:

« ریگن رئیس جمهور ایالات متحده در این اواخر کوشیده است تا استراتژی تجاوز علیه جمهوری دموکراتیک افغانستان با عنوان به اصطلاح (روز افغانستان) بعد نویسی بدهد این تلاش ها بخشی از سیاست تجا و ز مداخله در امور داخلی کشور آزاد و مستقل ما افغانستان انقلابی می باشد. »

مردم آزاده ما که از برکت پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک شور و مرحله نوین و تکاملی آن آزادی های زیادی را نصیب گشته اند امروز بشتوانه بزرگ و پولادین حزب دولت انقلابی خود را تشکیل می دهند و با روحیه عالی مملو از وطن پرستی بکار و بیکار بر نمر و سازنده خود در امر اعمار یک جامعه عادلانه نوین ادامه می دهند حزب و دولت انقلابی ما روز تار روز در جهت بهبود حیات زحمتکشان کشورگام برمی دارد، فیصله ها و تصامیم عمده را اتخاذ می نماید که هر یک از آن مورد استقبال گرم و پر شور زحمتکشان مبین آزاده ما قرار می گیرد، چنانچه اخیراً رویداد بزرگی در حیات مردم ما بوقوع پیوست و آن عبارت بود از تمویل اولین کنفرانس سر -

تاسری حزب دموکراتیک خلق افغانستان که به اشتراک صد ها تن از نمایندگان حزب دوران ساز ما جامعه عمل پوشید و پیروزمندانه به انجام رسید.

مردم ما امروز در هر گوشه و کناری از کشور که قرار دارند با تمویل محافل شکوهمند و مارش های بزرگ حمایت و پشتیبانی خود را از تصامیم کنفرانس سرتاسری حزب دموکراتیک خلق افغانستان و تطبیق فیصله های آن ابراز می دارند. همچنان زحمتکشان افغانستان طی این گردهم آیی ها و راه پیمایی های با عظمت اعمال خصمانه و مداخلات بیشرمانه امپریالیزم ایالات متحده امریکا را در امور داخلی افغانستان بشدت مورد نکو هش قرار می دهند و صدای اعتراض خود را علیه اینگونه مداخلات دشمنانه هر چه رسا تر بلند می نمایند.

مردم سزاقند ما طی این مارش ها و میتنگ ها همواره شعار می دهند که: زنده باد حزب پرافتخار دموکراتیک خلق افغانستان زنده باد انقلاب شور و مرحله نوین و تکاملی آن، بگذار وحدت حزب و مردم تحکیم یابد، دست مداخلات امپریالیزم امریکا از افغانستان انقلابی و قهرمان کوتاه، مرگ بر امپریالیزم امریکا، مرگ بر همزبست چین، مرگ بر نظامی گران پاکستان.

مردم افغانستان مداخلات مسلحانه و تبلیغات شیطانی امپریالیزم امریکا را محکوم می نمایند، پایدار باد صلح در منطقه و جهان. همبستگی حزب، دولت و مردم انقلابی ما در فروغ پیروزی مرحله نوین و تکاملی انقلاب آزادی بخش شور این امیدواری را هر چه بیشتر تقویت می بخشد که هیچگونه توطئه و مداخله مستقیم و یا غیر مستقیم امپریالیزم ارتجاع و همزبست و دیگر همبستگان آن ها نمی تواند مانع رشد و تکامل انقلاب پیروزمند شور و حفظ و نگهداشت دست آورد های دوران ساز آن گردد، انقلاب ما همواره رشد و تکامل می نماید و همه مواضع را از سر راهش به آسانی بر می دارد و بسوی افق های روشن و تابناک راه خود را می پیماید.

(ج)

موج خنده بی که حوادث نمایش های مولیر
میپرا کنند گریه بی نیز نهفته است و این گریه
سکوت است. گریه دانایی است که با شکافتن
رویه هاو نهاد های سطحی میخواهد به عمق
به فاجعه ، به تراژدی برسد .

اها نمیتواند، اجازه ندارد که بگوید، اجازه
ندارد که بنویسد ، اجازه ندارد که حتی
با اشاره بنماید و حتی اجازه ندارد که بفهمد
«زن ایده آل» نیز نمایشنامه بی است در
همین رده وبا همین ویژگی ها :

• موسیو دولانسوز، مردی ساده لوح،
شکاک و بدبین است که چون رواج فساد در
زندگی مولود بورژوازی عصر خود درک نموده
است و میدانم معشوق گرفتن زن شوهر دارو
رفیقه داشتن شوهر زن دار در جامعه کاری
عادی به حساب میاید و خود تعصب شدید
در این مورد دارد د ختری را که از خردسالی
برای پرورش به او سپاریده شده است. به
امید فردا ، به امید زنا شویی در آینده با او
و به امید اینکه یا کدمنی را به قول خود
درنبا د و منش او جایگزین سازد ، او را
از هر گونه آگاهی و دانایی باز میدارد تا مبادا
شناخت زعیته های زندگی اجتماعی موجب
فسادش گردد و در نتیجه احساس او را جریحه
دار سازد .

اها د ختر خردسال بشین که اکنون جوان
شده است زیر تاثیر خواست های عاطفی
طبیعی خود به مرد جوانی دل میبازد و درواز
چشم عاشق پیربا او به معاشقه میبازد، این
جوان پسر دوست «دولانسوز» است و بلون
آنکه از آشنایی معشوقه بادوست پدر آگاه
باشد همه ی نقشه ها و کارروایی هاو کام جویی
های خود از معشوقه را بهوی نقشه میکند
دولانسوز نیز بی آنکه چیزی به او باز گو کند
درخفا میکوشد وی را در عشق ناکام گرداند
معشوقه فریب خورده را برای خود نگه دارد.
در این قصه ی ساده آنچه هستی حوادث
را میسازد و موجب خنده میشود ساده لوحی
ساده اندیشی و سطحی گرایی قهرمان داستان
نسبت به معشوق و رویه ی مزورانه او برای
نگهداشت وی به خودش است و طرز تفکر
ناشیانه وی در برداشت ها ، تضاد هاو
نگرش ها یش در مسایل .

میتوان گفت باز گردانی اثر به زبان در ی
صرف نظر از اینکه محتوی نمایش از نظر جهت
آموزشی و یا حتی مقداری تطابق با شرایط
زندگی محلی کشور ماو زمان ماست و ضعیف
مینماید با مبادت انجام شده و مترجم
کوشیده است بابه کار گیری اصطلاحات محلی
و ضرب المثل های عامیانه خود را به بعد زبانی و
بیانی در اصل نمایش نز دیک سازد .

دایر کت زن ایده آل دایر کتی است عتوق
که در آن کارگردان به تمام لحظات نمایش خود
سلط است بازی هاو بالخصوص بازی شفاو
بقیه در صفحه ۵۰

نقد و بررسی تیاتر

دو نمایش خوب و بد از افغان ننداری

زن ایده آل

اثری از : مولیر •
به دایر کت : استاد بسید
مترجم : شفیع رهگذار
در نقش های اساسی :
شفا ، پایا ، طویی ، حبیبه عسکر
محل نمایش : کابل ننداری

در چند هفته اخیر افغان ننداری اثری
دیگری از مولیر نمایش نامه نویس برجسته و
نامور فرانسه را به استیج آورد که مورد توجه
روندگان تیاتر و خواهند گان آثار کلاسیک
در این زمینه قرار گرفت .

آثار مولیر که در مجموع در روایی طنز
آمیز و گونه ی کمیک به نبشت آمده است ،
به خاطر دید عمیق اجتماعی و برداشت های ژرف
و راستین نویسنده از محیط و زندگی و سبک
وروش خاص او در پروراندن شخصیت هاو
کرکتر های نمایشی در شگردی تفریحی و خنده
آور ، در شمار آثار بر جسته ادبیات جهان
به شمار میاید و با شهرت و محبوبیتی که از
آن بر خوردار است همه ساله ده ها هزار
نگرنده را به سالون های نمایش میکشاند .

مولیر ، کمیدی و تراژدی را به مفهوم عام
کلاسیک آن قبول نداشت ، لا نظر او زندگی
آمیخته ی تجزیه ناشدنی کمیدی های حس

شده در تراژدی هاو تراژدی های کمیدی
نما بود ، او به این باور بود که هر حادثه
و رویداد و هر ماجرا و رخداد که در فردیت
فرد خفه نشده و رنگی از کلیت داشته و
بتواند به گونه بی وابسته گی خود را با جریان
های اجتماعی حفظ کند ، اگر با نظری بی
تفاوت و سطحی گرایانه به آن نگرش گردد
موضوع بد کمیدی است حتی اگر عمیق ترین
فاجعه های محتمل باشد و خلاف آن هر حادثه
خنده آور دیگر از پوسته و روی کتس خود
جدا گردد . و نگرند ، بتواند .

بازرف نگری از سطح به عمق رود و انگیزه هاو
سبب ها را به عنوان علت در معلول مورد
مطالعه و بررسی قرار دهد در این صورت دیگر
کمیدی بی در گار نیست و بیننده با یک
فاجعه و تراژی روبرو است .
مولیر در زمانی میزیست که نه تنها به
عزیمند گفته میشد و او دار میگردد گسه
نگوید، نکند ، نیندیشد، بلکه باید نفهمد
و با این طور تظاهر کند تا حق زندگی را
داشته باشدو خود را مصنون بیانگارد و گرنه
به وسیله کلیسا یا سالار ها روانه باستیل
میگردید و اگر چنانسی میداشت فقط استخوان
های پوسیده شده اش میتوانست از آن خارج
گردد .

عصر مولیر عصر شب بود ، عصری که هر
چند با ملاد انقلاب در کار دیدنی بود ، اما
شبروانی سپیده کش با تمام نیرو میکوشیدند
عصر شب و عصر شب را به درازا کشند تا در
تاریکی بهتر بتوانند تار های قدرت خود را
بتند و در این تنش انبوه بیشتر را از
روشنی و سپیده به دور دارند .
این شرایط و ضوابط موجب شد که مولیر
در هر عمیق بینی و ژرف نگری فاجعه و تراژدی
ابرا خفته ببیند و سبب هر خنده را در سطحی
نگری ها بجوید .
او آدم های قصه های نمایشی خود را بیشتر
از میان همین گروه ساده اندیشی و سطحی
گرایه انتخاب میگردد، به آنان خصیلتی بلهپانه
می بخشد و منش شان را دو چار چوبه رویه
بینی ها به شناخت میاورد تا مبادا نگرنده به این
تصور رود که خنده ها و شادی ها در عمق
و زرفنای حوادث وجود دارد ؛ این آدم های
ساده بر مبنای اندیشه ساده گرایانه ی خود
تار های حوادثی را به دور خود می تند که
موجب خنده میشوند و به نمایش لطف خاصی
می بخشند .
مولیر روانشناسی است و با استفاده از
دانشی که در این زمینه دارد عاطفه آدم های
نمایش خود را زیر گانه میکاود ، میکوشد
ناگاه شخص به روشنی در دید نگرنده قرار
گیرد و انگیزه حس های عاطفی به انحراف
کشیده شده را به درستی بنما یاند و در پس
این همه مسایل با طنز نیشدار ، و تلخ خود
به هر سطحی گیری و سطحی اندیشی بخشد
و بخنداند برای همین است که در پس هر

صحنه بی از نمایش رقص و آواز

نمایش رقص و آواز :

يك تکرار تازه و بی زمینة

چمن نداشت . جز اینکه در این نمایش آواز خوان و رقاصه مجال مییافت در زیر انوار رنگه پروژکتور های قوی و در استیجی مدرن و زیبا به خوانندگی و رقص پردازد .

ما در این نمایش ننداری های بل باغ عمومی و دور چمن را با افغان ننداری به مقایسه گذاشتیم به این سبب که اگر این تماشاخانه هادر کار خود تازگی را نوید نمیدهند و به تماشاگر همان را میدهند که خواهان آن است . التزام و مسوولیتی رسمی نیز در برابر مردم و برای حفظ رسالت های هنری و با و در گردانیدن استعداد ها ندارند . اما افغان ننداری دارد ، یعنی این موسسه در برابر هر نمایش خود مسوول است همانگونه که نویسنده در برابر هر کلمه بی کفایتی نویسد

در این نمایش که ارکستر آن با ساز های محلی ترکیب گردیده رهبری آن به عهده هنرمند شناخته شده استاد هاشم میبانشد . آواز خوانانی با نام های نیلا ، شگوفه ، جینا ، رحیم عزیز ، ماه بیکر ، الطاف حسین پروین زحل و نجیبه سیوومی سهم دارند که آخرین علاوه از آواز خوانی پارچه رقص هایی را نیز به اجرا میاورد .

شاید یاد آوری این نکته غیر ضروری نباشد که اغلب چهره هایی که از آنان نام گرفتیم یا از تیاتر های شخصی فرا خوانده شده اند و یا به استثنای یکی دو تن که نام و شهرتی در رادیو تلویزیون دارند از بازیگران گمنام خود افغان ننداری میباشند که زیر نام های تازه به سن کشیده میشوند .

باتوجه به مسوولیت بزرگی که افغان ننداری در به شناخت آوری انواع هنر های نمایشی بومی و محلی کشور و بارود گردانیدن استعداد استعداد های تازه و پرمایه ی جوان دارد امیدواریم در آینده شاهد نمایشاتی در زمینه رقص و آواز با مایه های بیشتر و رسالت های افزون تر در استیج کابل ننداری باشیم.

به جای اجرای پارچه های خارجی و مسخ آهنگ های تاجیکی ، ایرانی ، هندی ، ترکی و ... تقلید های چشم بسته آواز خوانان از آهنگ های خود مایا شد .

میتوان گفت نمایش رقص و آواز افغان ننداری هیچ تفاوتی در نحوه اجرا و پرداخت بکار باننداری های بل باغ عمومی و

افغان ننداری همزمان با سه سن آوری نمایشنامه زن ایده آل ، مجموعه بی از رقص و آواز را نیز در نمایشی جداگانه به دستداران این گونه هنر ها ارائه داد که تکراری بود ملالت بار و بی زمینة .

ملالت بار به این جهت که نه تنها در این نمایش نگرنده با اثر بندگی و خلاقیت روبرو نبود و نه تنها هیچ چهره و با استعدادی تازه بارور شده به شناخت نیابد ، بلکه اجرای همان پارچه آواز های بار ها تقلید شده و رقص گونه های تماشاگر فریب نیز حتی به موفقیت اجرای پیشین خود نبود و هیچ جلوه بی از يك دنبال روی و تقلید موزون در آن دیده نمیشد و نمایش بی زمینة بود . به این دلیل که در گشت خود هیچ سخنی برای گفتن نداشت اصالت بومی و محلی به شناخت نیامده و باکم به شناخت آمده بی دانه شناخت نمیتوانست گامی در جهت معرفی آوازه ها ، رقص ها و لباس ها و نحوه آرایش بخشی از مردمان گوشه بی از کشور ما محسوب گردد و حتی تلاشی هم صورت نگرفته بود که دست کم

صحنه بی از نمایش رقص

بهار دهقانان و زحمتکشان

تاریخ حرکت تکاملی خود را همواره به جلو دنبال می کند، ایستانی وعدم تحرک رانمی پذیرد. طبیعت قیافه بدل می کند روزها به شب و شبها به روز و بالاخره مابوفصل وسال یکدیگر خویش را چون سایه تعقیب می نمایند.

در جریان این پروسه ایستانی نا پذیر و در اثر مبارزه توده ها و ایجاب شرایط در میان کتله های خرد و بزرگ جوامع بشری دگرگونی هایی به ظهور میرسد که گردیاس و ناامیدی را از رخ انسان زحمتکش و استثمار شونده می زداید و اسق های تابناکی را در جلودیدگاه وی قرار می دهد.

آری! بهار این فصل سرور و شادایی که مقدمش بر کاینات ذیروح جان تازهایی می بخشند و اشجار، گیاهان و نباتات را از خواب غفلت و طولانی زمستان برمی خیزانند برای مردم زحمتکش جهان و برای خلق زحمتکش افغانستان از رش های بخصوصی را حایز است.

بهار رسیدن نخستین روز های فصل بهار و وزیدن نسیم ملایم و روان بخش آن برکوه و دشت و بیابان دهقان زحمتکش ابرزار کاربردست می گیرد و باشور و شغف زایب الوصف بهاری راهی کوه و دشت می گردد تا با همه نیرو و توانی که در بدن دارد کار کند عرق بریزانند و برای خود و دیگران نعمات مادی تولید نموده فقر و نیستی، غربت و تهیدستی

را از خوردترین و دور ترین کنجها و زوایای جامعه و کشور خویش محو و نابود سازد. فصل بهار علاوه بر آنکه فصل خنک و سرما را در کشور ما و جهان از بین می برد و سیاهی طبیعت را در کنج و کنار جهان تغییر می بخشد و زمینه کار و عمل مثبت و سازنده را فراهم می آورد برای زحمتکشان افغانستان از این اهمیت عظیم نیز برخوردار است که کمتر از چهار سال قبل بر این در جریان فصل بهار تحول عظیم و دو ران سازی درسیمای جامعه ما بیارامه حیات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی زحمتکشان کشور ما را به نفع ایشان تغییر بخشید و زنجیر های استبداد نیم قرنه سلالة نادری را از دست و پای انسان زحمتکش و استثمار شونده میهن ما بطور نمود و افق های درخشانی را در برابر ایشان قرار داد.

قبل از پیروزی انقلاب شکوهمند نور که دهقان زحمتکش جامعه ما همپای فرارسیدن فصل بهار و گذشتن موسم سرما از زمستان کمر همت بر می بست و آهنگ دشت و دمن می نمود بسیار کار میکرد و بسیار عرق می ریختند، مگر سوال اساسی در این است آیا او در زمین کمی و برای کی گشت می نمود و محصول زحمات و عرق ریزی های شباروزی وی به جیب چه کسی فرو می ریخت؟ مسلماً در زمین فیودالان مستبد کار میکرد و نمره زحمات طاقت فرسای وی را فیودالان، زمینداران و سود خواران د و ن همت صرف عیاشی ها و خوشگذرانی های خویش می نمودند.

ولی خوشبختانه امروز وضع به گونه دیگری تغییر یافته است و دهقانان از بند رسته و آزاده امروز جامعه ما آن دهقان محنتکش و استثمار شونده ای نیست که عرطرش را ابر یاس و ناامیدی فرا گرفته باشد و محصول کار و زحمتش به جیب دیگران بریزد، بلکه امروز دهقان زحمتکش جامعه ما دهقانی است آزاد و بر تحرک و این همه آزادی ها را از برکت پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک نور نصیب گشته است، از برکت پیروزی انقلابیکه بنا بر اراده و حمایت خلق زحمتکش کشور و در تحت رهبری خردمندان حزب دموکراتیک خلق افغانستان پیش آهنگ طبقه کارگر و همه زحمتکشان کشور در دومین ماه بهار سال ۱۳۵۷ به پیروزی انجا مید و باتحول ظفر مند ششم جدی ۱۳۵۸ بنا بر اراده توده های وسیعی از مردم زحمتکش کشور ما وارد مرحله نوبنی از تکامل خود گردیده است.

ظفر مندی انقلاب ملی و دموکراتیک نور در پهلوی آنکه تحولات بزرگ و قابل ملاحظه ای را در سیمای جامعه ما و حیات زحمتکشان کشور بیار آورد و هزار ها هزار کارگر و پیشه ور جامعه را از قید انواع مظلوم اقتصادی سیاسی و اجتماعی و ارهائید اثرات ناپا بست مثبت و ارزشمندی را بر حیات هزار ها هزار دهقان ستم دیده و استثمار شونده جامعه از خود بجا گذاشت.

بعد از پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک نور به اثر توجهات نیک و بیخوشاوانه

حزب و دولت انقلابی ما اصلاحات دموکراتیک ارضی در جهت بهبود حیات اقتصادی و اجتماعی دهقانان و در هم گویندن سیستم فرسوده فیودالی و مناسبات فیودالی در سر زمین آزاده ما بنا بر اراده ملیون ها دهقان غدا بدیده و استثمار شونده برای افتیده و با وجود توطئه ها و تحریکات خائنانانه دشمنان انقلاب و بمیان آمدن پاره ای از استبداد در امر تطبیق آن هزار ها خانواده دهقانی و دهقانان بی زمین کشور مالک زمین شدند و امروز در این فصل بسیار با تصور و نوای انقلابی در زمین خود، برای خود و جامعه خود میکارند نه برای چند استثمارگر بیرحم و بیچاره فیودال و زمیندار دونهمت. قبلا تذکار یافت که در اثر توطئه ها و مداخلات بیشرمانه دشمنان انقلاب نور و مردم زحمتکش افغانستان جریان پیروز مند تطبیق اصلاحات دموکراتیک ارضی در کشور برای مدت نه چندان درازی به سکنه می مواجه گردید و لی بعد از پیروزی مرحله نوبنی و تکاملی انقلاب نور بنا بر اراده مردم افغانستان خاصا دهقانان زحمتکش و توجه نیک حزب و دولت انقلابی ما مرحله دوم اصلاحات دموکراتیک ارضی و آب بادر نظر داشت خصوصیت های محیطی رفع استبداد گذشته مجددا آغاز گردیده است و این بار نیز با وجود آنکه وطن مردم و انقلاب ما در مقابل یک جنگ اعلام ناشد معالفر تجامعی،

هزمو نیستی و امپریالیستی در راس امپریالیزم جهان خوار ایالات متحده امریکا قرار دارد این اقدام ارزشمند و انقلابی حزب و دولت ملی و مترقی ما مورد استقبال پر شور و حمایت و پشتیبانی زاید الوصف مردم زحمتکش کشور بخصوص طبقه دهقانان قرار گرفته است و بنا بر اراده و حمایت قاطع آنها پیروز مندانه به پیش خواهد رفت و ریشه های کهن نظام فرسوده فیودالی و مابجل فیودالی را از دور ترین زوایای کشور ما محو و نابود خواهد ساخت. آری! اکنون دهقانان غدا بدیده ما علاوه بر آنکه به اثر مساعدت شرایط طبیعی در این فصل بسیار بکار و بار زراعتی و کشاورزی خود ادامه می دهند داو طلبانه حاضر میشوند تا سلاح بدوش گیرند و در پهلوی قوای مسلح قهرمان و خاندنویسان جوان کشور از همین مردم، انقلابی و زمینی که از برکت پیروزی انقلاب زنجیر شکن نور بدست آورده اند دفاع نمایند، امروز دشمنان مردم افغانستان که منافع حریصانه و آزمندانانه خود را در سر زمین آزاده ما از دست داده اند میگویند تا انقلاب نور را تخریب نمایند و اهداف عالی و انسانی آن در انتظار مردم ما و جهانیان وارونه جلوه بدعند تا به زعم خود بتوانند منافع از دست داده خود را دوباره بدست آورند.

ولی مردم آزاده و قهرمان ما امروز دوست را از دشمن بخوبی فرق کرده اند و از تبه بقیه در صفحه ۵۰

لیلی خالد یا د فلسطین د قهرمان ولس د آزادی سمبول

لیلی خالد

دیلی ولسوالی خوندي د تطبيق توبه حال کی

د فلسطین قهرمان ولس جسی بوده
خلور دیرش کاله یی د صهیونیستی او
امپریالیستی تیریو په وړاندی یخلو انقلابی
مبارزو بوخت دی او دوینام خغه وروسته یی
دامپریالیزم او صهیونیزم په مقابل کی خپلی
انقلابی مبارزی تودی ساتلی دی . نارینه او
بندخو یی د خپلی خاوری او ولس د آزادی
او خپلواکی دپاره خانونه قربان کړیدی یو
د هغو سترو انقلابی مبارزو بندخو خغه چی
د خپل عمر زیاته برخه یی د خپلی خاوری
او خلکو دپاره په مبارزو کی تیره کړیدی
لیلی خالد ده .

لیلی خالد یعنی هغه خوک چی د فلسطین
په خلور دیرش کلنه مبارزه کی ستر رول
لوبولی دی او د فلسطین د خلکو د آزادی
د سمبول په نامه یادیری .

لیلی خالد د فلسطین د حیفه
ستا نستن کی نری ته راغلی ده دزوند دخلورو
پسرلیو خغه یی زیات یخیل پلرنی هیوادکی
نه و تیری کړی چی په ۱۹۴۸ کال په زرگونو
عرب دیوی شپې په اوږدو کی دخپل پلرنی
هیواد یعنی فلسطین خغه د صیو نیستی
تیری کونکو لغوا وشړل شو لیلی او ددی
کورنی هم ددغو شړل شوو بی دفاع فلسطینیانو
په کنار کی وه لیلی خالد د خپل عمر دلس
کلنی خغه د خپلی خاوری او ولس د آزادی
دپاره بیرغ پورته کړیدی د خپل ولس او
خلکو په گټه یی داسی انقلابی کارونه سونه
رسولی دی چی نه یوازی د فلسطین دخلکو
دپاره ستر اهمیت لری بلکی د نری د بندخو
دپاره ستر ویاړ او افتخار هم دی .

نو موږی برسیره پر دی چی د جگړی
په تو دو معاذونو کی د خپلو عربی وروڼو
سره د ددښمن په مقابل کی جنگیدلی ده نور
داسی کارونه یی هم کړیدی چی د فلسطین
د خلکو د غیرت او شجاعت شمله یی لوړه
کړی ده چی یو د هغو سترو کارونو خغه
یی د فلسطین د خلکو بر حقه مبارزی نړیوالو

مبارزه بر حقه بو لی داجی د فلسطین ۷۰۰۰
زره نه زیات خلک اواره کان او د خپل
پلرنی هیوادخغه بیر په فلاکت او بدبختی
سره ژوند کوی تیری بو لی دوی خکه دوی
ته تیری وایی چی اسرائیل په منحنی ختیخ
کی دامریکایانو د گټو دساتلو بهرن ستر
دی که اسرائیل نه وی نو دا امریکا حاکمه
طبقه به خپل بانکونه په خه دک کړی خود
فلسطین خلک به خپلی مبارزی لا بیاو پی
کړی او خپل انقلابی کنارو نه به لاغبتلی
کړی تر خو خپل خانونه آزاد او خپل ولس
د ظلم او تیری خغه خلاص کړی .

د فلسطین هغه ولس چی نن به بیر
کی د کبیر دیو لاندی ژوند کوی او په هیواد
یی صهیونیستانو ختیه اچولی د نیایسته
ویالو او شتو باغو خغه یی هغوی استفا ده
اخلی یوه ورځ به د فلسطین د خلکو بری په
نصیب شی او د تل دپاره به په فلسطین کی
د تیری او ظلم زمانه ختم کړی .

لیلی خالد چی د خپل هیواد په شتو درو
او مستو ویالو مینه ده وایی چی د خپل ولس
او خلکو په دردیدلی او کمر بدلی حالت می
خوب له سترگو تبتیدلی دی زه د هغو
بندیانو چی اورد چی داسرائیلو یسه
مجبسونو کی د سختی شکنجی لاندی دی زما
وجدان اوز ما روح ماته دا اجازه نه راکوی
چی زه کرار کینیم و لی هغو خه گناه
کړیده ؟ په کوم جرم بندیان دی ؟ او موږ ولی
له وطنه شړل شوی یو ، زه له درد له کبله
دسری خغه کر که کوم، په سری بانندی د درد
دراو ستلو خغه ناآرامه کیرم خکه چی زه
د درد په حس کو لو یو هیرم چی هغه دخلکو
د تبا هی درد او بالاخره د هیوا درد زما د ټول
ولس او خلکو درد دی په داسی حال کی چی
درد زما په روح بانندی انیزه کوی نو ضرور زما
ولس هم خوروی . ددی درده خغه دی چی ما
قوت پیدا کړیدی نو د خوریدلو او کمر بدلو
خلکو خغه دفاع کوم .

لیلی خالد هروخت خپل کور او هیواد
را په زړه کوی خپل سمسوره فلسطین
له یاده نه باسی او وایی :
زماو لیس ، زما وطنه ! ، زما فلسطینه !
ستا دپاره به مقاومت وکړم ستا د عزت دپاره
به درد قبول کړم .
بقیه در صفحه ۴۴

لیلی خالد په خپلو یادداشتونو کس
دا امریکا یی امپریالیزم یا دونه کوی او
وایی : امریکایی امپریالیزم چی نن دنړیوال
امپریالیزم مشر توب په غاږه لری د نری د
ولسونو ستر دښمن او با الغصوص د فلسطین
د خلکو د حقه حقوقو ستر مخالف دی . دی
وایی : امریکا اسرائیل ده او اسرائیل یخیل
وارسره په فلسطین کی دا امریکا او اروپا له
ترکیب خغه جوړ شویدی زه او زما خوارولس
باید . دامپریالیزم او صهیونیزم پر ضد خپله
بر حقه مبارزه توده وساتو خکه چی داد
امریکا امپریالیزم دی چی د خپلو لویدیخو
انډیوا لانو سره په یو لاس کولو اسرائیل
قوی کوی لیلی خالد داسرائیلو سره
دامپریالیستی هیوا دو نو د هغو مرسته
یا دونه کوی کوم چی په لاندی ټول داسرائیلو
سره شویدی .

په ۱۹۶۵ کال کی دآلمان فدرالی دولت
داسرائیلو سره نه بیلونه مارکه مرسته
وکړه او هغه یی په اقتصا دی لحاظ بیاوړی
کړه .

فرانسی نه یوازی د مایلستر الو تکی
اسرائیلو ته ورکړی بلکی هغوی ته یی جگړه
ماری بحری بیری هم په لاس کی ورکړی
اوهم داراز یی په ۱۹۵۶ کال کی د کی مولی ،
انتونی او بن گورین . د گډی د سیسی په
نتیجه کی په مصر حمله وکړه فرا نسوی
امپریالیزم اسرا ئیلو ته دانوم د جو ټولو
په برخه کی زیات معلومات ورکړل انگلستان
د فلسطین د خلکو په وړاندی په هر خای
کی هر ټول جرم ته لاس واچوه اود فلسطین
د خلکو ډیر باخه او با تجربه یو هان ، عالمان
او مشران یی ووژل همدا راز هغوی اسرائیلو
ته سکاډ هاگ فائتوم الو تکی او هم د خمکی
نه هوا ته راکتونه ورکړل .

امریکا په هر بانکی کنفرانس او عسره
اقتصا دی ټولنه کی داسرا ئیلو ملاتړ و کړ ،
نو مو پی وایی : په ۱۹۶۹ کال کله چی د
امریکا جمهور رئیس ریچار دنکسن داسرائیلو
دصهیونیستی سازمان د جو ږیدو په دو
اویاو می کلنی غونډه کی خبری کو لی دخپلو
خبرو په ترڅ کی یی وویل : موږ د ملتونو او
ولسونو د حق خو د اردیت پلوی کوو امریکا
داسرائیلو ملاتړ له دی کبله کوی چی امریکا
د هر ټول تیری او تجاوز غندنه کوی .
خو دلته وینو چی دا امریکایی امپریالیزم
مشر به خومره یی شرمانه تو گه داسرائیلو

ته ښکاره کړی په (۱۹۶۸) او (۱۹۷۰) کال
کی ددوا لو تکی (ترا نسور دایرلا ینزهوانی
کریسی او بله چی په العال پوری اړه درلوده)
تینتولی وی اگرچی لیلی خالد ددوهم خپل
دالوتکی په تبتیدو کی د رویش وړخی
داسرائیلو د یو لیسو په ا داره کی بندی وه
خو ددی دستگر د ملگرو لغوا کله چی دریمه
الوتکه و تبتول شوه دالو تکی د عملی د
خلاصیدو په بدل کی لیلی هم وروسته له
درویش وړخو بند خغه را خلاصه شوه اوس
ددی انقلابی روحیه او پر خان او خپل ولس
بانندی د اعتماد روحیه لایباو پی سوی وه
دی اوس دیوی متر فی انقلابی بیغلی به خیر
خپلو مبارزو ته دوام ورکاوه لکه چی وایی :
تر ولو لمړی ما دازده کړه چی زما طبقه یعنی
کارگر یی وظیفی او هر جیری (امپریالیستی
او وروسته پاتی هیوادونو کی) خوار اود ظلم
او فشار لاندی دی نو خکه دیوی خواد هیواد
او خاوری آزا دی او دبلی خوا د خپلو طبقاتی
گټو د لاسته راوړولو دپاره می په انقلابی
مبارزو بیل وکړم تر خو چی زماو لیس او زما
مظلوم قوم او ملت د خپل اصلی هیواد
خبتستان سوی نه وی او تر خو چی زما طبقه
زما محروم ولس د خپلو انسانی حقو قو
خاوندان سوی نه وی زه به هیخکه او حتی
د ژوند دا خری شیبی پوری د مبارزی سنگر
خوشی نگرم .

امروز جهان بشری تبعیض انسانها را مبنی بر اختلاف نژاد، نژاد، سن، رنگ و غیره نمی‌شناسد

تدابیر موثر و اقدامات مشخص به منظور امدادهای کامل نژاد پرستی و اپارتاید

یکی از زنان دهقان از کشورهای جنوب شرق آسیا

بشمول تعلیمات عالی برای تمام افراد شهری و مدنی .

- استفاده از کلیه وسایل موجود اطلاعاتی در جهت تربیه نمودن مردم عامه بطور متعادل و منظم در روحیه احترام گذاشتن به حقوق انسانی و بویژه برضد تمام روش‌ها، تطبیقات و مظاهر نژاد پرستی و امتیازات نژادی .

- تقویه پروگرام خدمات مشورتی حقوق بشر : مقصد از این است که تعلیم و تربیه و انتشار اطلاعات در صورتیکه باید علل اصلی امتیازات نژادی و سایر تخلفات حقوق انسانی معرودد حایز اهمیت اساسی می باشد .

- کمک متزاید به نهضت آزادی خواهی، و وارد ساختن فشار زیاد بر آن حکومتات و کار پودیشن های که همکاری آنها با حکومت افریقای جنوبی مانع تحقق سریع آن مساوات نژادی می گردد که در قطعنامه و تصامیم متعدد راجع به افریقای جنوبی آن را تقاضا نموده است .

- سر باز زدن از هر نوع حمایه و کمک برای رژیم های نژاد پرست که آنها را قادر بران می سازد که روش ها و تطبیقات نژادی را بشمول روش هاییکه هدف آن محروم ساختن مردم از حقوق غیر قابل انکار آنها می باشد ادامه دهد .

- توجه نمودن به اسامبله عمومی در آن مورد که باید تاسیس يك صندوق بین المللی مورد مدافه قرار گیرد بطوریکه این صندوق خوش برضا باشد و منظور از آن تطبیق این پروگرام برای این دهه باشد .

زمینه برای امداد امتیازات نژادی مساعد ساخته شده و اقداماتی که بایست اتخاذ گردد ، در تصامیم ، قطعنامه ها و مقالات که در تحت نظر ملل متحد نمایندگی اختصاصی آن و همچنان بواسطه اعمال موسسات حکومتی و غیر حکومتی اتخاذ شده است و واضحاً بیان مشخص گردیده است .

اکنون وقت آن فرا رسیده است که این تصامیم و قطعنامه ها بطور جامع و کامل مورد تطبیق قرار داده شود و همراه با آن کام های موثرتر برضد نژاد پرستی ، امتیازات نژادی و اپارتاید و همچنان در جهت رفع استعمار و تثبیت حاکمیت ملی بر داشته شود . برای این منظور طرق و وسایل مختلف تحت مطالعه قرار گرفته شده می تواند . بطور مثال کمیسیون حقوق بشر در جلسات سال ۱۹۷۸ خود چنین نظر داد که کنفرانس جهانی بایست چنان اقدامات اتخاذ نماید که شامل عناصر ذیل باشد :

تمام کشورهاییکه در آن کانونشن های بین المللی حصه نگرفته بودند که در آن موضوعات نژاد پرستی ، امتیازات نژادی و اپارتاید را مورد بحث قرار می دادند، می باید بزودی ممکنه تصویب این را و یا دسترس پیدا کردن باین وسایل را مورد مدافه قرار دهند و به آن قدرت قایل شوند .

- شامل ساختن موضوع حقوق بشر در نصاب تعلیمی اطفال و جوانان با عطف توجه خاص به مراحل اولیه تعلیم و تربیه در باره برابری انسان ها و بدیهای امتیازات نژادی .

- انکشاف پروگرام های ملی در جهت تضمین دسترس داشتن در تعلیم و تربیه

و وضع مقررات در جهت همکاری بهتر و همچنان مستجم شدن در داخل فامیل ملل متحد بشمول کمیسیون های منطقوی بفرصت تعمیل این پروگرام درین دهه و امحای کامل امتیازات نژادی .
کمیسیون حقوق بشر از کنفرانس التماس نمود که تاسیس چنان طرز العمل ها را به سویه ملی و محلی توصیه نماید که بر ضد هرآن عمل امتیاز نژادی ازان کار گرفته شود که ممکن یک فرد ازان رنج برد و حقوق انسانی و آزادی های اساسی او را با مال نماید .

در این کنفرانس توجه خاصی باید به موضوع بد ترشدن و وضع در افریقای جنوبی مبدول گردد . برای دول عضو ، بخصوص آن اعضای عمده ای که با افریقای جنوبی تجارت می نمایند ، ضرورت مبرم احساس میشود که قطعنامه های شورای امنیت ، اسامی عمومی و سایر ارگان های ملل متحد را بطور کامل عملی و تطبیق نماید . ممکن نیست بسنود همکاری فعال و بلا قید و شرط این قدرت ها آن مساعی که منظور آن پیدا نمودن یک راه حل مسالمت آمیز برای مسائل افریقای جنوبی می باشد ، به نتایج قناعت بخش منتهی گردد .

در این شکی نیست که کنفرانس جهانی موضوع تجبیز حمایه بین المللی و کمک به مردمان و نهضت هایی را که بر ضد استعمار نژاد پرستی و امتیازات نژادی مبارزه می نمایند و همچنان موضوع کمک به آن پروگرام های حکومتی و غیر حکومتی را که هدف آن احسای امتیازات نژادی میباشد ، مورد مدافه قرار خواهد داد . این کنفرانس ممکن موضوع تجبیز جامعه بین المللی را بفرصت کمک نمودن به قربا نیان ابارتاید ، و رفع مضایب شان هم مسورد بحث قرار دهد .

اقدامات ملی را که در این پروگرام برای این دهه سفارش میگردد ، باید بمنظور تطبیق بیشتر هم در نظر گرفته شود که درین صورت تاخیر این دهه روابط بین دسته های نژادی به ذریعه اقدامات تقنینی ، عرفانی و دیگر اقدامات اصلاح خواهد شد و از امتیازات نژادی جلو گیری بعمل خواهد آمد .

از بالا به پایین :
گروپ های مختلفی از جامعه بشری از قاره های مختلف جهان .

اعمال ملی بر ضد امتیازات در ساحه تعلیم و تربیه ، اطلاعات و کار از تجربه و سیسج یونسکو و ایلو (موسسه بین المللی کار) در ساحات مربوط آنها استفاده کرده می تواند ، تا امتیازات در این ساحات جهانی هم بلحاظ حقوقی ، و هم در ساحه عمل بکلی از بین برده شود .

این کنفرانس همچنان باید طرق و وسایل را مورد بررسی قرار دهد که امحای هر نوع اقدام تبعیضی را بمقابل کارگران مهاجر ، و در عین حال تقویه و حمایه حقوق انسانی ، ملی ، عرفی و اقلیت ها را و همچنان از اهل

نهضت بین المللی اتحادیه های کارگری و دفاع از منافع طبقاتی کارگران و امر صلح در جهان

در دهمین کنفرانس جهانی اتحادیه های کارگری منعقد شده و با نوازش و پیوستن به بین المللی از انقلاب باافغانستان حمایت شد و طرح های امیر یا لیزم علیه ج.ا.ف.ا. نستان نکو عیش گردید .

یکی از مشخصات عصر کنونی رشد و تحکیم روز افزون اتحادیه های کارگری و نقش این اتحادیه ها در دفاع از منافع طبقه کارگری تحکیم صلح و دینتانت در جهان است که پیش از هر وقت دیگر نقش دو-را ساز طبقه کارگر را در اعمار جوامع مدرن فاقد استثمار فرد از فرد آشکار میسازد .

این نزد همگان مبرهن است که رشد نهضت بین المللی کارگری در عصر کنونی با تأثیرات دیرپای انقلاب بزرگ سوئیا-لستی اکتوبر ۱۹۱۷ و تغییر در توازن قوا به نفع نیروهای طرفدار صلح ، دموکراسی و پیشرفت اجتماعی ارتباط ناگسستنی دارد . چه در سال های اول پیروزی انقلاب اکتوبر بود که نهضت اتحادیه کارگری طور قابل ملاحظه فعال گردید، و در نتیجه انقلاب اکتوبر بر عضویت در اتحادیه کارگری جهانی در آن وقت به (۴۵) میلیون نفر بالغ شد که شامل رشد کمی و کیفی اتحادیه های کارگری در سایر ممالک جهان بشمول کشورهای سرمایه یاری غربی نیز میباشند ، اعضای اتحادیه جهانی کارگری اکتوبر به (۴۰۰) میلیون نفر میرسد .

نقش برجسته بی حاصل شد که
توسط اتحادیه های کارگری جوامع
سوسیالیستی ایفا گردید .

در نیمه دوم سال های ۱۹۶۰،
تعداد اعضای اتحادیه های کار -
گری در کشورهای سوسیالیستی
به مقایسه تعداد اعضای اتحادیه
های کارگری در کشورهای
سرمایه داری خیلی بالاتر رفت به این
معنی که تا اوایل سال ۱۹۸۰،
سی فیصد بیشتر گردید با این
گونه اتحادیه های کارگری کشورهای
های سوسیالیستی اکنون یک
موقف برجسته را در نهضت
جهانی اتحادیه های کارگری احراز
نموده و نقش فعالی در نیرومندی
مزید این نهضت انجام میدهد .

در زمان کنونی چندین فدراسیون
سیون بر جسته اتحادیه های کار -
گری موجود است که بزرگترین
آن فدراسیون جهانی اتحادیه
های کارگری است ، این فدراسیون
را سیون که دهمین کنگره آن در
ماه حوت سال ۱۳۶۰ در هاوانا
مرکز کیوبا بانی انقلابی با شرکت
عیات اتحادیه های کارگری
کشورهای مختلف جهان بشمول
جمهوری دموکراتیک افغانستان
انفکاد یافت در سال ۱۹۶۵ تاسیس
یافته و مراکز ملی اتحادیه های
کارگری (۷۰) کشور مختلف را با هم
متحد می سازد .

۱۹۰ میلیون کارگر عضویت
فیدراسیون جهانی اتحادیه
های کارگری را داراست دومین
فیدراسیون بزرگ در مورد
عبارت از سازمان و وحدت اتحادیه
کارگری افریقا با (۷۰) الحاقیه
در قاره افریقا میباشند که همکاری
فعالانه خویش را با فدراسیون
جهانی اتحادیه های کارگری حفظ
میکنند . سومین اتحادیه بزرگ
عبارت از کانفدراسیون بین -
المللی اتحادیه های کارگری آزاد
میباشند که در سال ۱۹۶۹ تاسیس
شده و اکنون ۵۰ میلیون عضو دارد
این کانفدراسیون ۱۳۴ مرکز
اتحادیه های ملی کارگری در (۸۰)
کشور قلمرو را با هم متحد و مرتبط
می سازد ، چهارمین سازمان
بزرگ بین المللی در زمینه کانفد -
راسیون اتحادیه کارگری اروپایی
است که مرکب از انجمن های
بقیه در صفحه ۴۴

درقبال افزایش تشنج بین المللی و مساعی امپریالیزم مبنی برحولات تازه بر نیروهای صلح و پیشرفت
اجتماعی ، کارگران در سراسر جهان بر وحدت و همبستگی بیشتر نیاز دارند.

باید تذکر داد هنگامیکه
سرمایه داری داخل یک مرحله
ثبات نسبی گردید ، سیرهای
ارتجاعی و انحصارات امپریالی -
ستی تخطی های شدیدی را بر
حقوق و منافع کارگران و ایجاد
تفوق بین اتحادیه های مختلف
کارگری آغاز کردند و کوشیدند
تا جلوی نسج نهضت بین المللی
اتحادیه کارگری را بگیرند ،
معبدا همه پلان های ارتجاع و
امپریالیزم در زمینه نامشروع
با تشدید تخاصم بین کار و
سرمایه در زمان بعد از جنگ و
تعمیق بحران عمومی سرمایه داری
بررشد و نیرومندی همه جانبه
نهضت اتحادیه کارگری جهانی
افزوده شد . این مرحله
بیش از هرچه دیگر در پرتو

اتحادیه های کارگری در پهلوی مبارزه جهت تامین حقوق حقه کار -
گران و سایر زحمتکشان در جهان، برای تحکیم صلح و ثبات بین المللی
نیز تلاش پیگیر می کنند .

یکتن از اعضای اتحادیه های کارگری در اتحاد شوروی طرق استفاده بهتر از ابزار کار را به یکتن دیگر از اعضای
اتحادیه مربوط نشان میدهد .

نوشته یوران یووکو (از بلغاریا)
گزیده و ویراسته یووکو
آسمایی

دو تصویر در آب

بر سنگ آب نما نوشته بود:

((این چشمه بد بت ((حاجی
وا لکو)) ، پسر پسر در سال
۱۸۷۳ ساخته شد .))

کالو ، زن کولی خورد و ریز
ها بی می فروخت که در حقیقت
روپوش گدایی بود مثل گل
سرسوی ، مید و ذغال و دوک
نخ ریسی - چیز های که به
سختی می توان فروخت ، چون
زنها چنه می زدند و پول اندک می
دادند و حتی گاهی هم زیر بار
نمی رفتند ، اما کولی پیر دریافته
بود که هر وقت بز و را دخترش
به همراه با شد ، با زارش
گرمتر می شود زما نیکه بز و راهنوز
کوچک بود ، یاد گرفته بود که روز
های سرد همه تنش را بلرزانند ،
همانطور که مادرش به او آموخته
بود این کار دل زنها را به
رحم می آورد ، اما در ته دل تعجب
آنان بیشتر از ترحم بود ، زیرا
در فکر بودند که دخترکی به این
قشنگی چگونه می تواند از یک
کولی با شد ، لیکن اکنون دیگر
(بز و را)) دختر ی جوان شده
بود ، چشمهای درشت و سیاه او

شرح حال نویسنده

((یور ردان یووکو)) نویسنده نامدار بلغاریا در سال
۱۸۸۰ در روستای ((ژرونا)) در مشرق کشور بد نیا آمد ،
کودکی را در ده گذاراند و سپس جهت تحصیل به ((صوفیه)) رفت ،
سالهای جوانی اشرا ((معلم)) بود و ی قصه های بلند نیز
نوشته است ، از آن جمله خرم چین (۱۹۲۰) ، قلعه یی در
کنار مرز (۱۹۳۴) ما جرای های گورو لوموف (۱۹۳۶)
(یووکو)) شور و کارانسان را در زندگی رو پستانی بیان می
کند ، به نظر ((یووکو)) ده جایی است که اسارت های
اقتصادی و محرومیت های هولناک مردم در آن با تمام خشونت
احساس می شود ، ((دهقان)) از نظر ((یووکو)) کسی است
که مساله ((سرنوشت بشری)) در پیرامون او می چرخد .

حالتی بی پروا و شیطنت باز
داشت و اندام باریک و نرمش
همچون نسترن و حشی کشید
شد . بود ، تنها برای او ، برای
تبسم و زیبایی جا و دانه او بود
که زنان اشیا ی ((خشمه)) کالورا
را می خریدند .

همان زنانی که آب از دست
شان نمی چکید ، اینک گشاده دستی
کرده و پول را نشمرد . می دادند ،
حتی از بهایی که کالورا را معالیه

می کرد ، اندکی هم بیشتر .
انگیزه آن ، حس حسادت
مبهمی بود که کما بیش جرات
ندا شتند ، نزد خودشان به آن
اعتراف کنند .
اینها همه دست بدست هم
می داد و به کالورا پول می
رساند بی گفتگو راز و نق
با زارش در همین بود و برای
همین میخواست ((بز و را))
همواره در کنارش باشد ، اما
بز و را کسی نبود که به آسانی تن
به دستور دهد ، اگر به او فرمانی
داده می شد ، جز پشت کردن و
سرتکان دادن کاری نمی کرد ،
بخصوص در موسم بهار سرکش
می شد کولیهای کهنسال در
آفتاب بهاری خود را گرم می
کردند و می گفتند نوز به
خانه آمد ، باید دل به صحرا زد))
اما وقتی بهر سر بز و را
می زد ، چشمانش می درخشید
انکار تنش از پو شاک راحت
می شد ، همینکه زنبور را ن غسل
در کنار شکوفه

رسد ، اگر روزی روزگاری مادر
می توانست ، رضایت بزوار را
بدست آورد ، و وقتی بود که
قول میداد ، او را با خود بخانه
(حاجی والکو)) ببرد ، بز و را
دوست داشت به آن خانه برود ،
موقعی که هنوز ز خردسال بود ،
بدان ما در می آویخت و پای در
سرای بزرگ ((حاجی والکو)) که
دیوارهای بلند داشت می
گذاشت ، چشمان درشت بز و را
از شمشاد های کهن ، داربست
و ریحانی که از وسط سنگفرس
شپای کف حویلی قد برافراشته
بود ، از تعجب بازمی ماند و شب
عید که آنها خانه تکانی داشتند ،
از تماشای رنگهای تند قالیچه
ها و لحاف و تشکها ، جامه های
فاخر طلسم زر بفت و آن دم
و دستگامه ، سرش گیج می رفت
اما آنچه بیش ازین ها بهت زده
اش میکرد ، شاکسار گلگون بید
او ر شلیمی ، درخت شکوهمندی
بود که جز در حویلی حاجی
والکو پیدا نمی شد .

اکنون بز و را ، با دلی شاد
و روشن به صحن حویلی پای
می گذاشت و حتی دیگر به
شمشاد های آرزین شده و شاد
خسار بید آنجا نگاه می نمود
انداخت ، تنها برای دیدار ((گانایلا))
نا یلا)) دختر حاجی والکو بود
که به آن خانه می رفت ، گرچه
بز و را آنقدر از زیبایی خویش
مطمئن بود که زنها ی دیگر
را با حقارت بنگرد و به حساب
نیاورد ، اما در برابر ((گانایلا))
احساس می کرد که با کسی
همطر از خودش سروکار دارد
(گانایلا)) در چشم او از همه
دختران زیباتر بود ، با اینهمه
چیزی که شکفتی او را برمی
انگیخت ، آن بود که ((گانایلا))
به زیبایی خویش اصلا نمی نازید
یا انگار از آن بکلی غافل بود ،
گانایلا در پس آن ظاهر ساده
مست دختری پر کار بود ، با اینکه
به برازنده نمودن خویش رغبتی
نداشت روز بروز زیباتر می
شد و اندامش ، پسان میوه یی
آبدار می رسید .

های سیب غلغله بر پا می کردند
بز و را از این خانه به آن خانه
می دوید ، پیران را می خندانید
بچه ها را بازی می داد و آه و نگاه
سوزان ((کولی پسران)) را بد
نبال خود می نهاد .

نه تمناهای کلسو را را مش
میکرد ، نه تهدیدهای او .
آنگاه میان این دوزن چنان
کشمکش ایجاد می شد که تنها
می تواند از خانه کولیها به گوش

نمی شد گفت بز و را ، این
دختر را دوست داشت ، زیرا وی
به هیچکس دل بستگی را ستین پیدا
بقیه در صفحه ۲۶

کلیات نور محمد نوری

در کتیبه گرانمای فرهنگی کتابخانه نسخ خطی آرسیف ملی افغانستان نسخه قلمی منظوم کلیات نورمحمد نوری محفوظ است و جا دارد که آن را به هم میبندان عزیز و ارجمند، به ویژه به ذوقمندان و دوستداران شعر و ادب کشور، معرفی نماییم.

ناظم یاسر اینده این اشعارنفر نورمحمد نوری ساکن قلعه غیبی چهاردهمی کابل می باشد. اتفاقاً به همین نام و تخلص (نورمحمد نوری) شخص دیگری از قندهار است، منتها به این تفاوت که نام مکمل وی مولوی نورمحمد متخلص به «نوری» می باشد این شخص موخرالذکر در زمان امیر سیرعلیخان میزیسته، و حتی به دربار وی آمد و شادی داشت.

وی با مامورین انگلیسی پنجاب هم بی مراد و ارتباط نبود، و حتی فرار نگارش خودش زمانی به لندن نیز سفر کرده بود (۱) وی را کتابیست به نام «گلشن امارت» در شرح احوال امیر سیر علیخان (از سال ۱۳۳۷ تا ۱۳۸۷ هـ ق) که در سال ۱۳۳۵ شمسی از طرف انجمن تاریخ آن وقت در کابل به طبع رسیده است. ولی نورمحمد نوری ساکن قلعه غیبی غیر ازوست.

بهر حال کلیات مورد بحث شامل یازده بخش، به ترتیب ذیل می باشد:

۱- دیوان نوری:

این دیوان شامل غزلیات و قطعات است. و جمعا (۱۰۱) ورق می باشد که به تاریخ خوشبختی ۲۲ رجب المرجب ۱۳۴۳ ق کتابت شمس است.

آغاز: حمد تو برون از حد امکان و بیابا - در مدحت ذات بود لال زبانها -

۲- قفل کم کرده کلید:

این بخش شامل دو دایره است که در آن پنج خط موازی پنج خط موازی دیگر را عموداً قطع کرده، و استخراج نوری می باشد. دورا دور هر یک این دوائر مصرع شعر یا کلماتی چند نگارش یافته است، و بابه واسطه نگارش حروف بندان معنایی استخراج کرده است. همچنان دورا دور محیط هر یک ازین دایره رباعی دارد، چنانچه به دور دایره بالای این رباعی نگاشته آمده:

هر که یازده بیت زین دایره کشید پس یقین میدان که آن باشد رشید کم شده زین دایره از من کلید سعی فر مایید که تا یابید کلید و اینست رباعی دایره دوم:

یازده بیت هر که زین بکشد به یقین اینکه عاقل و نادان است باشد این قفل کم بگشته کلید کن تو پیدا کلید این بگجاست

۳- مخمسات و غیره انواع شعر:

این بخش مشتمل بر مخمساتی بر غزلیات برخی از شعرای معروف متقدم از قبیل بیدل (۱) دک: گلشن امارت، بحث مقدمه به قلم استاد احمد علی اکبرزاد.

صائب، حافظ و غیره می باشد. مزید بر آن مثنوی و غیره انواع شعر هم در آن به ملاحظه می رسد، و جمعا ۵۹ ورق است.

آغاز:

فی استیاق و سلك العمر قدمی انظر بعین لطفك یی یایم العطاء قدیس کی لفر فتك طاقنا لنا یا من بناء جما لك فی كل ما بناء بادا عزار جان مقدس تر انا

انجام:

چونکه این راز مشرکین بشنید بوا لعکم بو لیسب ولید پلید جامها هر یکی بتن بدریسد گفت بر ما هر چه روز بدریسد ز قوم تو شاه سلام

۴- احسن القصص (قصه یوسف زلیخا):

نورمحمد نوری این مثنوی دایه تاریخ یوم پنجشنبه هفتم ذی الحجة العرام ۱۳۴۲ هـ ق سروده است، و جمعا (۳۶۸) ورق است.

و در آغاز فهرستی نیز دارد.

آغاز:

الهی کن تو روشن جسم و جان را بعد خویش گویا کن زبان را

انجام:

که نوری بس غریب و ذری باراست بان لا تقنطو امید وار است

۵- قصیده های اهل عرفان:

این قصیده عابه تاریخ ۱۹ ماه ذی الحجة - العرام ۱۳۴۲ هـ کتابت شده، و جمعا (۹) ورق می باشد.

آغاز:

ثناء بیعد د پسرقات یسکتا کشت خاک رانده چنین جا

انجام:

دعای اصل (وصف) سیف المؤمنین است که این قول رسول المرسلین است

۶- مثنوی (ماهرو):

در اصل ماهرو نام دختری بوده، زیبا و طراز، که در شهر بنارس هندوستان سکنا

داشت. این داستان منظوم بسی دلچسپ و دل انگیز است، و در آن قصه غرق شدن عاشق ماهرو، و شنیدن ماهرو از آن، و اینکه وی به رهنمایی پیرمردی خویش را به دریا غرق می سازد، در حالیکه غرق شدن عاشقش واقعیت نداشته و الهوایی بیش نبوده است به ملاحظه می رسد، این مثنوی دارای تاریخ یوم جمعه هشتم ماه ذی الحجة العرام ۱۳۴۲ ق می باشد و جمعا دوسه ورق است.

آغاز:

سر نامه بنام آن یگانه که آورد عشق اندر میانه

انجام:

اگر مردی تودد عشق آنچنان باش بیاد دوست در روز و شبان باش

۷- معراج مبارک رسول الله (صلم):

(منظوم):

تاریخ کتابت و سرودن این مثنوی یوم یکشنبه ۲۶ ماه رجب المرجب ۱۳۴۳ ق است، و جمعا (۳۵) ورق می باشد.

و طوریکه از نام پیداست در قصه معراج رفتن حضرت رسول اکرم (صلم) سروده شده است.

الهی ده شیاء (بی) قلب ما را رهان از قلب ما این ماسواء را

انجام:

اگر چه بر گناه و شر مسامح امین از فضل و الطاف تو تارم

۸- مثنوی:

اگرچه نام این مثنوی واضاً ذکر نشده، ولی بر محتوا می باشد، و مطالب دلچسپ عدیده بی دران گنجانده شده است، این مطالب به ترتیب عبارتند از:

نخست ابیاتی چند در حمد خداوند (ج)، لغت حضرت رسول (صلم)، مدح خلفای راشدین و مناجات بند بار قاسی الحاجات و بیان عشق باری تعالی و احیاء دل به ذکر و بیان ترک غلاب و تقرب شدن دورطه دریایی

انجام:

در اصل ماهرو نام دختری بوده، زیبا و طراز، که در شهر بنارس هندوستان سکنا

یوسف (ع) ابن همین را، حکایت ابراهیم سبیانی به همراه شیخ عبدالله بجمه سیربجانب صحرا، حکایت یکی از قوم بنی اسرائیل که کوساله را می پرستید، حکایت زنی که از مشرکان بوده و همیشه در پی ضرر (بسه) آنحضرت (ص) بود. رفتن موسی (ع) به کوه طور از بهر مناجات و سوال کردن حاجت خود را از وی و فراموش کردن موسی سوال درویش را، حکایت دختر با کره ای که در جمع خاتونان مصریکی از طاعتان بی بی زلیخا بوده آمدن عزیز زنی در خانه خواجه حسن بصری ... حکایت دیگر، حکایت حضرت حبیب عجم، حکایت دیگر درباره مرد زاهدی در بخارا، حکایت مشاطه که دایه ... فرعون بود، حکایت دیگر از سلطان بایزید، ساقی نامه (فایده ساقی نامه)، نکته ساقی نامه، حکایت دیگر از معی الدین بیر دستگیر، در بیان نقل معراج آن حضرت (صلم)، در بیان خواب دیدن ابراهیم (ع) که خدا کند پسر را، آرزو، ساقی نامه، فایده، در بیان قول طاعت، ... نکته، و حکایت دختر نمرود.

از آنجاییکه آخر این مثنوی ناقص است، تاریخ دقیق کتابت آن معلوم نیست، با آنهم قسمت موجود حاوی (۳۳) ورق است.

۹- اولی الامر (مثنوی):

نوری درین مثنوی خویش چند حدیث متواتر و مشهور را از صحیح بخاری و مسلم انتخاب نموده و به رشته نظم کشیده است، و این روایات را چنین نقل کرده و عنوان میدهد:

روایت ام الحصین از حضرت رسول (صلم)

۱۰- روایت ابو هریره از حضرت رسول (صلم)، روایت عبدالله بن امیر المؤمنین (حضرت عمر) (رض) از حضرت رسول (صلم) فایده، و روایت از حضرت رسول (صلم)

آغاز: العهد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین ... الخ.

انجام: از برای اجتهاد خاص و عام تا به شب نظم تالیف شد تمام چونکه اندر هر شبی سه ساعتی جمله نه ساعت بیاید را حتی

۱۰- محمود نامه:

نورمحمد نوری اشعار این بخش را کافلاً به شکل مخمس منظوم ساخته، و به تاریخ یوم دوشنبه ۵ ماه رمضان المبارک ۱۳۴۳ هـ ق آنرا به اهتمام رسانده است، و جمعا بدو فصل (۱۳) ورق می باشد. ولی اینکه موصوف این اشعار خویش را به نام کدام محمود مصدر کرده اینجا مطالعه دقیق و بیشتر را می کند.

آغاز:

زانکه فرقت تودلا آه و ناله را شرح گمزد خرد دل صبر سالها

انجام:

این گذاراه بران دربار بودی کاشکی بقیه در صفحه ۴۵

دهین پیغام

گرانی!

ما خپل هغه کور او کلی چی تر ټوله نړی را ته خوږ او گران دی کلوته کلوته می پکې خاپوړی کړی، ستا ددوه کیسی سترگو دباره هغو پو- لونه تیرشوم، پری می بنود، ستاسو سیمی او وطن ته را غلم، را شه زما دخوږ زړه له، زراختی خان خبره کړه، زما درنځ طبیب او ډاکتره شه، زما دزړه په ټپو (زخمو دمیښی او محبت منلم) ته کیده د نننی بیښ شوی غم او اند یښنو څخه خلاصه کړه.

گرانی!

زه دومره بیو خلی او درويزگر، (سوال گر) نهیم چی لئا څخه روپی اوږدی وغواړم، ته پدی پوه شه، اوښه پوه شه، چی زه دبل ځه هیله او آرزو نلرم، فقط اوفقط ستاد پراخی ټنډی شین حال زه لیو نی او په خان مین کړی یم، مهربانی وکړه ما تی پی وښیه، تر څو زه خپل غمجن او اند یښمن زړه می پی خوښ او خو- شاله کړم.

گرانی!

ستا مینه زه پی پدا سی رنځ اخته کړی یم چی نننی طبیبان او ډاکتران زما درنځ په علاج نیو هیږی ټیک تشخیص او پوره پیژند نه پی نشی کولی، نو د دوی درمل هم ما ته گټه نشی اړ ولی او نه اړی. همدا وجه ده، چی دنننی طبیبانو اوډاکترانو په درمل نه زو غیږم، راشه ما ته خپل سپین مخ دوه سره منی راکړه هیله ده چی پی روغ شم څکه ماخوږ لیدلی چی می ستا دسپین مخ په سر و منو زه زو غیږم که زه روغ شوم ستا هر ډول کار او خدمت ته چمتو او تیار یم.

گرانی!

زه ستا حتی نور څه غواړم، ستاد سپینو ملغلو غا ښو نو هیله من او ارزومن یم، راشه چی د نړدی څخه دی وگورم تر څو خپل غمجن او اندیښمن پنه او زړه پی خوښ او خوشاله کړم.

گرانی!

که هر څومره د زیار او زحمت، ستو نرو او مشکلات، رپړو نو او کړانو، در دیدلی او زور بدالی،

رپړیدلی او کپیدلی، د ژوند غمگنلی دوره او وخت پماتیر شی، خو بیا هم ستا سپین او هسکه غږی (گردن) زما هیږ شوی ندی نو څکه ستا سو کور او کلی ته په خوراخوارو اوزارو، ایلو او ارزو، را غلی یم چی یو خلی بیا ستا سپین ملغلی غا ښو ته وگورم.

گرانی!

زه رنځور او دا سی رنځور یم پرته لدی چی د خپلی وړی خولی شر پت را نکړی په نور څه نرو غیږم نوراشه زما درنځ درمل وکړه او د خپلی وړی چینه رنگی خولی څخه دژوند او به (آب حیات) را کړه تر څو درنځ څخه خلاص او د ژوند په خونده پوه شم.

گرانی!

ستا د مینی په خو لو ډوب، دشان او جهمان ته ناخبره، دغم په بستر بیخوده، پروت یم، مهربانی وکړه دا- ناری ښو، څخه دی لږ څه شربت را کړه هیله ده چی د بیخودی رنځ څخه خلاصی وموم او روغ شم.

گرانی!

ته پخپله ونا داری او پا که مینه یقینا او باور وکړه، پرته لدی چی دکلو کلو را هیسی، ستا د نړی او بستو شونډو هیله او آرزو می په زړه کی داغ او آرمان دی د بل څه خو ښ من نه یم او غو ښتنه هم نلرم نو راشه د خپل دوه شونډو په شربت می موږ کړه.

گرانی!

دو پی را تلو نکي دی، د خپل نورسنبلی وښتانو څخه، دوه گوخی او یادوه قودی را کړه تر څو د هغی څخه ښکلی جوری جوړه کړم چی د گرمی په وخت د گرمی څخه خلاصی وموم.

گرانی!

تانه ښه پته او پوره معلومه ده چی پدی نننی نړی کی زه پردیس او مسافر یا د یرم، او یم نو ښکاره خبره ده چی د خوراغاطفی او پاملرنی وړ یم، راشه دکاره غشو ښو څخه دی خودانی لاری او ډاگی را کړه تر څو خان ته د خو ښی او خوشالی کړوله او جنګره جوړه کړم.

گرانی!

ستا باد رنگی زنه، نری ملا، او لوړه ونه زه پی، دنننی چارو څخه ویستلی یم، کار او ژوند رانه خونده تهراکوی، دسو دا یانو او لیونیانو په څیر به سم او غر گرځم نړدی دی چی دژوند څخه ټپرا او بیزاره شم، هر چیر ته چی خم او هری خوا ته چی گورم، ستا، هغه مینه چی زما په زړه کی پی خای نیو لی، په نور څه می تنده می نه ما تیری، نووایم: راشه، ما سره پدی غم او اند- یښنه کی گډون وکړه، تر څو ستا په هرسته دنننی پیش شوی رنځ او اند یښنو څخه خلاص او په څنگ شم.

گرانی!

که دغما ز د غما زی به نا وړو او تحریک نه کی دزوغو خپرو می نه زپی او پما نه یقاریزی نو د نړی ایرانی قلمو نو گو نو څخه دی یو لیکایی (قلم) را کړه تر څو د غم په دفتر کی د خپل غمگنلی ژوند خاطر پی او یادونی پی ولیکم.

گرانی!

ستا ما لکینه حیا، تل زما په یا ددی، او دژوند تر پایه پوری به پی، هیږ نکړم.

دا څکه چی هر ښه خواږه په مالکه د قدر او ستا پنی وړ گرځی، نو ستا مالکینه حیا ماله تر ټولو خوږو خوږو خوږ او گران دی خورا قدر او ارزښت لری.

گرانی!

زه یو هیږم چی ستا په پا که زړه کی زما دپاکی مینی او رهم بل دی خو ما از میښت کوی خوزه تاسه وایم:

ته پخپل حسن او ښا یست یقین او باور وکړه چی ستا عجز ان او لریوالی زما د صبر کنه و لی ډکه کړی اوس چور پی حوصیلی شوی یم نور نشم کولی چی ستا د مینی راز پت وساتم نورا شه راشه اوراشه دادانقلاب په ښکلی ښکلی دوره چی د خوارانو او غریبانو عاجزا نو او بیو- زلانو نادارانو او بینوا یا نو- بیکسانو او بیوسانو د خو ښی او خو شالی هوسایی او آرا می دپاره مخ ته را غلی د نړدی څخه دزړه خوا له وکړو یو دبل په هیله او آرزو پوه شو تر څو یو د بل په گډون او مرسته د خپلو پاگو هیلو او ارزو گا نو سره سم د بیښ شوی رنځ دارواو اسامی درمل پخپله وکړو.

به در نښت او ډیره مینه

نیکخوا

از وصایای طبی ابن سینای بلخی

پیرامون حفظ صحت و سلامت بدن

جسمی نظر په پی را در قانون ذکر کرده که تربیت جسمی و روحی آدمی و سلامت و تقویت اعضاء بدن اواز مهمترین آن میباشد. فرزندان گرانقدر پلخ باستان و طبیب بزرگ جهان در قانون درباب بهداشت آب و مسکن، هوا و استحمام و شرایط صحت و تندرستی درفصول و سنین مختلف تذکراتی داده که اینها هم اساس طب و قانون امروز را تشکیل میدهند.

شیخ چون قدما به هوای وبایی اعتقاد داشته و طرقي را برای دوری گزیدن از مسیر باد از نگاه جلوگیری از شیوع امراض تذکر داده و پرهیز از سکونت در کنار آبهای راکد را بمردم توصیه نموده است. بقیه در صفحه ۵۱

بو علی سینای بلخی نابغه جهان طب معتقد بود که ورزش یکی از ارکان مهم سلامت مزاج است و غریب آنست که ورزش های گوناگون را در سنین مختلف گفته و اثر پراج ورزش و سپورت را در سلامت جسمی و روحی انسان بیان نموده است. بو علی در کتاب قانون خویش شرح مسبوطی را در مورد ورزش اطفال، نوجوانان و جوانان و بالغان و اشخاص مسن و پیران ذکر گردیده است.

شیخ برای پیران ورزش های ثقیل را نهی و بعموض ورزشهای سبک را توصیه نموده است. نابغه جهان طب می گوید: (بهترین ورزش در هر سن و سال پیاده گردی است) او درباره تربیت

ترجمه و تلخیص از : شفیقه ((یا رفیق))
از متن اردوی ((بزم تیموریه)) ترجمه شد ،

ظہیر الدین محمد بابر

وحیات ادبی وی

ظہیر الدین محمد بابر و حیات ادبی وی

بابرانه تنہا بہ حیث یک سپاہی سپاہی بی مثال ، یک فاتح پیروزمند و بلند پایہ و یک پادشاہ با عزم و ارادہ میتوان قلمداد کرد ، بلکہ از باب بصیرت او رابہ حیث یک شاعر بزرگ و قافلہ قدر می شناسند و منحیث یک ادیب و مورخ احترام قایلند. بابر منحیث یک فرد نظا می در میدان کارزار شجاعت و پایداری از خود نشان میداد و زما نیکہ از نبرد ہا و بیکار ہامی آسود بہ سوی شعر وادب کشیدہ می شد و بہ دامن علم و ہنر با شیفتگی ودلداد گمی پناہ می جست . بابر از نسل تیمور کورگانی است و عدہ بی از مورخین تیمور را یک فاتح ظالم و سفاک می شناسند ، ولی اگر در مورد این فاتح بزرگ بد و ن تعصب و بد بینی قضاوت صورت گیرد ، دیدہ میشود کہ او تنہا مرد میدان جنگ نبودہ ، بلکہ مردی بودہ علاقمند بہ علم و ہنر و ہموارہ در حضر و سفر و در بزم و رزم علما و شعرا را گرامی میداشتہ و با خود ہمراہ می بردہ است . چنانچہ در تزو ک تیموری ذکر است :

«محمد نین و از باب اخبار و قصص را بخود راہ دادم و از قصص انبیا و اولیا و اخبار سلاطین روز کار و کیفیت رسیدن ایشان بہ مرتبہ سلطنت و زوال دولت ایشان ازین طایفہ شنیدم و از قصص و اخبار ایشان و گفتارو کردار ہر یک تجربہ ہا پر می داشتم و اخبار و آثار عالم از ایشان می شنیدم و بر احوال عالم اطلاع حاصل مینمودم . بہ مشایخ

و صوفیان و عارفان خدا پیوستم و با ایشان صحبت ہذا داشتم و فواید اخروی اخذ نمودم و سخنان خدای می شنیدم و کرامات و خوارق عادت از ایشان مشاہدہ مینمودم و ہمراہ از صحبت ایشان سرور و حضور تمام حاصل می آمد . . . . .

امرنمودم کہ ہر طایفہ و ہر طبقہ را کہ سادات و علما باشند ، اعزاز و احترام نمایند و ہر مطلبی کہ ایشانرا بودہ باشد با نجام مقرون گردانند و رعایت احوال ایشان بواجبی نمایند. (۱)
در ملفوظات تیموری می خوانیم :
((زما نیکہ بہ تو لمبہ برگشتم ، در ساحل دریا خیمہ بر افرا ختم در ہفتاد میسای ملتان واقع است . . . و زرای من بر با شنیدگان تولبہ دو لک رو پیہ جریمہ بستند و برای تحصیل آن عمالی مقرر کردند . در جملہ باشندگان تولبہ ، سادات ہم بودند کہ از اولاد حضرت محمد (ص) می باشند ، علمای اسلام ہم بودند کہ وارث دین پیغمبر می باشند . من ہموارہ سادات و علما را بہ نظر تعظیم و احترام می دیدم و در دربار من جای آنان بسیار مهم و معزز بود ازین جهت حکم کردم کہ از آنان نہ تنہا جریمہ گرفتہ نشود ، بلکہ خلعت ہا و اسب ہای عربی بر ایشان اعطا گردد . (۲)

ملفوظات تیموری شرح حال تیمور ، جہاننداری و کشور گشایی اوست کہ توسط ارباب علم و دانش در بسارہ او نگاشتنہ شدہ است ، و تزو ک تیموری ہم کتابیست در مورد قوانین و ضوابط تیمور و شرح نظم و نسق امور حربی و ملکی زمان او کہ وقایع

و رویداد ہای آنوقت را از زبان تیمور نقل می کند بنابراین ممکن است کہ مندرجات بالاتر از اقتباسات نویسنندگان در بار باشد ولی در ظفر نامہ کہ توسط شرف الدین یزدی ، سی سال بعد از وفات تیمور نوشته شدہ چنین می خوانیم :

((حضرت صاحبقران را در سفر و حضر پیوستہ اعظام از باب عمامت و سادات و علما و فقہا و اہل فضل و دانش از بخشیان ایغور و دبیران فرس ملازم می بودہ اند و ہموارہ جمعی از ایشان بر حسب فرمان قضا جریان ہر چہ وقوع می یافت از صادات افعال و اقوال آنحضرت و واردات احوال ملک و ملت وارگان دولت ہمہ را تحقیق نمودہ با ہتمام می تمام قلمی می کردند و حکم چنان بود بر سبیل تاکید کہ ہر قضیہ چنانچہ در واقع بودہ باز نمودہ شود بی تصرافی در آن و زیادت و نقصان ، بہ تخصیص در باب اصالت و شجاعت ہر کس کہ اصلاً مراتب جانب و مدانت کردہ نشود ، خصوصاً در آنچه بہ شہامت و صرامت آنحضرت تعلق داشتہ باشد کہ در آن بہ هیچ وجہ مبالغہ نرود و ہم با اشارت علیہ آنحضرت اصحاب بلاغت و بواعث آنرا کسوت عبارت پوشانیدہ ، بہ نظم و نثر در سلاک تالیف می کشیدند بہ همان شرط کہ در ضبط آن رفتہ بود و بکرات در مجلس عالی بہ سمع مبارک می رسانیدند تا و توق تمام بہ صحت آن حاصل می شد . بدین نمط منظومہ ترکی و مولفی فارسی ہر یک از ان مشتمل بر معظمت احوال و اوضاع آنحضرت رقم زدہ کلک نظم و تالیف شدہ بود و بغیر از ان بعضی از بندگان درگاہ

عالم پناہ متصدی تدوین تاریخ آنحضرت شدہ در تفتیش و تحقیق آن سعی بلیغ مینمودند . . . (۳)

بقول شرف الدین یزدی ، زما نیکہ تیمور در ہندوستان بمقابل محمود تغلق صف آرا بی نمود ، چنانکہ در ہر جنگ رسم تیمور بود ، از باب کمال و اصحاب علم درین جنگ نیز با او ہمراہی می کردند . در ظفر نامہ آمدہ است :

((در وقت تعیین مواضع سروران واعیان مرحمت حضرت صاحبقران کہ در ہمہ حال شامل احوال اہل علم و کمال بودی از جمع علما رفیع مقدار کطفہ کردار ملازم رکاب ہمایون آثار بودند مثل خواجہ افضل پسر مولانا شیخ الاسلام سعید جلال الحق و لدین کشی و مولانا عبد الجبار پسر افضی القضاہ مولانا نعمان الدین خوارزمی . . . . . (۴)

بعد از ہر بیکار ظفر منسہ ، تیمور بہ شکرانہ پیروزی خویش علما و سادات را مورد تفضل خویش قرار میداد و بہ آنان انعام و اکرام بی حساب می بخشید یکی ازین علما مولانا نظام الدین شامی بود کہ نظر بہ خواست تیمور ، تاریخ عہد حکمرانی تیمور را بزبان بسیار شیوا و سلیس فارسی نوشت ولی این اثر گرا نبہا کہ یکسال قبل از وفات تیمور بہ اتمام رسیدہ بود و بنام ظفر نامہ مسما بود ، بہ طبع نرسیدہ است .

چنانکہ خوانندیم تیمور علم پرور و عالم نواز بود و این خصوصیت او بہ نسل ہای بعدی نیز انتقال نمودہ است ، چنانچہ الخ بیگ نو اسہ تیمور در علم ہیات شہرت داشت ، و دختر الخ بیگ شاعر و نویسنده بودند و بدر باب عمر شیخ میرزا نیز اہل معرفت و ثقافت بود . بابر در کتاب خود ((تزوک بابری)) پدر خود را با این جملات معرفی میدارد : ((اخلاق و اطوارش حنفی مذہب ، پاکیزہ اعتقاد مردی بود بنسج و قست نماز .

ترك نمی کرد. قضای عمر خود را به تمام کرده بود. اکثر تلاوت می کرد. به حضرت خواجه عبدالله احرارازادت و به صحبت ایشان بسیار مشرف شده بود و حضرت خواجه هم فرزند گفته بودند. سواد روانی داشت خمستین و کتب منوی و تاریخ ها خوانده بود. اکثر شایه ها می خواند. اگر چه طبع نظمی داشت اما به شعر پروا نمی کرد. (۵)

عمر شیخ میرزا با قتل نیکار خان که دختر خان مشهور جغتای بی یونس خان بود ازدواج کرد که با بر نمره این ازدواج می باشد. علم دوستی در خانواده یونس خان نیز عمومیت داشت چنانچه حیدر میرزا دغلت که فرزند محمد حسین کورگان دغلت و نواسه دختری یونس خان است، در باره پدر کلان خود در تاریخ رشیدی چنین می نویسد:

«خان (یعنی یونس خان) دوازده سال با مولانا شرف الدین علی یزدی همراه بود و فضا یل بسیار از او کسب نمود. بعد از وفات مولانا خان از یزد بطرف عراق، فارس و آذربایجان رهسپار شد و در شیراز سه مجالس فضیلت آن دیار راه یافت و هم آنجا با لقب «استاد یونس» داده شد. او فضا یل بسیار داشت، قرآن را نیکو قرائت می کرد طبعی موزون را صاحب بود و در موسیقی و نگاره گری مهارت داشت. خانی چون او نه قبل از او و نه بعد از او وجود داشته یا خواهد داشت. (۶)»

از سطور بالا بر می آید که خاندان پدری و مادری با بر هر دو علم دوست و عالم و هنر پرور بوده اند و شکی نیست که در چنین خانواده یسی تعلیمات با بر به صورت بسیار وسیع و همه جانبه صورت گرفته باشد. چنانچه استادان و علمای بزرگی چون: شیخ مزید بیگ، باباقلی علی، خدای بیدبیگ و خواجه مولانا قاضی عبدالله از زمان طفولیت تا عنفوان جوانی تعلیم و تربیت با بر را به عهده گرفتند و هر کدام به سهم خود شمه یی از علم و هنر آن زمان را باو آموختند با بر در باره استادان خود به تفصیل در تزک با بری سخن گفته است. چنانچه در مورد شیخ مزید بیگ می خوانیم: «شیخ مزید بیگ اتالیق و استاد اول من بود، ضبط و تزک او بسیار خوب بود و خدمت با بر میرزا (ابن

بایسنغر میرزا بن شاهرخ مهرزا ابن امیر تیمور) کرده بود در باره عمر شیخ میرزا از آن کلان تر امیر نبود. ... (۷)»

همچنان در مورد خواجه مولانا قاضی عبدالله استاد و پیر با بر باین عبارت بر می خوریم:

«نام خواجه مولانا قاضی عبدالله است، اما با برین نام مشهور شده بود. نسب او از طرف پدر شیخ برهان الدین قلیچ منتسب می شود و از جانب مادر به سلطان ایلک ماضی می رسد. در ولایت فرغانه این طبقه مقتدا و شیخ الاسلام و قاضی شده آمده اند مرید خواجه عبدالله بود. از ایشان تر بیت یافته بود. در ولی بودن خواجه قاضی عیج شکی نیست. خواجه قاضی عجب کسی بود، تر سیدن در او اصلا نبود آنطور دلیر کسی دیده نشده، این صفت هم دلیل ولایت است. مردم سایر هر چند بهادر باشند، اندک دغغه و توهمی می دارند، در خواجه قاضی اصلا دغغه و توهمی نبود. (۸)»

مشکل است که بگوئیم استادان با بر از کدام کتاب های مشخصی در تعلیم و تربیت او استفاده می نمودند، ولی در تزک با بری از: کلام پاک، گلستان و بوستان سعدی شایه ها فردوسی خمسه نظامی و امیر خسرو، ظفر نامه شرف الدین علی یزدی، طبقات ناصری ابو عمر منبهاج الجوزجانی، تذکره رفته است بنا بر آن می توان حدس زد که این کتاب ها از دروس تعلیمات ابتدایی با بر بوده است. زبان مادری با بر ترکی است، ولی از نام های کتاب های فوق الذکر بر می آید که با بر به زبان دری و عربی نیز تعلیم می دیده است.

با بر در چنان عصری زنده گمی کرد که هم شهر و دیار آبا یی اش سمرقند و فرغانه و هم خراسان زمین و به خصوص شهر هرات محل تجمع ارباب فضل و کمال بود و بنا بر آن با بر با لوا سطه یا بلا واسطه از فیض این شعرا و علما سود برده است چنانکه غایبانه به مولانا عبدا لرحمن جامی ارادت داشت و آرزو مند وصال با مولانا بود و در تزک با بری نیز از ذکر نموده و نوشته است که مولانا در علوم ظاهر و باطن بی نظیر زما نه خود بود. زما نیکه با بر به سلطنت رسید بنا بر شدت ذوق و جوش

عقیدت به مزار جامی رفت و آنرا زیارت نمود.

با بر از ارادتمندان شیخ الاسلام سیف الدین احمد بود که از اولاد ملا سعدالدین تفتنا زانی می باشد. سیف الدین احمد زما نیکه از ترکستان به خراسان آمد، به رتبه شیخ الاسلامی نایل شد، با بر در مورد او چنین می نویسد: نهایت فهمیده بود، به علوم معقول و منقول واقف بود، عالم بسیار متدین و پرهیزگار بوده، اگر چه خودش به مذهب شافعی گرویده بود، ولی به تمام مذاهب احترام داشت و نمازش یک روز هم ترک نمی شد. در مورد ملا شیخ حسن می گوید: او به حکمت معقول و علم کلام بسیار ما هر بود گنج نبدن مضامین بسیار در لفظ اندک، از اختراعات او به حساب می رود، او ثانی نداشت، به مرتبه اجتهاد رسیده بود، ولی اجتهاد نمی کرد. همچنان با بر در علم حدیث، میر جمال الدین محدث را بر دیگران ترجیح میداد. در باره او گفته است: «در خراسان کسی به اندازه او علم حدیث را نمی دانست.» در ادب عربی با بر به میر عطاء اله مشهیدی اعتقاد داشت و رساله های او را که در علم قافیه و صنایع بدیعه به زبان فارسی نوشته شده بود، بسیار می پسندید و بالاخره در علم فقه قاضی اختیار را که مؤلف رساله «عمده» در فقه است، برتر می دانست.

با بر علاوه از اینکه خود شاعر بی نظیر است، بهترین منتقد در موضوع شعر و شاعر است، او نظری بسیار دقیق و وسیع دارد و به مسایل بادی می شوکا فانه می نگرد. نقد و تبصره او در مورد شاعران زما نش بسیار دقیق است و با آنکه عده یی از شاعران را غایبان می شناسد ولی بسیار واضح و روشن از آنان تصویر بدست می دهد. در باره امیر علی شیر نوایی تبصره او را چنین می خوانیم:

«علی شیر بیگ بی نظیر کسی بود، به زبان ترکی شعر گفته است هیچکس اینقدر بسیار و خوب نگفته است. شش مثنوی نظم کرده، پنج در جواب خمسه، دیگر در وزن منطلق الطیر، لسان الطیر نام، چهار دیوان غزلیات تر تیب داده: غریب الصفر ثوا در شباب، بدایع الوسط و فواید الکبر. بعضی مصنفات دیگر

هم دارد که نسبت به این ها فرودتر و سست تر و قعشده از آنجمله انشاهای مولانا عبدا لرحمن جامی را تقلید کرده جمع نموده است حاصل که به هر کس جهت هر کاری هر خط که نوشته جمع نمودن فرمود دیگر میزان الاوزان نام عروضی نوشته بسیار مدخول است. در بیست و چهار وزن رباعی در چهار وزن غلط کرده در اوزان بعضی بحر هم خطا کرده، کسی که متوجه به عروض او شود معلوم خواهد شد. دیوان فارسی هم تر تیب کرده، در فارسی «فانی» تخلص می کرد و بعضی ابیات او بد نیست، ولی اکثر سست و فروداند. دیگر در موسیقی خوب چیزها بسته خوب نقش ها و خوب پیشردها ست و با هل فضل و اهل هنر مثل علیشیر بیگ مر بی و مقوی معلوم نیست که هر گز پیدا شده باشد. (۹)»

با بر در مورد شاعران دیگر ی نیز سخن زده است که به خاطر تطویل کلام از آن صرف نظر شد. با بر در نتیجه صحبت و معاشرت با شاعران و ادیبان و مطالعه اشعار و آثار شعرای پیشین ذوق بلند علمی پیدا کرد و آثاری از خود بیادگار ماند که یکی از آنجمله کتاب «تزک با بری» است. این اثر از بهترین آثار علمی و تاریخی بوده و به زبان مادری با بر «ترکی» تالیف شده است اگر چه زبان ترکی یک زبان عالی و تکامل یافته علمی نیست، ولی با بر اثر خود را با چنان زبان سلیس و روان و با چنان لطافت و زیبایی کلام برشته تحریر در آورده است که مورد توجه ارباب علم و فن می باشد و به همین جهت هم به اکثر زبان های مهم دنیا ترجمه و چاپ شده است. ابوالفضل مؤلف «اکبر نامه» که خود از ادیبان و

نویسندگان بزرگ است، دزمورد فصاحت و بلاغت تزک با بری می نویسد: «واقعات خود را از ابتدای سلطنت خود تا حال ارتحال از قرار واقع به عبارت فصیح و بلیغ نوشته اند. این کتاب را به خاطر مزایای بی شمارش رطب اللسان نامیده اند دستور العملیست بجهت فرمانروایان عالم و قانون نیست در آمرختن اندیشه های درست و فکرهای صحیح برای تجربیت پذیران و دانش آموزان روزگار، و آن دستور العمل دولت بقیه در صفحه ۴۶

فرهنگ و تمدن

رشد عقلی از راه تماس جبری با محیط ایجاد می شود. این روابط در سطحی که مبین نیازهای مادی و روحی مشترک انسانهاست تمدن نامیده می شود.

برخلاف فرهنگ از راه تماس جبری انسان با محیط بدست نمی آید، زیرا که محتوی آن مجموعا عناصر تشکیل دهنده روابط اجتماعی در جامعه نیست.

پس هر انسانی خود به خود وابسته به تمدن جامعه خود می باشد یعنی وابسته به مجموع بیوند ها و رسوم و قدرات ها و طرز تفکر و روابط حاکم بر محیط خویش.

البته اندازه تماس جبری با محیط به حکم تمدن، حرکت تکاملی تمدن است، بدین معنی که هر قدر میزان شناسایی انسان با این مایه وجود وجود هر تمدن بیشتر و هر قدر تعداد انسان های آشنا به فرهنگ زیادتر باشد، طبیعا آن فرهنگ از نظر کیفیت و کمیت غنی تر و از نظر قدرت و نیروی آفرینندگی توانا تر است.

باین ترتیب ارزش فرهنگ هر جامعه را میتوان از ارزش تمدن آن جامعه در یافت و تمدن نتیجه یا ثمره فرهنگ است که پیش از آن تمدن از انتقال بمراحل بالاتر باز میماند و روابط اجتماعی حاکم بر جامعه در حقیقت از مسیر اصلی حرکت منحرف می شود.

زیرا تمدن توانایی و دست یابی قدرت یک جامعه به لوازم و اسباب و منابع قدرت های زندگی اجتماعی است و فرهنگ میزان مایه و نیروی حرکتی است که جامعه برای جلو راندن تغییر کمی و کیفی این اسباب و لوازم در اختیار دارد.

تمدن هر دوره ساخته و پرداخته همان دوران نیست بلکه تمدن هر دوره نتیجه فرهنگ پیش از آن دوران است در تمدنی که امروز حیات بسر میبریم تمدن مانع است زیرا ما آنرا ساخته ایم، اما در زمینه آنچه میتوان کرد این است که برای امروز خود فرهنگ تازه

بقیه در صفحه ۴۵

قبل از اینکه در مورد تمدن صحبت شود بهتر است به شرح مفهوم فرهنگ بپردازیم. تا به دنبال آن خود بخود مفهوم تمدن بدست آید.

فرهنگ یا کلتور که يك كلمه فرانسوی است اکثر نویسندگان آنرا معادل با تمدن استعمال می کنند. با اینکه هر دو کلمه در معنی بهم نزدیک هستند اما فرقی ها بین این دو کلمه وجود دارد.

((فرهنگ را میتوان از جمله دانشها و هنر هایی دانست که انسان می آموزد و بوسیله آن خود و دیگران و پیرامون خویش را بهتر و بیشتر می شناسند))

بدین ترتیب فرهنگ به صورت مجموعی آن چیزها می رازد برمی گیرد که یا در کتابها و آثار مطبوع فراهم گردیده و یا هنوز در ذهنها و اندیشه ها نهفته است، البته می توان آنها را به مقوله خاص روابط انسانها اطلاق نمود.

اما تمدن کلمه عربی است و به مواد محسوس اطلاق میگردد، تمدن در زبان دری به معنای شهر یگری میباشد، تمدن یا بشکل اختراعات و ساختمانها است و یا عبارات از امور اجتماعی مانند نظام حکومت و بنیاد های عمومی مثل حزب ها، انجمن ها و اتحادیه ها و نیز آداب و رسوم گوناگون ملی و قوم است که همگی مربوط به زندگی اجتماعی واقعات در شهرها و بسطی زیستن انسانها در کنار یکدیگر و با هم دیگر پدید آمده است و آنرا میتوان به مقوله عام روابط انسانی تعبیر و تفسیر کرد.

این روابط حامل عمومی ترین مفاهیمی است که در انسان نسبت به زندگی ایجاد شناسایی و معرفت می کند. این شناسایی و معرفت از راه برخورد و تماس فرد با محیط بوجود می آید، چنانکه کودکی بدنیا می آید، با اعتبار رشد تدریجی جسمی و روحی و بر حسب احتیاجات غریزی، کودک از راه تماس با محیط با مفاهیم عام از قبیل رسوم و سنت ها و برداشته های اجتماعی آشنا می شود. این آموزش نظریه روابط موجود در جامعه و نظریه به

در با سواد ساختن هموطنان ما در تقویت سطح آگاهی آنها از وضع داخلی کشور - منطقه و جهان با استفاده از میتود های علمی مبارزات و رزید و درین امر پیروزی های قابل و صغی کسب نمود. بهترین نمایندگان زنان زحمتکش کشور ما به صفوف سازمان ده - زن - ا جمع گردیده و رسالت شریفانه حزب محبوب خویش حزب دموکراتیک خلق افغانستان را بیشتر کا متقبل گردید. بعد از مرحله نوین و تکاملی انقلاب لور سازمان دموکراتیک زنان افغانستان به مبارزه گردان پیشاهنگ زنان کشور امر مبارزه بی اما ن علیه بقایای ضد انقلاب را دو شاخه و دو شاخه برادران مبارز خویش تحت رهبری ج-د-خ-ا پیش بر دو در زمینه ایجاد فضای صلح امیز - کار جمعی - رفاه همگانی - عدالت - برابری - برادری شب و روز تلاش میورزد.

اکنون سازمان دموکراتیک زنان افغانستان بنمایندگی از زنان رنجبران - کارگران - دهاقین و همه زحمتکشان و وطن تو طشه های ما چرا جو یانه - شو و نیزم امپریالیزم و ارتجاع را تقبیح نموده و همواره در جهت افشای دشمنان پیکار مینمایند.

اکنون برای هر زن از جهان روشن است که زنان افغانستان (سازمان دموکراتیک زنان افغانستان) است. این سازمان از بدو تاسیس خود در سال ۱۳۴۴ تا حال توانست مبارزات بر حق زنان افغانستان را رهبری نموده و آنها را بدور حزب دموکراتیک خلق افغانستان با نیرو مندی تمام بسیج نماید.

این سازمان بهانه حر به کار از موده زنان مترقی کشور علیه استبداد - ارتجاع - امپریالیزم و رژیم سلطنتی پیکار نمود - دیری نکذشت پایه های تو دهای آن مستحکم گردیده و در میان زنان رنجده و وطن او توریته معنوی قابل ملاحظه کسب نمود. سازمان دموکراتیک زنان افغانستان علاوه از اشتراک در مبارزه طبقاتی علیه نظامی فاقده عدالت اجتماعی

زنان افغانستان با گردن های بلند - پر غر و رو بیباک بسوی آینده در خشان خویش گام بر میدارند. آنها دیگر نمیگذارند تا زنگار غم بر چهره طفلکان شان نقش ببندد. زنان افغانستان مایل نیستند تا هیولای فقر و بدبختی بیسواد دی و بیچارگی باز هم دامگیر ایشان گردد.

به غرض تبلیغ و ترویج آرمانها و اهداف انقلاب لور در گروه های تبلیغاتی سپاهیان انقلاب در میان توده ها میروند - جاویدان باد این عشق و علاقه خواهان ما! همچنان این خواهان در دیده وطن آزاد ما جان های شیرین خود را درین راه مقدس - راه آزمانی خویش - راه نجات توده های زحمتکش و وطن از تبلیغات زهرآلود دشمنان و انقلاب فساد نموده اند. افتخار بان شهیدان پاک خواهان با احساس ما که جهت دفاع از دست آورد های انقلاب هدف سینه کارهای دشمنان مبارز انقلاب و وطن و مردم قرار گرفته اند. این جانبازی ها نمونه و فاداری به انقلاب و وثیقه پیروزی حتمی بر دشمنان ما است.

انقلاب لور بمردمان رنجده مایه زنان زحمتکش و وطن ما مرده آزادی - به از معان آورد و برای نخستین بار آزادی زنان را اعلام نمود که با سانس آن تساوی کامل با مردان راداراء بوده و کلیه شئون حیات اقتصادی اجتماعی - سیاسی و فرهنگی

را احتوا میکند مرکز متشکک و یک پارچه زنان افغانستان ((سازمان دموکراتیک زنان افغانستان)) است. این سازمان از بدو تاسیس خود در سال ۱۳۴۴ تا حال توانست مبارزات بر حق زنان افغانستان را رهبری نموده و آنها را بدور حزب دموکراتیک خلق افغانستان با نیرو مندی تمام بسیج نماید.

این سازمان بهانه حر به کار از موده زنان مترقی کشور علیه استبداد - ارتجاع - امپریالیزم و رژیم سلطنتی پیکار نمود - دیری نکذشت پایه های تو دهای آن مستحکم گردیده و در میان زنان رنجده و وطن او توریته معنوی قابل ملاحظه کسب نمود. سازمان دموکراتیک زنان افغانستان علاوه از اشتراک در مبارزه طبقاتی علیه نظامی فاقده عدالت اجتماعی

موقف زن در

اتحاد شوروی

در جامعه و فامیل

انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتبر که در سال ۱۹۱۷ در روسیه به پیروزی رسید بمثابة نقطه عطف در تاریخ بشریت ، سر آغاز دوران جدید گذار از سرمایه داری به سوسیالیسم بشمار میرود . پیروزی انقلاب اکتبر کلید حل بفرنج ترین برابلهای اجتماعی را در دست بشریت داد . قدرت استثمارگران را سرنگون نموده مالکیت خصوصی را به مالکیت سوسیالیستی مبدل ساخت ، حل عادلانه مسئله اراضی را به نفع دهقانان میسر گردانید ، امکانات رفاهی خلق های وابسته از یوغستم و استعمار را تا مین نموده و برای خلق مساوی حق تعیین سرنوشت را به ارمغان آورد . با استقرار قدرت شورا ها شرایط لازم جهت تامین برابری واقعی زن با مرد در اجتماع بوجود آمد .

اولین فرمانهای دولت شوراهای که به اعضای لنین صادر گردید با امانتهای زنان مطابق کامل داشت . برای اولین بار به کسب حقوق سیاسی مساوی با مرد ، حق کار ، دریافت دستمزد مساوی نایل گردیدند ، و نیز قوانینی که تامین گر موقف مساوی آن در خانواده بود پاس گردید .

تصویب قانون حفاظت کار زنان و اطفال ، حمایت مادر و کودک همه و همه مثال های برجسته مواظبت بزرگ دولت شوروی از زن بمثابة مادر است . اولین سند عمده زندگی مردم شوروی در سال (۱۹۱۸) یعنی قانون اساسی جمهوری پاس شد . در سال ۱۹۱۹ لنین با سر بلندی و افتخار چنین گفت : «حکومت شوروی به مثابه قدرت زحمتکش در اولین روز های استقرار خود با هر آنچه که به حقارت و اسارت زن می انجامید مقابله نموده و بزرگترین گامها را در جهت برابری قانونی زن برداشته است .

حزب کمونسٹ اتحاد شوروی به مساوات در جو کات قانون التماس نموده برای تامین برابری واقعی زن در عمل پیگیر کرده است . دولت شورا ها از آغاز استقرار خود توجه

خاصی به میتود ها و شیوه های کار به خصوص در بین زنان مبدول دانسته است . در دشوار ترین روز های بعد از پیروزی انقلاب زمان جنگ داخلی ، گرسنگی ، ویرانی تجاوز خارچی و مبارزه حاد طبقاتی در شرایط کشوری که بیش از صد ملیت که هر کدام در سطح مختلف تکامل قرار داشت به سر می بردند و به صورت مطلق همه زنان بسواد بودند . اما دولت شوراهای میتود های کار را طوری در بین زنان انتخاب نمود که برای آنها قابل درک و فهم بود ، بعد از اولین کنگره سرتاسری زنان گسارگر و دهقانان در همه مناطق و نواحی شوروی در پهلوی کمیته های حزبی کمیسیون ها و بعد تر شعبات به خصوصی جهت کار در بین زنان ایجاد گردید .

در شرق شوروی که بقایای خرافات گذشته و جو د داشت کار تئوری سازماندهی و پرورش در بین زنان با در نظر داشت سن و عنایات پسندیده مردم و احترام به عقاید آنان صورت می گرفت . همچنان کلوب های زنان کارگر و مراکز اجتماعی زنان دهقان تاسیس یافت . در این مراکز زنان سواد می آموختند ، تعلیمات مسلکی فرا گرفته سطح دانش حرفوی و مسلکی شان ارتقا می یافت همچنان مشوره های طبی دریافت مراقبت از نوزاد و تربیه طفل برای ایشان تدریس می گردید .

شرکت زنان در کارهای تولید :

سوسیالیسم در برابر زنان افق های وسیعی را گشود و امکانات اشتراک فعالان آنان را در پروسه تولید مسیر گردانید شرکت زنان در امر تولید اجتماعی عامل مهم رشد شخصیت زن ، ارتقای سطح شعور سیاسی و اجتماعی کار اجتماعی استعداد های زنان را شکوفان ساخته و دبستگی های او را وسیع تر میسازد . سوسیالیسم برای زنان حق کار ، حق انتخاب آزاد حرفیه و مسلک حقوق دریافت دستمزد مساوی با مرد در برابر کار مساوی ، حق استراحت حق استفاده از تضمینات اجتماعی و مادی در صورت عدم قابلیت کار را تضمین می نماید .

در اتحاد شوروی جهت جلب و جذب زنان به پروسه تولید کار وسیع و همه جانبه صورت گرفته است که دنیا میک ارتقای نقش زنان در تولید اجتماعی امر گرانبهای این کار و پیگیر بوده است .

شوروی وظیفه دو لت است در طول روز کار هشت ساعت و پنج روز کار در یک هفته در کشور شورا ها پذیرفته شده است .

شورای وزیران و اتحادیه های مسلکی اتحاد شوروی در سال ۱۹۷۸ مصوبه رای پاس نمودند جهت بهبود بخشیدن شرایط کار زنان مشاغل در امور اقتصاد ملی ، هماهنگی زنان به کارهای ساده و مضربه صحت آنها منع قرار داده شده همه این تدابیر جهت تامین مصونیت در کار برای زن بمثابة مادر در نظر داشت مشخصات فیزیولوژیکی او اتخاذ گردیده است .

زن شوروی به مثابه شخصیت اجتماعی :

ارتقای مداوم فعالیت سیاسی زنان و سهم گیری وسیع زنان در پیشبرد امور اجتماعی یکی از مشخصات برجسته نظام سوسیالیستی محسوب می گردد .

زنان شورا ها حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را دارند در سال ۱۹۸۰ از جمله نمایندگان شورا های محلی ۴۹٫۹۰ درصد آنرا زنان تشکیل میداد . همچنان ۳۰٫۹۰ درصد نمایندگان شوراهای عالی جمهوری های اتحاد شوروی را زنان تشکیل می داد .

زنان بطور فعال در کار کمیسیون های تدوین قوانین ، طرح پلانهای اقتصادی و بودجه دولتی و در حل بهترین مسائل سیاست داخلی و خارجی شوروی شرکت می ورزند در امور دینی و حقوقی نیز نقش زنان قابل ملاحظه است . دختران جوان در عملکرد سازمان کمهول فعالانه اشتراک می ورزند و ۵۰ درصد اعضای صفوف سازمان لنینی جوانان اتحاد شوروی را دختران تشکیل می دهد ، و ۵۰ درصد اعضای اتحادیه های مسلکی و صنفی را زنان تشکیل می دهد .

انقلاب فرهنگی و نقش آن در حل مسأله زن :

یکی از اجزای متشکله پلان ساختمان سوسیالیسم را انجام انقلاب فرهنگی تشکیل می دهد لنین در تدوین این پلان توجه خاصی به حل مسئله زن مبدول داشته و معتقد بود که به سر انجام رسانیدن حل عادلانه مسئله زن و تامین برابری واقعی او شرط عمده بحساب می رود .

قبل از پیروزی انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ در روسیه سه بر چهار حصه نفوس بی سواد بودند و در قسمت زنان مجله پرورش در سال ۱۹۰۸ مقاله را به نشر رسانیده که جهت محو بیسوادی به صورت قطعی در بین زنان ۲۸۰ سال ضرورت است . ولی دولت شورا ها این مسئله را در طول چند دهه بطور موفقانه حل نمود و در سال ۱۹۳۹ بیسوادی کاملاً محو شد . در اتحاد شوروی تعداد زنان روشنفکر روبه افزایش است و این امر بیانگر شکوفانی فرهنگ شوروی است .

قبل از جنگ دوم جهانی ۱۳۱۲ فیصد زن در عرصه های مختلف اقتصاد ملی مصروف بودند از سال ۱۹۵۰ - ۱۹۷۸ تعداد زنان مشاغل از ۱۹٫۸ به ۲۵٫۸ فیصد از دیاد یافته است پنجاه فیصد کارگران و مستخدمین و ۴۸ فیصد کفوز ها و ۴۵ فیصد کارگران سلخوز ها را زنان تشکیل می دهد ، ۴۸ فیصد کارگران و مستخدمین تجارت و تقدیه اجتماعی زنان اند در عرصه های مختلف امور صحت عامه تربیت بدنی و تضمینات اجتماعی ۸۳ فیصد زنان مشغول کار اند ، و همچنان ۷۴ فیصد کارمندان امور آموزشی ملی و ۷۴ فیصد امور فرهنگی ملی را زنان تشکیل می دهد .

زنان در رشته های اتوماتیزه شده تولید شرکت وسیع دارند عملیات تولیدی سازمان آلات برقی رادیو خنیک ، تولید ابزار آلات الکترونیک زنان ۴۷ فیصد مشغول هستند . تعداد زنان انجنیر روبه افزایش است و تقریباً ۹۵ فیصد مجموع متخصصین زن دارای تحصیلات عالی اند .

امروز ۴۰ فیصد متخصصین امور زراعتی را زنان تشکیل میدهد . انگیزه زن شوروی در کار و تولید تنها نیست آوردن يك مشت پول نیست بلکه او آگاهانه در تولید اشتراک می ورزد و بدین ترتیب می خواهد در امر ساختمان جامعه نوین اشتراک ورزیده و نقش خود را در نو سازی ایفاء کند زن شوروی می خواهد سطح رشد فرهنگی خود را ارتقا بخشد ، ابتکار و خلاقیت از خود نشان بدهد .

مشخصه عمده سوسیالیسم شرکت وسیع زنان در رهبری تولید است . امروز بیش از نیم میلیون زن زحمتکش بحیث آمران و اداره کنندگان موسسات تولیدی مشغول کار اند . همگام با تکامل انقلاب علمی و تکنیکی ، ارتقای درجه تخصص و دانش مسلکی زنان در دستور روز قرار می گیرد .

در نتیجه این تدابیر سطح تخصص زنان بلند رفته از یک سو مقدار دستمزد شان بیشتر میشود و از طرف دیگر برای رشد شخصیت زنان و تثبیت مقام آنان قدم مهمی محسوب میگردد . مواظبت و پرورشی شرایط کار زنان در اتحاد

۷۰ فیصد آموزگاران و ۶۹ فیصد دوکتوران را زنان تشکیل می‌دهد. در سال‌های اخیر تعداد زنانیکه در بخش‌های مختلف علمی مصروف کار اند سه مرتبه افزایش یافته است. زنان در اتحادیه‌های مبتکر نویسندگان خبر نگاران، آهنگ سازان، هنرمندان، معماران و غیره و غیره وسیعاً سهم میگیرند. نظم سوسیالیستی همه شرائطی را که به زن اجازه میدهد تا نقش خود را با انجام وظایف مادری پیروز متدانه تلفیق نماید تامین نموده است. تسهیلات فراوان اجتماعی زن را همه جانبه یاری می‌رساند.

زن شوروی در خانواده نیز عضو فعال و دارای حقوق عام و تام بوده از حق مساوی انتخاب همسر، اشتغال، سکونت، انتخاب تخلص بر خوردار است جلب فعال توده‌های وسیع زنان به کار و زندگی اجتماعی، مزرع‌های کهنه تقسیم کار بین زن و مرد را از میان برداشته است.

قبلاً تنها مردان نان آور و تامین گر مادی در فامیل بودند. زن تنها محافظ خانه مسوول امور مطبخ و بچه داری بشمار میرفت. ولی امروز زن مشغول کار تولید بوده در فعالیت های اجتماعی وسیعاً نقش دارد.

زن در همه عرصه های کار و بیکار با طبیعت از زمین تا فضا و اعماق معادن همگام و همپای مرد دست و پنجه نرم نموده و طبیعت را به نفع بشریت و تکامل جامعه سوسیالیستی تغییر شکل میدهد.

ایجاد شبکه های وسیع خدمات برای اطفال از قبیل کودکستانها، شیر خوار گاهها اردوگاهها، مراکز اجتماعی اطفال به زن شوروی این امکان را میسر ساخته است که عضو فعال جامعه و مادر مهربان و با توجه باشد. البته گراف توسعه شبکه های خدمات به اطفال حرکت صعودی دارد بطور مثال در سال ۱۹۷۸ در ۱۲۲ هزار کودکستان که در آن ۱۳ میلیون و یکصد و هفتاد و هفت هزار طفل پرورش شده اند در نگهداری اطفال موسسات و مراجع خارج از مکتب نقشی با اهمیتی را ایفاء می‌کنند بطور مثال کاخ های پیش آهنگان، مراکز تخنیکي کودکی ستادیوم ها، کتابخانه های اطفال.

در خطوط اساسی انکشاف اقتصادی و اجتماعی اتحاد شوروی که در کنگره ۲۶، حزب کمونیست اتحاد شوروی تصویب شد یکی از مسائل محور این پلان را بهبود بخشیدن شرایط کار و زندگی زنان زحمتکش تشکیل می‌دهد. در سال ۱۹۸۱ بلافاصله بعد از ختم کار کنگره مصوبه شورای وزیران اتحاد شوروی پاس شد که به تاسی از آن زنان از رخصتی یکساله بعد از وضع حمل با حفظ دستمزد و ترفیع استفاده کرده میتوانند. همچنان باید دنیا آوردن طفل مقدار پنجاه روبل از جانب دولت به فامیل کودک کمک میشود.

همه این واقعیت ها و فاکتها، مظهر زنده مواظبت خستگی ناپذیر حزب و دولت شوروی از زن بشماره انسان زحمتکش و مادر میباشد زن شوروی در فعالیت‌های سوسیونوموگراتیک بین المللی زنان بطور فعالانه اشتراک می‌ورزد.

کمیته زنان شوروی با ۲۵۰۰ سازمان ملی زنان ۱۱۳ کشور مختلف با سازمان های منظومی و بین المللی روابط دوستانه دارد. بانادله هیات های نمایندگی، اطلاعات و تجربه کار، این روابط تحکیم متداوم می‌یابد.

شوروی به جهان نقش ارزنده را ایفاء میکند خلاصه حزب مواظبت دائمی از زنان و آماده ساختن همه شرایط را به حیث شرکت کنندگان جریانات تولیدی، مادر، تربیه کنندگان نسل آینده و ناظرخانه و نظیفه خود میداند.

بنیخه دسولی

په خدمت کی

نو له دی کبله آگاه بنیخی او دملیونو بنیخو نمایندگانی د ملی او بین المللی تربیونونو له شاخه په زړه ورتیا او سهامت سره د غونډو په جوړولو او مارشونو په کولو سره د سولی خفه د دفاع په خاطر اود جگری پرضد اعلامی چی :

د سو لی دپاره مبارزه دملتونو دخیلواکی او د موکراسی دپاره مبارزه ده چی د نوی استعمار او استثمار پرضد مبارزه په یسوی جیبی کی پر مخ بیول کیږی .

نور د نړی د ملتونو بنیخی د ملی او بین المللی اتحادیو په وجود کی خپله وظیفه گنی چرته یوازی د بنیخی دخیلواکی او هر اړخیزو حقوقو په لاره کی مبارزه وکړی بلکی باید په ملی او بین المللی حالاتو کی د بنیخو وپشتیا دپاره هڅه وکړی او د یوی دوا مداری سو لی دپایښت دپاره دیوی لوی اړودو په ډول. دجگری پرضد د اوضاعو د کرکیج دکمښت او دیتانست لپاره د ملتونو دوستی او ا منیت په سو له غوښتونکی سیاست او دسو لی په کم ژوند سره سمبال شی .

دافغانستان د موکراتیک جمهوریت دسوله غوښتنی سیاست په رڼا کی اودملگرو ملتونو د منشور او دشر د حقوقو داعلامی پر اساس موږ افغانی پوهی او آگاه بنیخی خپله سپیڅلی وظیفه گنو چی د ټولو هغو قوتونو او هغو خلکوسره یوځای چی دتیری او جگری پرضد مبارزه کوی د انسانی او ایمانی هدف په لاره کی یعنی دکمکی پرمخ دیوی دایمی سو لی دپایښت دهدف په لاره کی گډه مبارزه وکړو .

دنړی د ټولو سوله غوښتونکو او مترقی قوتونو د عمل یووا لی زموږ د عصر ضروری او ټینگه غوښتنه ده . سو له دبنیخی او د مور دپاره مقدسه ده ، ځکه سوله ددی داوولاد د خپلواکی، آرا می او پایښت ضمانت کوی ، نو بنیخه د سو لی په لاره کی دپسره بیاوی پی او دپسره ستره مبارزه او په هره اندازه چی د بنیخو نبضت او وپشتیا وده او پراختیا مومی او بیاوی پی دریخ غوره کوی او په هره اندازه چی بنیخی په سیاسی، اجتماعی، اقتصاد کی او فر هنگی ژوند کی په مساوی تو گه گډون کوی . په هماغه اندازه به دسو لی قوتونه د جگری په تور قوت باندی بری حاصل کړی .

په اوسنی عصر کی د نورو نړیوا سو عواملو له جملی خغه د بنیخو دموکراتیک ودی او دبنیخو د نبضت له کبله . د نړی په مختلفو ملتونو کی د قواو انډول دسو لی دقوتونو په گټه او د جگړه مارو قوتونو په ضرر بدلون میندلی دی . د سولی شعار د نړی د بنیخو د ټولو سازمانو، اتحادیو او موسسو سر لیک گرځیدلی دی . ځکه نور نو پو هو بنیخو ته څرگنده شو بده چی په اوسنیو شرایطو کی اتمی بگونه په خو دقیقو کی کولی شی د نړی هر گوټ ته ورسیری او نړی وپجاړه او په کتووا لو بدله کړی او دیوی بلی نړیوالی جگری په صورت کی به په ملیونونو انسانان، دنړی دتمدن خزانی او فر هنگی زیرمی له منځه لاړی شی نو همدا علت دی چی بنیخی د هغو په مقابل کی خپل داعتراض او ازونه پورته کوی .

د نړی د ملتونو د بنیخو مترقی ساز مانونه پوره پو هیری چی په ټولو امرانامو ، خبرتیا و پریکړو او پخپلو بیا مونوکی یی په یو ډول یا بل ډول سره جگړه مار قوتونه او بین المللی ارجاع چی په سر کی یی دا مریکی ا میریالیزم خای لری محکوم کړی دی ځکه همدا ا میریالستی قوتونه دی چی د تیری او جنگ سیاست بیاوی پی کوی. دوسلی مسابقی ته لمن وهی. دبین المللی او ضاع د څرپړ تیا سبب گرځی او دنړی په مختلفو برخو کی سیمه ایزی جگری هڅوی. د ملتونو په خپلوا کی تیری کوی . ملی آزا دی ښونکی جنبشونه ټکوی. فانیستی او تبعیض غوښتونکی رژیمونه مینځ ته راو پی او دبنیخو مدنی او ټولنیزی آزادی له مینځه وپی .

د سو لی لپاره په مبارزه کی د نړی د ملتونو د زیاتو بنیخو گډون زموږ ددورا ن یو له ارزښتناکو او غوره خاصیتونو څخه دی بنیخی چی زموږ د سیاری پرمخ باندی تر نیمايي زیاتو اوسیدو نکو څخه دی. ځه دانسانی لوړو عواطفو له پلوه او څه د بشری تمدن د ساتلو او د بشریت د پایښت له پلوه د ملتونو دسو لی . دوستی او ا منیت سره ژور او نه شلیدونکی اړیکی لری . بنیخی یعنی میندی هغه بالقوه او بالفعل قدرت دی چی تل د خپلو اولادونو د را تلونکی په نسبت د بشریت درا تلونکی سره مینه او دزړه له کوی می علاقه لری .

د شلمی پیری په لو مری نیمايي کی ددو نړیوالو جگړو د (۷۰) ملیونو انسانانونه زیاد مړه او د خاورو سره یی برابر کړل . پدی جگړو او نورو کورسو زونکسو جگړو کی د بنیخی، مور، خور، لور ونځ زښت زیات وه .

د نړی بنیخی، ټولنی او د هغو ټولنیزی موسسی د نړی په گوټ گوټ کی د جگړه مارو قوتونو د تیریو په نسبت د خپلی سختی کرکی او ازونه پورته کوی . د نړی د پوهو بنیخو کلک و گټور دریخ او موضع نیول. د ټولنیزو اتحادیو، پارلمانونو او بین المللی موسسو په خاص ډول په وینتام او منځنی ختیخ کی دتیریو په وړاندی داستعمار او ا میریالیزم ا و صبیونیزم او دنژادی توپیر د سیاست په مقابل کی په ډاگه او څرگند دی .

مبارزه برای صلح و خلع سلاح به مثابه

یکی از وظایف عمده جنبش

بین المللی زنان است

نیاز به صلح و نفرت از جنگ به مثابه خواست مبرم دو ران ما از مدت‌ها بدینسو افکار جهان مرفی را بخود معطوف ساخته است و همه بشریت مرفی در صدد آنست تا از فاجعه و حشت انگیز جنگ ذروی که امپریالیزم سخت در پی آنش زدن به آنست جلوگیری بعمل آورند .

زیرا در اوضاع بین المللی تشنجات ناشی از تحریکات امپریالیزم و تهدید جهان به جنگ هستوی تباہ کن نسبت بهر وقت دیگر بیشتر محسوس است . امپریالیزم جهانی در رأس امپریالیزم امریکا تب و تلاشیهای مذبوخانه را در هر چه مختق تر ساختن فضای بین المللی و ایجاد یک جنگ گرم هستوی آغاز نموده و از همه نیرو برای خنثی کردن تلاش های نیرو های مرفی در زمینه رفع تشنج بین المللی استفاده بعمل می آورند و با اتکاء یا مانع جنگ افروز نا تومسابقات تسلیحاتی را شدت بخشیده و روز تاروز انبار انواع و اقسام سلاحهای هستوی را افزایش میدهند . جنگ های نفرت انگیزی را در گوشه های مختلف جهان که هزاران ، هزار انسان را با تباہی و نیستی مواجه میسازد ، دامن میزنند .

امپریالیزم امریکا که در قبال این حوادث سخت مقصر است بازم بودجه نظامی خود را می خواهد به اضافه تر از دو صد میلیارد دالسر افزایش دهد ، تصمیم ایجاد (۱۴۰) فا بریکه تولید سلاح را در ایالات متحده امریکا دارد و می خواهد پایگاه های نظامی خود را در دیگوگارسیا ، مصر ، کنیا و استرالیا مستقر سازد . امپریالیزم امریکا با این اعمال وحشیانه چهره بی نقاب خود را یکبار دیگر با همه نفرت انگیزی به جهانیان می نمایاند .

در قبال این همه اعمال جنایتکارانه بشریت مرفی و ظیفه حیاتی حفظ صلح و جلوگیری از جنگ را روی دوشهای خود میکشند ، امروز دیگر اعلان موافقت با صلح و خلع

سلاح کافی نیست شرایط امروز ایجاب میکند تا جنگ افروزان را شناخت و واقعیتها درک نمود که کی برای صلح و استحکام آن میرزمد . باید همه کسانی که آرزو مند زندگی سعادت مند فردا باشند و در برابر حیات نسلهای آ آینده احساس مسئولیت مینمایند بایبوستن به صفوف مبارزین فعال راه صلح علیه فاجعه و حشتناک جنگ ذروی بیا خیزند .

زنان به مثابه نیمه جدائی ناپذیر جامعه ما بیشتر از همه نیاز مند صلح اند زیرا یک مادر فقط در فضای صلح آمیز قادر به تربیه فرزندان سالم است .

مبارزه نبرخش زنان برای تحکیم امر صلح از مدت‌ها بدینسو جریان دارد و به ویژه بعد از جنگ دوم جهانی این مبارزه پیگیر بصورت متشکل و همه جانبه در وجود فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان متجلی گردید .

فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان که چندی قبل ۳۰مین سالگرد تاسیس خود را تجلیل نمود و سازمان دموکراتیک زنان افغانستان افتخار عضویت آنرا دارد توانسته انزجار و نفرت عمق زنان سراسر جهان را علیه جنگ این عامل تباہی بشریت موفقانه سازمان بدهد .

فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان در صلح به مثابه تضمین مطمینی برای سعادت و آسایش کودکان ، رفاه خانواده و سعادت همه بشریت با همه نیرو دفاع مینماید . زیرا فدراسیون معتقد است که حل و فصل مثبت مسایل مبرم بین المللی ، تسریع کننده وظایف فدراسیون در مبارزه بر حق احیای حقوق زنان بحساب میرود . از همین جهت برای تحکیم امر صلح ، علیه مسابقات تسلیحاتی و جنگ مبارزه مینماید .

بررسی پس منظر ۳۰ ساله کار و بیکار بر تلاش و درخشان فدراسیون تثبیت کننده این ادعا است .

در سالهای ۱۹۴۷ - ۱۹۴۶ فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان کمپاین وسیع تبلیغاتی را در تمام سازمانهای ملی آن فدراسیون علیه مشتمل ساختن جنگ های ذروی بر پا نمودند و با استفاده از اشکال فعال مبارزه چون دایر نمودن میتنگ ها ، جلسات ، بیانیه و طرح پیشنهادات مشخص بر موسسه ملل متحد خواست خود را برای جلوگیری از افزایش تولید سلاح و منع استفاده از سلاح ذروی ابراز نمودند .

کنگره دوم فدراسیون که در سال ۱۹۴۸ در بود ایست دایر شد نمونه بارز از تلاش های این فدراسیون جهت تحکیم امر صلح است درین کنگره بود که برنامه اساسی در مورد صلح به تصویب رسید و در ضمن از زنان سراسر جهان جهت مبارزه برای استقرار صلح به مثابه نیاز مبرم عصر ما ، دعوت بعمل آمد . فقط یکسال بعد از آن نقش فدراسیون در تاسیس نخستین کنگره سراسری برجهداران صلح جهانی متبازر گردید و اندرین کنگره جنبش جهانی نیرو های صلح دوست به مثابه سد شکست ناپذیری در برابر نقشه های توسعه طلبانه امپریالیزم جنگ طلب قرار گرفت و فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان با عضویت در هیات رئیسه این شوراء فعالانه جهت بر آورده شدن آرمانهای مقدس انسانی اش به پیکار آغاز نمود چنانچه وقتی در سالهای ۱۹۵۰ - ۱۹۵۰ خطاب این شوراء راجع به صلح که به فرخنده پنج کشور بزرگ در سال ۱۹۵۱ راجع شده بود و در آن علیه خطر جنگ مبدعی ذروی مطالبی ارائه گردیده بود ، به ابتکار فدراسیون و همه سازمانهای ملی آن نصف تعداد امضا کنندگان را زنان تشکیل میدادند .

بلاخره فدراسیون در سال ۱۹۵۵ فریاد مادران را بخاطر حفظ جگر گوشه های شان از خطر جنگ در کنگره جهانی مادران متعقد لوزان بلند نمود ، درین کنگره که در نتیجه فعالیت فدراسیون مادران سراسر جهان بخاطر ابراز نگرانی عمیق از درگرفتن جنگ ذروی که در آن زمان روبه افزایش بود نمایندگان خود را به لوزان فرستادند تا نفرت عمیق زنان را که مادرانداز

جنگ این عامل تباہی بشریت ابراز نمایند و نیروهای جنگ طلب را از تصامیم و حشتناک جنگ ذروی که باعث ریختن خون هزاران ، هزار انسان میگردد مانع شوند . برنامه پرشوری که درین کنگره مادران به تصویب رسانیدند ندای درونی یک مادر را میرساند که چگونه نگران سر نوشت آینده فرزندان خود است . در تصویبنامه این کنگره چنین آمده است :

ما نمیخواهیم که فرزندان ما بجان همدیگر بیافتند ، ما کودکان خود را در فضای دوست داشتنی صلح پرورش میدهیم و به هیچ نیروی اجازه نخواهیم داد در روح آنها نفرت و عدل ننکین نژاد پرستی را اشاعه دهند زیرا همه اطفال چه سفید یاسیاه و بازرد پوست همه استحقاق بهتر زیستن را دارند همه به صلح ضرورت دارند و ما با همه نیرو از آنها دفاع میکنیم .

ما صادقانه سو گند یاد میکنیم که بخاطر تحکیم امر صلح که منفعت همه کودکان در آن مضمر است یکپارچگی خود را حفظ و عیولای جنگ را از پادرمی آوریم . ما با شعار خلع سلاح خواهان دوستی بین خلقها هستیم و دست دوستی بسوی همه دیگر دراز میکنیم و بدینگونه به پیشوا ز بهاران پرشکوه صلح صفامیرویم .

گردهم آئی با عظمت مادران در لوزان قدرت ارزشمند زنان را که مادرانند برای حفظ و تأمین صلح ، همبستگی شان را در مبارزه علیه امپریالیزم جنگ افروز به جهانیان اثبات نمودند .

نیروی مادر برای نجات کودکان و خانواده برای تأمین زندگی آرام و با سعادت نیرویست لایزال و شکست ناپذیر .

کنگره بین المللی زنان متعقد شهر ماسکو در سال ۱۹۶۳ نقش زنان را در مبارزه برای صلح و خلع سلاح ، مثبت و پر اثر ارزیابی کرد و در ضمن این کنگره اتکاء روی مطالب زیرین را سخت مورد توجه قرار داد .

جلو گیری از جنگ ذروی .
خلع سلاح عام و نام .
معو استعمال سلاح ذروی در پژوهشهای نظامی در ساحاتی چون کره زمین فضا و بحر .
تابودی تمام ریشه ها و نشانه های دوم جهانی در قاره اروپا .

از تربیبون با عظمت این کنگره بین المللی اولین زن فضا نورد جهان والتینا ولادیمیر و اثر تسکوا سخنرانی نموده گفت : من قاطعانه اعتقاد راسخ دارم که ندای صلح خواهانه همه نمایندگان این کنگره به نفع توفنده ضد جنگ مبدل خواهد گردید که انفجارات گوش خراش را نابود خواهد کرد .

والتینا ترشکوا در مورد خاطره او لین پرواز خود به نماینده گان گفت : ایکاش گشتی فضای من و سفک - بوسیله پیونده دهنده بین قلب های تمام زنان جهان مبدل گردد .

من سیاره مانرا از فضا خیلی قشنگ و زیبا یافتیم و نادرمعزم خطور کرد که به هیچوجه نباید اجازه داد که زیبایی سیاره ما در زیر غبار و خاکستر سیاه جنگ ذروی نابود گردد. من نیمساعت زیبایی سپیده سحر رادر فضا دیدم و طلوع آفتاب را با همه زیباییش، ما هیچگاه نمیتوانیم به هیچ نیروی اجازه بدیم که درخشندگی اشعه زرین آفتاب را طوفان انفلاهای ذروی از دیده ما پنهان سازد.

بجز کتسرسین اهمیت کتسره ماسکو درین امر بزرگ نرفته است که با ارائه سالهای متعدد و از تجارب سالهای درازمدت گذشته باین نتیجه رسیدند که مبارزه در راه صلح بیوند اورگانیک و جدایی ناپذیر سا مبارزه بغاطر استقلال ملی علیه استعمار استعمار نوین دارد.

و بدینوسیله سهمگیری زنان در جنبشهای جهانی بخش ملی، نیروی این جنبش رادر برابر استعمارگران نیرومند تر ساخت.

کتسره زنان صلح دوست جهان در سال ۱۹۷۳ در شهر ماسکوا کشف و توسعه همکاری جنبش بین المللی صلح را بار آورد، درین کتسره تاریخی، صلح و ترقی پیش از صد سازمان ملی و (۲۰) موسسه بین المللی که از آنجمله ۹ سازمان بین المللی زنان بشمول فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان و ۹۶ سازمان ملی زنان از ۸۱ کشور جهان شرکت نموده بودند. درین کتسره همه نمایندگان سازمانهای زنان هم عقیده با هم پروگرام مشخص همگون ساختن عملیات نیروهای صلح دوست جهان رادر مبارزه برای تامین صلح تدوین نمودند.

درین کتسره هر تا کوسین رئیس فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان سخنرانی نمود و به نمایندگی از فدریشن اسناد و فیصله های کتسره ماسکو را تأیید و پشتیبانی خود را از آن اعلان نمود.

نتیجه نهایی کتسره الهام بخش این مطلب بود که باید هر چه فشرده تر و سریعتر توده های زنان به جنبش بین المللی صلح جلب گردد و از همه نیرو و امکان برای بر آورده شدن این هدف باید استفاده کرد.

نقش بر جسته فدراسیون در مبارزه علیه نیروهای خون آشام امپریالیستی شکاف عظیمی در دیوار بولادین استبداد وارد نموده و قدرت بیکار زنان رادر مبارزه علیه استعمار گران غارتگر، بغاطر استقلال ملی و برای تامین امر صلح به اثبات رسانده و برای مشعلی در آسمان بیکار انقلابی می درخشید.

وسال ۱۹۷۵ در تحت فشار افکار مترقی موسسه ملل متحد و ادار شد که این سال

را بنام زن جهت بررسی کارنامه و نقش زنان در همه جهات زندگی نامگذاری نماید. بدین مناسبت مردم آبی وسیع زنان در برلین صورت گرفت که بیکار دیگر برنامه فعالیت زنان را جهت بدوش گرفتن نقش فعال در مبارزات عادلانه صلح خواهانه مورد تأیید قرار داده و در پیام این کتسره به زنان سراسر جهان چنین میخوانیم:

فعالیت و تلاش نسل امروزی سیمای سیاره ما رادر آینده ترسیم میکند و در برابر همه این حوادث ما مسوول هستیم، سیاره ما میتواند به باغ شگوفان ویر نمری تبدیل گردد و یا بیابان و یرانه باشد که محصول جنگ ذروی خواهد بود، سیاره ما میتواند به سیاره صلح و همکاری متقابل دول ویا اینکه به سیاره که در آن عدم عدالت و تجاوزات حکمفرمایی میکند تبدیل گردد.

زن که از عصاره وجود طفل خود را میپروراند از حق خاصی برای تامین آینده شگوفان برای آنها بر خوردار است.

در پیام کتسره زنان در برلین به جهانیان اعلام گردید:

ما در برابر مسابقات تسلیحاتی قدعلم میکنیم تا بدینوسیله حقوق واقعی زنان را تامین نمائیم، ما علیه همه انحصارات تجاوز گر نظامی بیکار میمائیم ما هر نیروهای امپریالیستی را که امر صلح را با تشنج مواجه میسازد تقبیح میمائیم.

فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان در نتیجه تلاشهای پیگیر برای جلوگیری از تاخت و تاز های وحشیانه امپریالیزم برای دامن زدن بیک جنگ هستوی و سهم اکتیف برای تخفیف تشنج بین المللی توانست که جدول طلانی صلح را بنام (ژولیا کوری) بدست آورد. یک بررسی کوچک از ارقام سراسر اور مصارف نظامی مارا به واقعیت درد آور نتایج مصارف نظامی مارا به واقعیت در آور نتایج ناشی از مسابقات تسلیحاتی مواجه میسازد، توجه کنید.

فقط در ایالات متحده مصارف برای تسلیحاتی به ۱۵۰ میلیارد دلار میرسد و ریگن رئیس جمهور جدید تلاش میوزد تا این رقم را به ۲۲۶ میلیارد دلار افزایش دهد تعداد زیاد متخصصین در امور مربوط به تسلیحات مصروف اند در حدود ۸۰ میلیون انسان در رشته های مختلف تولید اسلحه جات اشتغال دارند و تقریباً فعالیت (۲۵ درصد) دانشمندان با امور نظامی پیوند دارد.

بوسیله پولی که در جهان جهت مسابقات تسلیحاتی به صرف میرسد در امور مربوط به تعلیم و تربیه دو مرتبه و در امور حفظ الصحه سه مرتبه جهت بهبود زندگی انسانها افزایش بعمل آورده میتواند. بعد از جنگ دوم جهانی ۷۰۰۰ میلیارد دلار برای تولید سلاح مصرف شده و این رقم برابر با مبلغی است که در طول یکسال بشریت در نتیجه فعالیت و کار بوجود میاورند.

فقط ده فیصد تقلیل در مصارف نظامی اعضای شورای امنیتی موسسه ملل متحد امکانات آنرا مساعد میسازد تا وسایل تحصیل برای صد میلیون طفل آماده گردد. مصارف ساختمان یک طیاره اف ۱۴ برابر است با مصارف ساختمان نه مکتب با همه وسایل آن و با مصرف مائوریات غشند تا یک میلیون ۲۸۷ کودکان برای اطفال ایجاد کرد.

امارا اخیر در مورد دو میلیارد و ششصد میلیون باشندگان کشور های در حال رشد سخت رنج اور و رفت انگیز است. (۸۰۰) میلیون انسان درین کشور هایسواد اند و یک میلیارد آن همیشه گرسنه اند در آمد روزانه ۹۰۰ میلیون آن تقریباً ۱۳ حصه یک دالر است فقط اگر چند اقدام در راه خلع سلاح صورت گیرد پول قابل توجه برای کمک میلیونها انسان گرسنه و بی غذا تیه خواهد شد و اگر مسابقات تسلیحاتی کاملاً متوقف میشد و تمام عواید آن در اختیار سکتور صلح خواهانه اقتصاد قرار میگرفت تصور کنید آهنگ رشد همه جهات زندگی بشریت تا چه حدودی سرعت میداشت.

بدر نظر داشت همین مطلب حیاتیست که فدراسیون با همه مسوولیت در برابر حیات میلیونها انسانی که به نان ضرورت دارند در برنامه خود روی ضرورت مبارزه برای منع از عایشهای ذروی و عدم استعمال ایمن سلاح و خلع سلاح عام و نام سخت اکتاء میکند.

به ابتکار فدراسیون مجمع بین المللی برای خلع سلاح و در دسمبر ۱۹۵۹ ملاقات در وایانا در تحت شعار (در شرایط کنونی خلع سلاح عام و نام باید به ضرورت حتمی تبدیل شود) در ماه مارچ ۱۹۶۲ صورت گرفت همچنان در ماه نوامبر ۱۹۷۱ فدراسیون در باره خلع سلاح پیامی را که در برلین تأیید شده بود به موسسه ملل متحد فرستاد. سیمینار های بین المللی تحت شعار (زنان جهان آماده مبارزه در راه صلح اند) در سال ۱۹۷۵ در شهر نیویارک و تحت شعار (زنان و خلع سلاح عمومی) در سال ۱۹۷۸ در وایانا صورت گرفت.

فدراسیون جهت همبستگی فعالیت سازمانهای ملی کشور ها برای مبارزه علیه تولید سلاح ایجاد ملاقاتهای رایین این سازمانهای تدارک دیدو در چند کشور جهان ایمن سازمانها با ایجاد مظاهرات، پیام ها و فرستادن عیانت خود به پارلمان و حکومت عدم رضایت خود را بتولید همه نوترونی ابراز داشته و تقاضاهای متعددی در زمینه خلع تولیدات بم نوترونی ابراز داشته و جایجا کردن آنرا در کشورهای اروپای غربی شدیداً تقبیح نمودند. فدراسیون سیمینار زنان کشور های اروپائی رادر باره حل مسایل خلع سلاح و منع بم نوترونی در سال ۱۹۷۹ در کوپن هاگن و در سال ۱۹۸۰ در وارسا مبتکرانه سازمان داد.

رفیق ترشکوا بحیث نماینده فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان در راس هیات فدراسیون در جلسه خصوصی مجمع عمومی موسسه ملل متحد که در مورد مسئله خلع سلاح تشکیل شده بود حضور داشت اور سخنرانی خود بدین مناسبت اظهار داشت، میلیونها زن در جهان با همه نیرو آماده اند تا بصورت خستگی ناپذیر و مداوم در راه خلع سلاح، تخفیف تشنج بین المللی، بغاطر تامین صلح که نیاز مبرم زمان ماست و بغاطر خوشبختی خلقها بزرزند.

فدراسیون جهت همبستگی فعالیت سازمانهای ملی کشور ها برای مبارزه علیه تولید سلاح ایجاد ملاقاتهای رایین این سازمانهای تدارک دیدو در چند کشور جهان ایمن سازمانها با ایجاد مظاهرات، پیام ها و فرستادن عیانت خود به پارلمان و حکومت عدم رضایت خود را بتولید همه نوترونی ابراز داشته و تقاضاهای متعددی در زمینه خلع تولیدات بم نوترونی ابراز داشته و جایجا کردن آنرا در کشورهای اروپای غربی شدیداً تقبیح نمودند. فدراسیون سیمینار زنان کشور های اروپائی رادر باره حل مسایل خلع سلاح و منع بم نوترونی در سال ۱۹۷۹ در کوپن هاگن و در سال ۱۹۸۰ در وارسا مبتکرانه سازمان داد.

رفیق ترشکوا بحیث نماینده فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان در راس هیات فدراسیون در جلسه خصوصی مجمع عمومی موسسه ملل متحد که در مورد مسئله خلع سلاح تشکیل شده بود حضور داشت اور سخنرانی خود بدین مناسبت اظهار داشت، میلیونها زن در جهان با همه نیرو آماده اند تا بصورت خستگی ناپذیر و مداوم در راه خلع سلاح، تخفیف تشنج بین المللی، بغاطر تامین صلح که نیاز مبرم زمان ماست و بغاطر خوشبختی خلقها بزرزند.

در ۲۵ اکتبر سال گذشته زمانیکه در چوگات هفته تعیین شده از طرف ملل متحد به خاطر خلع سلاح در یکتعداد از کشور ها یکروز این هفته بنام مبارزه زنان در راه صلح تعیین گردید.

این بود تاریخچه مختصر از تلاشهای صلح جویانه فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان بغاطر جلوگیری از اشتغال غریب جنگ و خوشبخت زیستن همه باشندگان سیاره ما.

اکنون فدریشن کتسره سر تاسری زنان جهان را از ۱۳-۸ اکتبر در براتک تحت شعار (مساوات استقلال ملی و صلح) تدارک می بیند و این کتسره در شرایطی گشایش می یابد که تن اما سیده امپریالیزم باز هم در صدانست تابا مشتعل ساختن جنگ بخیال خود شان خود را از مرداب نابودی نجات دهند.

یکبار دیگر درین کتسره مسئله اشتراک زنان در مبارزه علیه مسابقات تسلیحاتی و جنگ مورد مباحثه قرار خواهد گرفت و یکی از کمپسونهای کتسره روی پروبلم اشتراک زنان در مبارزه بغاطر امر صلح و خلع سلاح فعالیت خواهد نمود.

((گانایلا)) همه آنچه‌ی را که خود کم داشت و حسرتش را می‌خورد، سراغ کرده بود، پوست مرمرین و گیسوان بسوز او را دوست می‌داشت، تن پاکش را که از زیر چین‌های دلقق‌سب پیراهن ابریشمین بوی خوش می‌داد، می‌ستود حال که در او چیزی است که دیگران می‌پسندند، چگونگی می‌شود که دل از بس‌ورا نبرده بشید؟

از نگاه شیطان بس‌ورا گناه شوق و شگفتی می‌بارید، انگار دختری و حشی محو جمال معبود خود شده است، خاموش می‌ماند و با چشم گانایلا را می‌خورد، سپس با رفتاری احتیاط آمیز، چنانکه می‌دانست آسیبی به او برساند، با پنجه راست خود دستهای سپید دختر را که تا

راه آب می‌کند و تنبوشه‌های سرخ رنگ را می‌گذاشتند، حاجی والکو سرگرم ساختن آب نما بود این تنها چیزی که اسم و رسمش کم‌داست او میتوانست آنچه از کنار کلکینش می‌گذشت، به‌بیند از آنجا که او جز گانایلا فرزندش نداشت، آزادش گذاشته بود، تاهر کار دلش بخواهد بکند، اما از مراقبت آمد و شد کولیپانیز غفلت نداشت.

بس‌ورا از یک چیز سر در نمی‌آورد، با همه زیبایی که گانایلا داشت، برای چه آنهمه خواستگار را جواب کرده و تا کنون به خانه مانده بود، نزد چه کسی می‌توانست دلی‌گرو کرده باشد؟ بس‌ورا که سراسر ده را گشت می‌زد و از همه زمزمه‌ها و بدگوئی‌های آن سامان خبر داشت، می‌دانست

بقیه صفحه ۱۴

دو تصویر در آب

آرنج برهنه بود، نوازش می‌داد و زیر لب می‌گفت: - وای - تو چقدر سفیدی، سفید... تو چقدر قشنگی... این کار «گانایلا» را به‌خنده می‌انداخت، بس‌ورا با همه صداقتی که در اوچ مهرورزی داشت، دلش نمی‌خواست دست خالی از آنجا برگردد، دختر، کولی تمام عیار بود و آنکشتن شیشه‌ی یا رخت کهنه گدایی می‌کرد، آنجا که زیاد بی‌پروا می‌شد، می‌رفت و بهترین میخک را می‌چید، خود را می‌آراست تا در کنار گانایلا، قیافه اش را در شیشه پنجره‌ها تماشا کند، درین فاصله زن حاجی والکو کارهایش را با کالورا سر و صورت می‌داد، پیرزن هنوز بیلچه‌ای را که با آن آرد بر داشته بود بدست داشت و با چشمان آرام و ژرف، دو دختر را تماشا می‌کرد، خود حاجی والکو هم بیرون بود، او مردی بود بلند، سفید مو، در برازندگی کم نظیر، او مرا قسب بنا یا نی بود که در صحن حویلی

که مردم پشت سر گانایلا چه می‌گویند، بس‌ورا این اسرار مگو را به گوش می‌گرفت و با چنان شوری دل‌بستگی نشان می‌داد که انگار این داستانی در پاره خودش باشد، روزی همینکه پیش (گانایلا) رسید، بواجرا را برایش تعریف کرد، چنان به نظرش آمد که کسی گنجینه‌اش را از کفش بیرون کرده باشد، به انتظار واکنشی ماند که می‌بایست (گانایلا) از خودش نشان دهد، اما دختر (حاجی والکو) بطور عادی و آرام بر جای ماند اینجا بود که اخگر کینه‌ی از چشم دختر کولی جستن آورد پس بود تا وجود بس‌ورا را از شادی سرشار سازد، اما آن عروسک سفید انگار بجای قلب، سنگ در سینه داشت.

یکبار، هنگام غروب، بس‌ورا با مادرش از جنگل باز می‌گشت چشمشان در آن سوی ده، در ورای خانه‌ها، به دو مرد سوار افتاد که از راه پشت تپه به پیش می‌تاختند،

راه به سوی ده سرازیر می‌شد و لجمزار پهناوری را در زیر درختان می‌برید، دو کولی، ابری از دود سفید روی سر دو سوار دیدند و صدای شلیک گلوله‌ی را شنیدند سواران به شیب جاده که به‌ده می‌پیوست، لغزیدند، دوباره دو کولی، دو قطعه ابر سپید را فراز سر سواران دیدند و صدای دو گلوله دیگر را که در دره‌های (ستار چا) پیچید شنیدند، این از قدیم رسم بود که سواران به‌همین صورت ورود خویش اعلام دارند.

این فکری بود که مادر و دختر کردند و بزودی آنچه را که دیده بودند از یاد بردند، هر دو از راه و پل سنگینی که به کولی می‌کشیدند خسته بودند، موقعی که به‌ده رسیدند، هوا تاریک شده بود، چیزی که بی‌درنگ به چشمشان خورد، آن بود که همه زنها از خانه به جلو درها آمده بودند، کالورا پیشاپیش می‌رفت و توجهی به آن‌ها نداشت، اگر هم به چپ و راست نگاه می‌کرد، برای این بود که اگر کسی چیز را فراموش کرده باشد بر دارد و در اینان پیش‌بینش بیندازد.

بس‌ورا پشت سر او از دور پیش می‌آمد، بی‌آنکه تنش از زیر بار خم شده باشد، راست و نرم مانند نی جگن با وجود تاریکی، می‌شد گاه فروغی را که از چشم دختر جستن می‌کرد نگریست، یکدمسته اطفال دنبالش می‌دویدند و فریاد می‌زدند «بس‌ورا، گولی ناز صحرایی، یک گل کوچک، جمتای خودت بده به ما».

او شادمانه و بدون آنکه خشم ناک شود، پاسخ می‌داد: - آخر از کجا گیر بیاورم، دست بردارید!

بچه‌ها را به حال خود گذاشت تا فریاد کنند و خود در تاریکی ایستاد، به زیر گوشی زنها گوش فرا داد، به جایی رسید و از دهن همه زنها يك اسم شنید: و اسیلچو کمی دور تر باز هم صحبت همین اسیلچو بود که دارای و خانواده‌اش زبانزد همه بود، جای دیگر باز هم حرف و اسیلچو بود، منتها این بار اسم (گانایلا) هم بگوشش خورد بس‌ورا گوشهايش تیز شد از دهن زنی که شناخت، همان زن (ژچو) است این را شنید: - نه، چنین چیزی امکان ندارد.

این زن که همیشه گل زرد به‌سر می‌زد، از همه جا خوبتر خبر داشت مگر امکان دارد، حاجی والکو دخترش را به این واسیلچوی می‌خواره بدهد!

بر کنجکای بس‌ورا افزود، خود را از پناه سایه‌خانه‌ها کشید و از پیش این دسته زنان، به نزدیک دسته دیگر رساند ناگاه خود را در برابر می‌کنده بو نچسو یافت رو شناسایی رزد و خاص که از درو پنجره آنجا بیرون می‌تافت و تاریکی‌ها را می‌شکافت، بر روی او افتاد، آن دو سوار پیدا شدند، گاه در تاریکی شب کم می‌شدند و گاه در نور چراغها دیده می‌شدند.

کدام يك ازین‌ها می‌توانست (واسیلچو) باشد، بدون شك این یکی نبود که همین حالا می‌دید، زیرا اندکی ساکت بود در همین وقت از میان تاریکی‌ها، صدای سم اسبی که خیز بر میداشت، از جاده به گوش بس‌ورا رسید و در روشنائی سوار دوم را دید، پشم سیاه اسپش که گرم شده بود از عرق برق می‌زد، یال ابوهی از گردنش فرو می‌ریخت، سوار، جوان زیبایی بود که زلف بورش از زیر کلاه کجش بیرون زده بود، و شل گسادهش در باد موج می‌زد، این واسیلچو بود، لیوانی بر داشت نوشید و ته مانده اش را بریال اسپش پاشید، بس‌ورا که خود را به دیوار سنگی چسبیده بود، احساس کرد که قلبش تند می‌تپد، باز هم اسپ‌ها را دید که نیم‌چرخ می‌خورند و دو پاره سر بالای جاده را چار نعل می‌تازند و از زیر سم شان جرقه بلند می‌شود.

بس‌ورا که همچنان به دیوار تکیه داده بود و با نگاه سواران را دنبال می‌کرد، با خود گفت، این است مردی که «گانایلا» منتظرش بود، آن وقت کینه‌ی که از دختر (حاجی والکو) بدل داشت، با نیروی تمام زبانه کشید ولی همان زمان بیاد حرفهای زن «ژچو» افتاد، نه، حاجی والکو، دخترش را به این واسیلچوی می‌خواره نخواهد داد، بس‌ورا که ازین فکر جان گرفته بود، از دیوار رد شد و به سمت خانه به راه افتاد، حالا دلش می‌خواست، بخواند و بزند و بدود، آنگاه ستاره‌ها که مانند گوه‌های درشت بر فراز بامها می‌لرزیدند به بس‌ورا لبخند می‌

زدند و همیشه ها از پشت سرش زمزمه میکردند آن زمزمه بی که بار ها شنیده بود ، گویی صدای مردانی بود که امروز نغمه شادمانه سرداده بودند .

• • •

این ماجرا در يك روز شنبه رخ داده بود ، فردای آن مثل همه روز های تعطیل با رقص و نوای - نی و بازناب روشن جامه های اطلس قهقه خنده در کنار آب نما گذشت دو شنبه آرامش را به روستا بر گرداند و دیگر جز صدای خفه یی کارگا همای دستبافی و غرچ غرچ چرخهای نخ ریزی چیزی گوش نمی آمد ، اما ناگهان در آغاز صبح از فراز تپه صدای ویلون های از میکه بگوش رسید ، واسیلچو به میکه ری آمده بود فهم این نکته ، دشوار نبود که چرا هر وقت واسیلچو کیلاش را بلند میکرد ، باوجود آنکه خود را به خوشحالی میزد ، نگاهی دردمند و نگران بخانه حاجی واکومی انداخت ، پیدا بود که (گانایلا) یکبار دیگر دست خواست - گاران را رد کرده بود .

گاهی صدای (اکورد) ویلون ها از جای دیگر شنیده میشد از تپه می آمد و از کوچه باغها می گذشت و خاموش میشد .

ولی دو باره در میدان ده طنین می افکند ، واسیلچو جلوتر از صدای ویلون ها ، با شنل باد افتاده از برابر خانه حاجی واکوم عبور میکرد ، اما در های این خانه که دیوار هایش همچو بارو های بلند سر به آسمان کشیده بود ، به روی او باز نمی شد و حتی پرده بی از پشت شیشه ها به کنار نمی رفت ، واسیلچو دوباره به میخانه باز می گشت .

خانه بزوراراست جلو همان ایوانی واقع شده بود که صبران آنجا می ایستاد . دختر گولی همه روز ، خود را در عقب درختان میوه پنهان می کرد و از عقب چپر ها کمین می گرفت ، نزدیک غروب جارویی بر داشت و به پاک کردن صحن حویلی پرداخت .

برابر واسیلچو میزی بود ، پرکه از بطریهای شراب قرمز و يك ظرف سیب ، واسیلچو سیبی بر داشت و بسوی بزورا افکند ، دختر چنان وانمود کرد که چیزی ندیده است واسیلچو سیب دوم را بر تاب کرد ، این بار چنان به دست بزورا خورد که انگشتی های شیشه ای به زمین

ریخت و جرتنگ جرتنگ صدا کرد گولی جوان برخاست و بیسوده تلاش کرد خود را خشمگین نشان بدهد به زور ابرو هارا درهم کشید و چیزی نمانده بود که خوشحالی از نگاهش آشکار گردد . فریاد زد :

- واسیلچو ، جناب واسیلچو تو مردم آزار نیستی چرا اینطور مسخره ام می کنی در ست است . که يك دختر گولی بیشتر نیستم و پدرم جز دوک ترا شی کاری ندارد و مادرم هم دوک فروش است پس رویش را از بس بر گردانید ، گسیوان را بدوش افکند و به اتاق رفت ، واسیلچو چشمش به اندام نرم وی افتاد که به آهنگ موزون گامهایش تاب بر میداشت ، وقتی

بزورا از نظرش پنهان شد ، جامش را به نوای ویلون و طبل بزرگ بلند کرد

از آن پس هر روز واسیلچو در مکیده تپه دیده شد ، و یولنیا یا نوای شان بلند بود یا خاموش بودند اما دیگر کسی ندید که واسیلچو گرد خانه (حاجی واکوم) گشت بزند ، از ایوانی که می ایستاد ، همیشه چشمش به خانه بزورا بود و بس . پاییز فرا رسید ، پاییزی که جز چند روزی خوشگوار چیزی با خوبش نمی آورد ، روزی بزورا با پدر و مادرش به جنگل رفت ، پدرش برای ساختن آخور ، تنه (زیزنون) مارا می زد ، کالو را باموهای ژولیده و زشت ، در هیات زنی جادوگر ،

از تخته سنگی به تخته سنگی می جست و خود را به جا های سایه سار می رساند ، تا گیاهان جوشا - ندنی به چیند ، بزورا وظیفه داشت که گل سفید مخصوص بچیند و در آفتاب خشک کند و خاشاک و ترشیه همیزم جمع کند . اینکار بحدی برایش ناهنجار بود که ناگهان ، همیگونه فهمید کسی او را نمی بیند ، آهسته - گک پا به فرار گذاشت .

دختر جوان از جنگل بیرون آمد ، از رودخانه گذشت و راه خود را به سوی بلدنی ادامه داد ، از روی صخره های که سر را هوش آمد ، پرید ، تا اینکه خود را به بالای ارتفاع رساند .

بقیه در صفحه ۴۹

بو تو سو گند

بتو رو شنگر راه نجات زن
بتو ای افتاب شرق
به تو سو گند :
به چشمان ضعیف تو
به آن رنج و عذابی که از رخسار ت هو پیدا است
به تو سو گند :
به قلب پر زرد تو
به آن مغز پراز دانش
که چون خورشید می تابد

و چون پروین پر نورو فروزان است
به تو سو گند
منم از رهروان تو
ز راه تو نمیگردم
زعزم خود نمیگردم
به تو سو گند :
به عزم تو به رزم تو
به عزم آهنین تو
که خفاش سیه اندیشه را از بادر آوردی

مشعلدار

زن ای تابشگر اسرار هستی !
زن ای زیباترین شهبکار هستی !
همه دنیا ز اولاد تو پر نظور
ز تو رو شن در و دیوار هستی
زن ای چشم و چراغ زنده گانی !
زن ای زیبای مشعلدار هستی !
به زیبائی و دانائی و خوبی
تویی یکتا گل گلزار هستی
زن، ای عشق از تو جان بخش
بودلارا از تو گرم این همه بازار
هستی
به چشم مرد در کنج طبیعت
تو هستی گوهر شهبواز هستی
شکوهِت جاودان بادا و جاوید
که جاوید از تو شد اشعار هستی

باغبان

ای باغبان بیا و درین موسم بهار
درباغ خویش از همه انواع گل بکار
گاهسته بردمند
یک روز بشگفتند
هرگلبتی شود به نظر چون بت بهار

منهم که شاعرم
می بروم بیاغ هنر گلستان شعر
واندم که بشگفتند .
گلپای شعر من
هرنگ تو بهار
زان دسته ای برای تو هم می کنم نثار
وانگه تو خود بگو
کایا کدام بهتر و ساداب تر بود
گلپای تو و یا گل اندیشه های من

نورمحمد فیضی - اسفندماه

زن و بهار

زن بهار زندگی را زینت و زیبو فر است
نسل انسان را به هستی رهکشا و رهبر است
خانه از فیض و جو دش مظهر کانون مهر
عالم از موج سرو دش چون نفس رامشگر است
که ، خدای عشق و گاه می ناخدا ، که پار سا
این الهه بهتر از هر نقش هستی مادر است
اختر گیتی فروز آسمان آدمی
نیک اگر بینی ازین خورشید پر تو گستر است
جنبش از احساس وی چون روح معنی آفرین
خیزش از گهواره اش از تارک گردون ، بر است
بال این مرغ سعادت ، بست بیداد قهر و ن
این زمان از رزم انسان بازو والا شهبور است
دوره تحکیم صلح و رسم انسان دو ستی
زن بمردان دلیر رهکشا همسنگر است
عاجز است طبع من از کنه صفا ت (وا صغی)
هر چه گویم بر تو ای شهبال همت کمتر است

ته اوس ووايه ولسه؟؟؟

چه خرڅ شوی په ډا لړ وی
د غلیم ساز ته گډ شوی
دوطن پر بسادی غواړی
د چینی په ما شینیکه
سره رو دونه د سرو وینو
په وطن یی د بار وټو
سو خولی یی قـرآن وی
شر مولی یی خوانان وی
لو تماری د اړه ماری کړی
بی غیرت دی بی همت دی
ته اوس ووايه ولسه
اوس ته ووايه ولسه
ته پو هیږی ای ولسه
دغه ورا نی دا ویجاړی
د اسلام په نوم نعره کړی
د اسلام پرو اگیر نه دی
ورا نوی آباد یگانسی
کله ډله د رهنزن شی
کله جوړ د خیال دینا کړی
آخر پوه به شی محکوم دی
تردی وروسته به بیا نه وی
ته اوس ووايه ولسه
داتور مخی و طن فروشه
ته اوس ووايه ولسه
اوس ته ووايه ولسه

ای زما هیواده
ای میرانه دپلروز ما
سر می له تاجارشه
ای ټاټو بیه ! دنیکو زما
ته زما آبرو یسی
ستا خدمت کی یم خو شحا له زه
ستا قر با نید و ته
لیسه هر وخت کی لیواله زه
تا آباده و سه
ای جو نگړی د زمروز ما

•••

تا پخپله غیږه کی
رو ز لی اتلان دی
نه پرین دی د سخن دی
ټول له مخی سر بازان دی
سر قربا نوی په تا
سنگره د بښتو زما

•••

تا پخپل تاریخ کی
هر زور گیر ښه شر مولی دی
خپل نوم او نښان دی
نړیوالو ته ښو دلی دی
سودی اوچت اوسه
ای جونگری د میرو زما

•••

تا په ښکلا گرو
رڼا ورځ توره شپه کړیده
هره یوه تړه دی
مورچل ښه سازه کړیده
تل ښیرازه او سی
د ژوند ون ښکلی آبرو زما

•••

خان می سپلنسی شه
ستا د شاپو د میرو خنی
مال می ضد قه شه
ستا دبت او د آبرو خنی
تل دی وی آباد
ستا هر میدان هره ورشو زما

•••

نن چی دی لگی
په هره د ښته کی خوانان دی
تا آباده وی
ستا آبادی پسی روان دی
تا سمسوروی سور
ای لوی کوره د بنا دو زما

دهیواد ترانه

دا مریک انگریز نو کړ وی
د طلسمو جا دو گړ وی
لاوحشی تر خـنا ور وی
یی سوری کړی سور ټبر وی
لاپه ده با ندی اختر وی
شنی لو خړی سرا سر وی
لاد دروغو یسی وز رو وی
بی ادبه بسی کلچر وی
سودا کړی یی شرافت وی
بدل کړی یی خصلت وی
چه افغان ور ته وایه شی
مسلمان ور ته وایه شی
دا قتلو نه دا مرگو نه
سو خید لسی مکتبو نه
سو خوی بیا مسجد ونه
ده اخیستی ډالرو نه
هم پلو نه سر کون نه
لو ټوی لاری وایه نه
رنگا رنگ وینی خو بو نه
دثار یخ دی داحمکو نه
ها د ظلم خو کمتو نه
دا گمراه به شی به لاره
دا بد راه به شی به لاره
چه انسان رڼه وایه شی
مسلمان ورته وایه شی

هجوم شوق

هر گز نمیرود ز سرما هوای او الفت گر فته ایم به تیغ جفای او
بینم اگر به چاک گریبان اوشنی صد بار نقد جان بنهم پیش پای او
آخر هجوم شوق دل دردمندمن افکنده زلف سرکش اورا به پای او
دیگر چه حاجت است به صیبا که میکند کاره ز اساعرمسی را ادای او
یادم دهد ز دامن صحرای رستخیز دامن چسپ و فتنه سرورسای او
کلکم مکرده به غزل جان که سالهاست

خون میرود ز چشم ادب در عزای او

دیگر «سنا» زمعنی بیگانه در گذر

خون می خورد کسی که شو د آشنای او

برای شما یک آندریو می‌ایم :

هر هفته یک داستان برایتان می‌دهم :

از ادبیات بلژیک

نویسنده : کامیل لمونیز

این هفته از ادبیات بلژیک

شکست قصر بلورین خیال

کامیل لمونیز یکی از نویسندگان پرکار و قصه نویس های شناخته شده کشور بلژیک است که نوشته هایش طنزی تلخ دزد آلود دارد رول کاراو بیشتر پر داختا به ادبیات روانی است و از آنجا که تگرشی بدبینانه به زندگی دارد ، قهرمانان و آدم های قصه های او همه در پایان کار فرجامی غصه اندوددارند قصر بلوری خیال که به وسیله دکتور مهدی حمیدی به دردی برگر دان شده و در اصل زیر عنوان «شیشه خانه» به نشر آمده است نمونه بی است از کار های این نویسنده که به خوبی معرف شیوه کار اوست و ما آنرا با مقداری تزئید و تصرف از نظر تان میگردانیم . کامیل لمونیز در سال ۱۸۴۴ دیده به جهان گشود و در ۱۹۱۳ چشم از دنیا فرو بست .

زن با صدایی که به نجوا میمانست ، مهربانانه پرسید :

— زن ، زن من ، این تو هستی ؟

قالی گسترده شده در کف اتاق صدای قدم های زن را می بلعید «زن» چنین می پنداشت که «الیس» در کنار همان در یچه نیمه باز که پیوسته نسیمی سبک پرده های آنرا می لرزاند ، در خواب است ، اما گوشهای تیز «الیس» آنقدر حساس بود که ملایم ترین صدا هارا نیز درک میکرد .

— بلی زن تو ، خودم هستم .

و بی درنگ به سوی دستهای زرد و لاغری که در هوا چیزی را کاوش میکرد و مثل این بود که میخواست حضور وی را پیش از رسیدن احساس کند ، پیش رفت ، این دستها نخست به لباسهای زن اصابت کرد سپس به نوازش سری که روی چوکی خم شده بود ، پرداخت .

— بلی خودت هستی ، زن من ، من هر وقت ترا با این دستها که مدت هاست جاه چشم های مرا گرفته اند ، می بینم ، خوشبختی را احساس میکنم ،

در دنیایی از لذت غرق میشوم . نزدیکتر بیا ، باز هم نزدیکتر ، چه بوی خوشی داری نمیدانی بوییدن تو برای من چه خوشی و شادی ایرا نوید میدهد ، حتی اگر دنیا پراز بوی بهترین عطر هاو گل ها باشد باز هم من این بوی را ترجیح میدهم ، بوی ترا زن من .

— عزیزم ، عزیز تر از جانم .

زن بلك های تاریکی را که همچون پرده بی بر آن چهره ی پریده رنگ و اسرده افتاده بود ، بوسه زد ، الیس سر زن را با هر دو دست هم چنان بر گونه های خود فشرده نگاه داشت ، تا این بوسه ی پر از سیاس را در دید گمانی که دید نداشتند برای همیشه نگه دارد .

— همین طور ، اینکاش این لحظات جاودانه

بودند ، همیشه همین طور است وقتی لبهایت را روی بلك هایم میگذاری گمان میکنم نور و روشنی را با بوسه ات برایم ارمغان میدهی . . . زن عزیزم ، محبوب دلم ! تو برای من نامرئی نیستی من به جای چشم با تمام وجودم ترا می بینم .

زن که از دوام این حالت خسته شده بود ، تکانی نامحسوس خورد ، حالا الیس . . .

— درست است من خیلی بی انصافم ، دشنام بده ، آخر من میتوانم ساعتها به همین حالت باقی بمانم و سراپا به اعتزاز باشم ، بی آنکه به چیزی بیاندیشم ، برای اینکه وجود ترا بپلوی خود احساس میکنم ، تو میدانی که من بیتو وجود ندارم ، من از دریچه چشم توست که به جهان میتگرم و زیبایی هارا درک میکنم ، اگر تو نباشی من هم نیستم ، تو برای من هما تگونه یی که آب برای ماهی که خاک برای روئیدنی ، ترا خسته کردم ، میدانم !

انجا بنشین ، خیلی وقت است که بیرون بوده یی ژاک عزیز ! باید خیلی گفتمتی ها برای من داشته باشی ، از مردم ، از گوجه و بازار از درختان که تازه پندک های شان بساز میشوند از دوستان مشترک مسا زن چوکی ایرا پیش کشید و در حالیکه انگشتهای الیس مانند حلقه های انگشت به انگشت های وی پیچیده شده بود ، نشست

و گفت :

— بر گهای همه درخت های «بو لوارده» بیرون آمده است ، دوستان تو «زنه» و «امی لین» را هم دیدم ، آنها همیشه زیبايند ، درست مثل تو ایس عزیزم .

تبسمی به سان يك موج روی لب های زن دوید و تاریکی سنگینی را که بر چهره اش افتاده بود سترد .

— دو باره بگو عزیزم ، نمیدانی این خیال برای من چقدر شیرین است که دیگران تقییری نگردانند ، که هر چیز در اطراف من درست به همان گونه یی است که من آنجا بودم ، مثل آنوقت که در سایه زندگی نمی کردم . راستی بگو آزن را هم که نسبت به من همیشه صحبت میکرد و من به او سوظن داشتم ، دیده یی ؟

— «مادام دولاک» را میگوئی ؟ او اصلا بتو شباهتی ندارد ، اکنون همه موهای او به رنگ خاک گستری در آمده و یکی از بی آرایش ترین زنهایی است که من در مدت عمرم دیده ام .

— من گفته های ترا باور میکنم ، اما نمیدانم چرا از شنیدن صدای این زن ناراحت میشوم ، هر وقت که او به اینجا میاید من خیال میکنم دنبال چیزی آمده است که از او نیست ، به من تعلق دارد ، بی آنکه بدانم آن چیز چیست ؟ زن عزیز ! مرا ببخش که خیلی حرف میزنم و ترا هم مجبور به شنیدن میکنم از آنروز که چشمان من نمی بیند همه حواس دیگرم چشم شده اند ، این زن به نظر من زیبایی سیاه و شومی میاید و بنابراین نمیدانم چرا این طور تصور میکنم که تودو باره ی او گمی مرا فریب میدهی . . .

— برای من فقط يك زیبا وجود دارد و آنهم تو هستی ، تو ایس زیبا ! — تشویش من هم از همین بابت است ، نگاه کن بین اینجا روی گونه ام چین نیفتاده

است؟ آیا از دیروز تاکنون برخی از تارهای موی سر من سپید نشده است؟ آرزوی من این است که همیشه عمو نظور به نظرت باشم که بودم همان ایس قشنگ و دلگرا با که توباتمامی قلبت دوستش داشتی.

دو باره دستهای زردش را بلند کرد، انگشتانش پیوسته چنان می نمود که در ابریشمی نامرئی بافندگی میکند یا از ایفای هوا به تابیدن بندی مشغول است. چهره زان را به چهره نزدیک کرد و در روشنایی دریاچه با آن چشمان نابینا مثل کسی که دیده بتواند، بر آن خیره شد، میخواست از دریاچه چشمان وی به اسرار درونی اش پی برد.

نه، نه ایس هیچ چیزی در چهره زیبای تو وجود ندارد، حتی یک تار موی تو هم سپید نشده است، گونه های تو همیشه مثل گل های سرخ است، پیشانی بلند و بی شکست درست به گندم طلایی تابستانی شبیه است...

تو هم عمو نظور زیبایی زان! قیافه تو در چشمان بیجان و مرده ی من همچنان جوان و قشنگ مانده است، من حتی یک لحظه هم ترا جز به همان صورت که در روزهای عاشقی نگریسته ام، ندیدم و با این همه بعضی وقت ها تصور میکنم بعضی چیز عادر تو تغییر یافته است، مثلا وقتی به من میگویی به همان زیبایی هستم که آنوقت عا بودم آهنگ صدایت درست آهنگ صدا آرزوی نیست.

ده سال میگذشت که ایس کور شده بود، به تدریج به ضعف گرایید و سر انجام به تیرگی محض مبدل گشت و همچون نقابی بر آن دیدگان تابناک و فتان افتاد، از آن روز میان این دختر و این جهان دیوار سیاهی کشیده شد که مطلقا زندگی او را از جهانیان جدا میساخت.

در این تاریکخانه، در این دنیای تیره و تار تنها چیزی که مایه یی دلگرمی او بود، علاقه شدید شوهرش زان نسبت به او بود، زان تنها روشنائی زنده و محسوس بود که او با دستهایش آنرا لمس میکرد.

مانند سرخ گلی زیبا که بر گهای آن یک به یک با گذشت زمان به یقما رود زیبایی های چهره وی هم اندک اندک به تاراج ایام رفت و در اطراف آن چشمخانه ها چین های بدنما و زشت پدید آمد، ضعف نیروی حیاتی به آرامی شکن های طلایی را از آن میسوان گرفت و آنها را در زیر برف پیری از تابیدن بازداشت هنوز چند سالی پیش نگذاشته بود که از آن ایس دلگرا شبی بیش نماند.

اما عشق همچون یک معجزه هنوز وی را به بغای جوانی امید وار میساخت زیرا در تمام این ده سال زان او را با این دروغ مصلحت آمیز دلغوش ساخته و گفته بود که او هم چنان زیباست و گذشت زمان هیچ تأثیری بر او نداشته است این تصور همچون قصری سحر آمیز و شکستنی و شیشه خانه یی ظریف و کم دوام بود که ایس مانند کسیکه در خواب

باشد به سکونت خود در آن دوام میداد و گرنه زندگی حقیقی او همان روز پایان یافته بود که روشنائی در دید گانش مرد.

همین تصور بود که بر تصاویر افکار وی همیشه نور افشانی میکرد و تاحدی تحمل رنج نابینایی را بروی آسان میکردانید و زان جادو گر این عالم خیال که چنین الحسق زیبایی را در برابر آن دید گمان نابینا گسترده بود با تلقین دایمی این فکر رانیز در وی میروزانید که نه تنها او بلکه هر چیزی هم که در اطراف اوست مطلقا تغییری نیافته است، گلهای پیوسته غرق شگوفه اندو گذشت زمان در زیبایی دوستان او نیز تأثیری نداشته است.

به علت زندگی در چنین رویایی ایس لباس های میبوسید که برای دوره طننازی و دلگرمی او مناسب بود و با این دوره زندگی

اش که زشت و پیر شده بود هیچ تناسبی نداشت.

یکروز همین طور که او روی بسترش دراز کشیده بود و به صدا ها ییکه از کوچه بر می میخواست و با نسیمی سبک از دریاچه داخل اتاق میشد، گوش میداد، صدای نجوایی از انتهای راهرو تو جیش را جلب کرد، صدای زان را شناخت و هم چنین صدای دیگری را که تاحدی استهزاء آمیز بود شنیده این دومی آهنگ «مادام دولاک» بود که همیشه خیالوی را نا راحت میداشت.

از بستر بر خواست، دستهایش را حایل بدن ساخت و به آرامی جانب صدا روان گردید، صدای زان را شنید که میگفت:

«تو زیبا و قشنگی، به چشم من توبه دلگرمی امید ی، بین اکنون من به پای تو افتاده ام، زیرا از آن لحظه که دریناه لطف تو قرار گرفته ام

به معنی واقعی زندگی نیز دست یافته ام... صدای خنده دلگرمی بر خواست گه گفت:

«توبه زن بیچاره ات هم همین چیز عارا میگویی، آن بدبخت هم با آن چشمخانه های مخوف و مو های سفید باور کرده است که تنها زیبایی زنده یی است که به چشم تو آمده است، عزیزم بس است، عمو گفته های تو همین طور است»

در این هنگام سایه ی لاغری از لای در بروی زمین خزید.

زان، زان عزیزم!

شیشه خانه تصویری خرد شده بود، قصر بلودی خیال شکسته بود، قلبی از زدن باز ایستاد، ایس قدم آخرین را برداشت سرش جر خیدن گرفت و پیش پای شوهر نقش بر زمین شده.

تو زیبا و قشنگی
به چشم من توبه
دلگرمی امید ی

زنتی های رنگارنگ زمان

مواد نباتی منابع مفید غذایی برای اطفال

مزه کچالو خوب و هضمیت آن سهل است و به سه شکل به اطفال داده میشود .
 ۱- کچالو را جوش بدهید و بعد از آنکه پوست آنرا برداشته کمی نمک بالایش پاش داده و به طفل ایکه سن آن بالاتر از ۱ ماه باشد بدهید .

۲- کچالو در بین شوربای ترکیاری باید انداخته شود و به طفل بالاتر از سن شش ماهه داده شود .

۳- پیوری کچالو ، کچالو رادربین آب نمکنار جوش بدهید تا خوب نرم شود بعد از آن کچالو را مینده نموده و شیر جوش داده را بالای آن

علاوه کنید تا بقوام فرنی بیاید و به اطفال کلان سن يك مقدار مسکه نیز اضافه گردد .
 بعضی اوقات همراهی کچالو ، زردک و رانیز اضافه می کنند و اگر کمی سبزیجات بان علاوه گردد لذت هیوری خوب و ارزش غذایی آن بیشتر

فندی را احتواء میکند ، ترکیاری های سبز يك الي پنج فیصد مواد گلو سیدی و برخی دیگر شان ده فیصد مواد گلو سیدی یا فندی را دارا می باشند . مقدار مواد شیمی در سبزیجات کم بوده اما مقدار بیشتر مواد معدنی از قبیل کلسیم ، پوتاسیم ، فسفورس ، آهن منگائزه سودیم ، کلور و غیره را احتواء میکنند که این مواد در نشو و نماي اطفال رول مهم دارند .

همچنان سبزیجات از نظر ویتامین ها خصوصا ویتامین سی و ویتامین ای ، ویتامین بی کامپلکس و ویتامین بی بی و ویتامین آج و غیره غنی می باشد .

کچالو :

کچالو دارای ویتامین سی بوده و از لحاظ ویتامین های دیگر فقیر است .
 مقدار گلو سید ها با مواد فندی در کچالو بیشتر بوده اما مواد معدنی و املاح ندارد .

ویتامین های بی گرفتار باشد توصیه می گردد که از آرد های سیوس دار استفاده بعمل آید از جو ، جواری ، باللی و غیره حیوانات نیز آرد بدست میاید مگر هضمیت این نوع آردها نقیل می باشد .

تمام آرد ها از نقطه نظر گلو سیدها مواد فندی غنی بوده و بر خلاف از مواد پروتئین و املاح معدنی فقیر می باشد و مقدار آهن در آرد کمتر است .

غذا هاییکه از مواد آردی تهیه میشود عبارت از فرنی ها و پوری می باشد که توسط آرد برنج ، کچالو و زردک و دیگر حیوانات تهیه می گردد .

سبزیجات :

سبزیجات تازه که به طفل داده می شود دارای مواد مختلف بوده به صورت عموم يك الي چهار فیصد پروتئین را احتوا میکند اما بعضی از حیوانات مانند لوبیا و نخود و غیره از نقطه نظر پروتئین غنی بوده ، کچالو بیست فیصد مواد

مراحل اول حیات کودک که جسم او در حال رشد و نمو می باشد ، توجه به تغذی او برای حفظ صحت و سلامت و نمو جسمانی او اهمیت فراوان دارد .

برای خوانندگان این صفحه ، در مورد تغذی اطفال با مواد نباتی معلوماتی تهیه نمودیم که اینک ارائه می گردد .

مهمترین مواد نباتی که برای تغذی کودک از آن استفاده می گردد و میتواند کالوری مورد نیاز وی را تامین نماید عبارت انداز :

۱- نشایسته : نشایسته که يك کاربو هیدریت می باشد و از غله جات و حیوانات بدست میاید که با هر نوع تحولات قابل هضم میباشد بعضی ازین مواد با جوش دادن ، برخی با بریان کردن و برخی از آن با پودر شدن قابلیت هضمی را پیدا می کند .

نشایسته يك ماده مهم تغذی آردی بوده و از همه بیشتر آرد گندم استعمال زیاد تر دارد هر گاه قبل از آسیاب کردن پوست گندم گرفته شود گل آرد یا آرد سفید بدست میاید که فاقد ویتامین بوده مگر بسپولت هضم می گردد . پوست گندم یا سیوس که دارای ویتامین های مختلف از قبیل ویتامین های گروه بی سی بی و ویتامین های بی بی میباشد . وقتیکه گندم با پوست آن آسیاب گردد رنگ آرد آن نضواری بوده و هضمیت آن کمی نقیل اما خیلی مفید است زیرا که ویتامین های مذکوره را در بر خواهد داشت ، مگر باید متوجه بود که برای اطفال آرد که سیوس کمتر داشته باشد استعمال گردد . یعنی آرد سیوس دار مینده بیز شده و بعدا به کودک داده شود ،

زیرا که این نوع آرد ها هفتاد الي ۸۰ فیصد آرد خالص را دارا می باشند مواد سلولوز در سیوس ویا قشر گندم موجود بوده زمانیکه اطفال به تشوشات ویتامین خصوصا گروه

هما هنگسی ساز همونیزم با امبريالیزم

عوض کردن بریان شده نان سرخ شده را میتوان استعمال کرد . این شوربا برای اطفال بالاتر از سن ۶ ماهه خیلی مفید است .

در شوربای ترکاری اطفال کلان سال کمی گوشت قیبه شده نیز اضافه شده می تواند .
میوه جات :

• و به اینکه برای اطفال داده می شود عبارت انداز مالت ، نارنج ، لیمو ، ستره ، سیب ، ناک ، انگور ، انار ، بادام ، چارمغز و غیره می باشد .

• میوه جات دارای ویتامین ها و املاح معدنی بوده و هم کمی کاربو هیدریت را احتوا میکند مگر از نظر پروتین فقیر می باشند ، تنها بادام و چارمغز کمی پروتین دارند ، لیمو ، ستره ، نارنج ، مالت بهترین منابع ویتامین سی می باشند .

• همچنان کبله و انگور از ویتامین ها غنی است .

• سبب علاوه بر داشتن ویتامین ها دارای ماده یکتین ، نیز می باشد که در واقعات سوء هضم اطفال توصیه می گردد .

• بدین ترتیب که سبب را خوب سسته و تراش نموده و به اطفال داده شود ، سبب یک میوه فوق العاده مفید می باشد . میگویند هر روز یکدانه سبب بخورید تا سالم و صحتمند باشید .

شطرنج یکی از بازی های خیلی دوست داشتنی است درین عکس یک جوان علاقمند به شطرنج میخواهد حرکت دانه ها را بیک لیشک بیاموزاند .

تخریب می گردد .

شوربای ترکاری :

• اقسام مختلف تر کاری از قبیل کچالو ، زردک ، لوبیا و نخود و سبزیجات را گرفته درین یک لیتر آب نمکدار ، ده پیاله متوسط جای خوری برای مدت ۳ تا ۴ ساعت بالای آتش حرارت داده می شود . آتش تیز نباشد تا خوب جوش خورده بالای آن یک قاشق آرد که مدت ده دقیقه بریان شده باشد علاوه می گردد .

• سبزیجات بر علاوه ویتامین ها دارای مواد معدنی بوده که برای نشوو نمای طفل فوق العاده با ارزش می باشد از قبیل آهن ، فاسفور ، کلسیم و مقدار ویتامین سی ، آن بیشتر از سایر ویتامین ها می باشد . بادنجان رومی را برای خوشمزه ساختن غذا استعمال میکنند . این ماده در غذای اطفال نیز با اهمیت بوده در ترکیب پیوری ، شوربای ترکاری که برای اطفال داده می شود شامل می باشد .

• بادنجان رومی بشکل خام نیز به اطفال داده میشود بقسمی که اولاً خوب سسته شده و بعد از جدا کردن پوست بالای آن کمی نمک پاش داده شود آنگاه بحدت یک میوه بظفل داده شود ، ناکفته نماند که باید در وقتیکه معده طفل خالی باشد داده نشود زیرا که مقدار اسید معده را زیاد ساخته و سبب لاغری طفل می گردد .

• یوناسیم ، مس و غیره ، چون در ترکیب پوست سبزیجات سلولوز موجود است و این ماده تا اندازه هضمیت مشکل دارد ، لذا اطفال نمی توانند که از سبزیجات خوشر استفاده نمایند . لذا سبزیجات باید بصورت پخته شده به اطفال داده شود ، سبزیجات باید در ظروفی طبخ گردد که در آن اکسیژن نفوذ کرده نتواند ، زیرا که در اثر حرارت اکسیژن ویتامین ها را خراب نموده و ارزش شانرا از بین می برد خصوصاً ویتامین سی که در حرارت ۳۰ درجه

۱- زردک دارای ویتامین های بیروسی بوده یکنه داد املاح معدنی نیز در ترکیب آن شامل است از قبیل سودیم ، یوناسیم ، مگنیزیم و غیره . در ترکیب زردک یک ماده دیگر بنام یکتین نیز موجود است که در بین حجرات بین الجروی زردک جا دارد و خاصیت جذب نمودن آب را دارا می باشد ، از همین سبب است که زردک در هنگام اسهالات اطفال توصیه می شود باید زردک را بعد از سستن تراش کرده بصورت خام بظفل داده شود زیرا که ماده (یکتین) آن در وقت اسهالات افزایات معانی را بخود جذب کرده و می بندد و سبب توقف عمل طفل می گردد زردک به چندین شکل به کودک داده می شود :
۱- مانند کچالو پیوری ساخته می شود که در بالای طرز تهیه آن ذکر شد .

۲- زردک در جمله اجزای شوربای ترکاری شامل بوده مگر ناکفته نماند که مدت طبخ زردک از یکو نیم تا دو ساعت رادر بر می گیرد در حالیکه برای پخته شدن کچالو ده تا پانزده دقیقه وقت لازم می باشد یعنی زردک را نسبت به کچالو بیشتر به دیک انداخته و وقتی کمی نرم شد بعداً کچالو را به آن علاوه نمائید .
۳- در موقع اسهالات اطفال زردک را جوش داده آب آنرا از یک صافی پاک و تعیم شده گذشتانده و بعد از آنکه کمی نمک به آن علاوه نمودید توسط جوشک به طفل داده شود و تا وقتیکه وضعیت هضمی طفل خوب نشده کدام غذای دیگر بوی داده نشود .

• **طریقه استفاده از زردک خام :**
زردک را خوب سسته و بشکل خلال تراش نموده بقسم میوه بظفل داده می شود این طریقه مفید تر است .
زیرا که ویتامین آن خراب نمی شود ویتامین درسی درجه حرارت تخریب می گردد .

• **بادنجان رومی :**
بادنجان رومی یک نبات خوشمزه بوده که بشکل خام و پخته خورده می شود ، بادنجان رومی دارای ویتامین آ ، بی ، سی و کال می باشد .

• **حبوبات :**
حبوبات از قبیل لوبیا ، نخود باقلی ، مستنگ و غیره در غذای طفل شامل می باشد .
حبوبات برخلاف سبزیجات مواد پروتینی را زیاد احتوا میکند و کاربو هیدریت آن نیز زیاد است چون هضمیت این مواد کمی مشکل است ازین سبب کمتر توصیه می گردد .

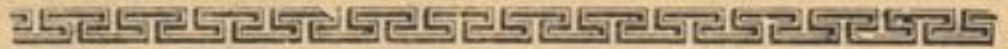
• **سبزیجات تازه :**
عبارت آن از کاهو ، پالک گشنیز ، نعنا ، ملی سرخک کننده و غیره اکثر این مواد در غذای طفل شامل می گردد .

کاوون توفانی

د امید غوتی !

د بهار نسیم چلبیری ، ویشوی ویده دبتونه
تخنوی د چمن جوری ، خندوی مرای گلونه
بیا به مینه مینه راغی ، بسر لی بهوطن باندی
به خولی کی بی راوی دی ، دنیا دنیا عطرونه
د آسمان به شینکی دنم کی سینسی وریخی به نجا شوی
دباران خاخکو چر او کرل ، بیا د وریخو مریوانونه
د سپورمی خنو کسی زانگی ، دشبنم نوری یغلی
دگلونوشو نوبی سری شوی ، سوزوی داغلی زپونه
خرو د بستو کی بیبری ، یو رنگسن توفان د گلو
به شنلیو بنایسته شول ، دهیواد سپیره دا گونه
ای سا فی درنه لو می شم ، راکوه شراب د مینی
تری ژوند می بری خرو ب کره ، دکوه را ته جا مونه
د خودی هره ذره می ، د مستی به سین لاهو که
رانه هیر که تبر یا دو نه ، رانه لری که نمونه
د (کاوون) د زره بهوینو ، دا میدغوتی خروب شوی
اوس به مینه را ته خاندی ، دپل شوی ار ما نسونه

رهنمای ترافیکی

و تکلیف های قانونی خود در این مورد آگاه گردند و آنرا به کار بندند .

در این کتاب که در دو بخش به تهیه آمده است عنوان هایی از مانند : فاعله اساسی رفتار در ترافیک جاده ، استفاده از جاده موتور رو ، داخل شدن به جاده موتور رو و حرکت نمودن از حال توقف ، تنظیم وسایط نقلیه قبل از چهارراهی ، دور خوردن به راست و چپ ، دور دادن عراده و عقب راندن ، تنظیم حق اولیت توسط خارتوی ترافیک ، توسط

بر آنچه گفته شد مسایل دیگری نیز ازمائند اشغال پیاده روها به وسیله فروشندگان دوره گرد ، کم عرض بودن پیاده روها و به اجبار مورد استفاده قرار گرفتن جاده های موتور روه به وسیله پیاده ها و مورد دیگر از این گونه نیز در همین راه قرار میگیرد و کار نظم و امن ترافیک را مشکل میسازد .

در سال های پیش از انقلاب که از سوی هیچ یک از ادارات و سازمان های دیگر دست اندر کار مسایل نظم و امن جاده به اساس روحیه مسلط در اداره ناسالم کشور هیچ گونه همکاری بی با اداره مرکزی ترافیک نداشتند و از سوی نیز خود ترافیک نمیخواست و نمیتوانست نوعی همکاری و توافقی میان خود و مردم به وجود آورد این مشکل بزرگتر و حل نشدنی تر می نمایاند ، اما بعد از سال های پیروزی انقلاب این اداره نیز یاد گرفتونی ضوابط و معیار های تعیین کننده ای که در روند تکامل جامعه ما به وقوع آمد در نحوه کار خود تجدید نظر کرد و امور ترافیک را به گونه ای عیار کرد که اکنون هم مردم خود در فراهم آوری تسهیلات ترافیکی تلاش دارند و هم ساحت فعالیت خود این اداره وسعتی چشمگیر یافته است و این هادر مجموع نوید بخش است به این که با تلاش و کار جمعی ارگانهای مسوول و جلب و جذب همکاری شهانان ترافیک این دشواری به مرور راه حل یابویا اینکه از پهنای آن کاسته شود .

نشر کتاب رهنمای سیر و حرکت بالای جاده های عامه یکی از کار های با ارزشی است که ترافیک کشور بعد از تدوین قانون ترافیک و به اجرا آوری اش اقدام به آن کرد و زمینه هایی را فراهم آورد که شهانان ترافیک بتوانند با استفاده از آن بهتر و بیشتر به وجایب

رهنمای ترافیکی در بخش قواعد سیر و حرکت بالای جاده های عامه کتاب سودمند دیگری است که به تیراژ چهل هزار نسخه به قطع بزرگتر از جیبی در یکصد و شصت و پنج صفحه ، چهار رنگ و حاوی بیش از دو صد پنجاه فوتوی رنگی در زمینه های سه شناخت آوری اصول و اساسات سیر و حرکت وسایل ترافیکی ، در راه های عامه به تازه گی به وسیله اداره تعلیم و تربیه و تبلیغات ریاست ترافیک به نشر آمده است .

از دیاد روز الزون وسایل ترافیکی در شهر نابل در جریان بیش از یک دهه پیش تاکنون ، تراکم بیش از اندازه معین جمعیت در آن وعدم تاسیسات و وسایل مدرن ترافیکی در شمار عواملی بوده اند و هستند که در سال های اخیر مشکل ترافیک را جدی تر در چشم انداز ما قرار داده و هنوز هم میدهد . بدون شک دشواری ترافیک دشواری خاص کشور مانست و هر کشور به نسبت خردی و بزرگی شهر هایش ، تعداد و سایل که در راه های آن در حرکت است و مقدار امکانات و وسایل مدرنی که در اختیار دارد ، به گونه ای و کم و یا زیاد با آن روبرو است .

اما آنچه ترافیک را در کشور ما به صورت اخص تر آن در کابل ویژگی میبخشد این است که از سوی دست اندر کاران امور راه سازی و جاده سازی شهری در گذشته ، آینه بی نیی نداشته و جاده ها را چه از نظر عرض و چه از نظر دیگر مسایلی فنی مطابق بانیاز مندی های همان زمان به ساختمان گرفته اند و از سوی دیگر نا آگاهی و بیسوادی عام در میان مردم ما تقسیم و اتقاء هر گونه دستگیرا در گستره وسایل تبلیغاتی مانند مطبوعات نفی میکند و این هادر مجموع موجب شده است که ترافیک ما ترافیکی باشد نمونه که افزاینده

سنگنال برقی ، توسط اعلام ترافیکی و فاعله ی راست بر چپ ، سرعت وسایط نقلیه ، فاصله وسایط نقلیه ، سبقت کردن ، راه دادن و عبور از جناح وسایط نقلیه متوقف و سایر موانع وضع خاص ترافیکی ، توقف و بار کینگست ، تکلیف در صورت به میان آمدن عوارض تخنکی وسایط نقلیه بالای جاده ، استفاده از وسیله باخبری «هارن» استفاده از چراغ های وسایط نقلیه ، استفاده از وسایط نقلیه عامه ، حمل و نقل اشخاص ، انتقال بار و محمولات وسایط نقلیه ، تکلیف های راننده وسایط نقلیه و کلیتر آن ، قواعد سیر و حرکت برای بایسکل رانها ، تکلیف های رانندگان گادی ، کراچی های دستی و حیوانی و وسایل مخصوص انتقال اشخاص و اموال ، قواعد رفتار برای شهانان پیاده ، دهلیز پیاده رو ، شمول حیوانات در ترافیک جاده ، تکلیف ها در صورت وقوع حادثه ترافیکی ، تکلیف کمک نمودن در حادثات ترافیکی ، کش نمودن وسایط نقلیه غیر فعال از روی جاده ، امتیازات خاص جلوس گیری از تولید موانع و اذیت بالای جاده عامه ، تخلفات ترافیکی و جزاهای تنبیهی و در بخش دوم اعلام و تاسیسات ترافیکی ، اعلام اختطاریه اعلام حق اولیت ، اعلام مانع کننده ، اعلام هدایت دهنده «اهریه» ، اعلام رهنمایی و معلومات دهنده ، اعلام منضمه ، تاسیسات ترافیکی و خطوط روی جاده به چشم میخورد که آگاهی یابی به هر یک از موارد یاد شده امری ضروری است برای هر شهان ترافیک . سه مرتوال محمد علی احمد یار رئیس ترافیک در مقدمه بی که به کتاب نوشته این نکات را یاد آوری میکند :

از دیاد وسایط نقلیه مشکلات و پرابلم های ترافیکی را نیز با خود همراه دارد ، این پرابلم ها خاصا در شهر ها که با تراکم نفوس نیز توأم است بیشتر محسوس میباشند ، تلفات جانی و مالی که امروز از ناحیه ترافیک جاده بهمان میاید خیلی هاستگین و جبران ناپذیر میباشد .
طبعاً از دیاد وسایط نقلیه و تراکم نفوس در کشور عزیز ما پرابلم های ترافیکی بیشتر خواهد شد .

بناء لازم است تابه منظور تامین امن و نظم ترافیک جاده ، جلوگیری از حادثات ترافیکی و تلفات جانی و مالی ناشی از آن ، هموطنان عزیز با اساسات قواعد و مقررات ترافیکی اعلام و تاسیسات ترافیکی آشنایی و معلومات لازم داشته و به صورت آگاهانه و مطمئن از جاده های عامه استفاده نمایند .

مسلّم است که بسیاری واقعات و حادثات ترافیکی جاده قابل پیش بینی و جلوگیری بوده یا علل ، فراست ، احتیاط ، حزم و دور اندیشی انسان ارتباط دارد ، هر گاه انسان از قواعد و مقررات ترافیکی جاده معلومات لازم داشته و به صورت آگاهانه و محتاط سیر و حرکت نماید یقیناً تا حدود زیاد از وقوع حوادث ترافیکی و تلفات جانی و مالی ناشی از آن جلوگیری شده میتواند . . . .

در کتاب به نشر آمده افلاط طباعتی بسیار کم اندک به چشم میخورد و هم چنین در زیبایی و دیزاین آن توجه کافی صورت گرفته که این خود نموداری از تلاش و زحمت مسوولان و در چاپ ترافیک را میرساند .

برای نخستین بار در این کتاب کلمات دری راننده به جای دربور ، وسیله با خیری به جای هارن و عقب راندن به جای ریورس به کار گرفته شده که میرساند مسوولان ترافیک علاقه دارند تا جای امکان از کلمات رایج انگلیسی در مسایل ترافیکی کمتر بهره جویند و کاری است بسیار نیک و مبارک .
نشر رهنما سیر و حرکت بالای جاده های عامه را کتاب ارزنده در ساحه کار ترافیک با بررسی میگیریم و یاد آور میگردیم که هر چند بدسترس قرار دادن چنین نشراتی سودمندی فراوان دارد ، اما با توجه بر اینکه تعداد بیشتر شهانان ترافیک ما بیسوادی کم سواد میباشد اگر ترافیک در پهلوی نشراتی از این هاند اکتای بیشتر به برنامه های رادیویی و تلویزیونی داشته باشد بدون شک رساندن پیام ها به مردم آسان میگردد و ترافیک نیز از کار خود سودی بیشتر میبرد .
مطالعه این کتاب را به همه شهانان ترافیک توصیه میداریم .

نانهایی

از هفت اقلیم

د ۲ - شیر خانگیل خپونه

د انسان دونو (قدونو) په ټیټوالی

او جگوالی کی دغور وړول

دلو نیدو نقصان :

د بدن د غد و او تو له جملی
 څخه د هیپو فیز غده چی د
 سر په کاسه کی یعنی په مغز کی
 پر ته ده د نیم گرام په شاواخوا کی
 دروند والی لری او د لو نیدو یو
 ډیر مهم فکتور بلل کیږی. ددی
 غدی په بی کفا یتي سره سپری
 ډیر ټیټ او په ډیر افراز سره
 دفیل په خیر (گیکا ټیک) منځ ته
 راځی. البته دا یو د پیغمبره
 ښکاره او خلا نده و طیفه ددی
 غدی گنل کیږی.

مگر دا غدو نور ی و طیفی
 هم لری لکه د یو لو دا خللی
 غدوا تو د فعالیت کنترول، چی

له دی کبله دی غدی ته تنظیمو -
 ونکی غده وایی. هیپو فیز نور
 مور مو نه هم افراز وی چی
 دهغو په واسطه د وینی فشار
 جکیږی دا د رار تر شح کمیږی
 او درحم تقلص زیاتوی، د شیدو
 د تولید سبب کیږی او دا و بو،
 غوړو، شکر و او پر و تینیسی
 مواد و تبادله تنظیموی او گړندی
 کوی یی دا غده که څه هم د پیره
 وړه ده ولی بیا هم دا غده د ری
 برخی لری چی لمپی نی، منځی
 او وروستی بزخی یی بولسی
 هره برخه څخه پیل، پیل
 هور مو نه تولید وی (هور -

مون د غد و او تو دا خللی افراز
 یا تر شح ده چی را سا ویسی
 ته دا خللی (په لمپی نی برخه
 کی شپږ هور مو نه) د لو نیدو
 هور مون د شیدو د تر شح
 (لکتو گین) دوه هور مو نه چی
 د تیر و نید او د پم و و (گرده)
 دسر غدی فعالیت اداره کوی
 او د و و هور مو نه (کونا
 دو تروپ) چی د تنا سلی غدی
 کار تنظیموی (تر شح کیږی
 په منځنی برخه کی وروستی
 برخه دوه هور مو نه افراز وی
 چی هغو ته (وازو پر یسین او
 او کسینا سین) وایی.

داده هور مو نه د وینی
 دفشار، درحم د حر کاتو یا
 تقلص او د اوبو د تبادلې (استقلاب)
 جوړونکی دی د هیپو فیز د بی
 کفا یتي له کبله څه رنگه چی په
 څار یو کی تجربه شوی د پرتین
 تشکیل یا د سنتیز) ته ضرر -
 پینځیږی او معطل کوی یی. له
 دی کبله د یر کو چنی (کار لیک)
 منځ ته راځی. نو که چیری دهیپو -
 فیز عصا ره ځوانو څارو یو ته
 تطبیق شی. نظر و عادی جسامت
 ته دوه برابر غټیږی. همدارنگه
 ماشومان چی هیپو فیز یی د تولدی

نقصان له کبله انکشاف نه وی
 کوی او یاد ساری نارو غیوبه
 واسط هورمون افراز نه شی
 نو د یر کو چنی پا ته کیږی.

دقد انداز ۱۲۰ - ۱۳۰ سانتی
 متره وی مگر د عقل په لحاظ کوم
 نقصان نه لری، تحصیل کولای
 شی.

د تیر و نید د غدی نقصان هم
 د لو نید و موده وروستی
 اچوی. پوهان تر اوسه په دی
 نه دی بریالی شوی چی د ټیټ قد
 دمخنیوی په باره کی کوم مصنوعی
 هورمون جوړ کوی. نویوازی
 تستو ستیر و ن یعنی (دنا رینه
 تنا سلی هورمون) چی په
 سنتی ټیک یا مصنوعی تو گه جوړ
 یږی، تر یو اندازی
 داستعمال وړ ده. دا هورمون

د تنا سلی اعضا و انکشاف او لو
 یوالی او هم تنا سلی دو همی
 نښی نښانی لکه بریت، بیره
 د تنا سلی اعضا و و پښته او نور
 منځ ته را وړی او ددی د پاسه
 د پرو تینی موادو په تبادله کی
 ښه اغیزه لری نو څرنگه چی
 ښکاره ده یو انداز ضرر هم
 لری.

له دی کبله پوهان زیار باسی
 چی بی ضرره سنتی ټیک (مصنوعی)
 مواد منځ ته را وړی ددغو موادو
 په ترڅ کی یو هم (انا با لیک
 ستیر و نیدی) مصنوعی مواد چی
 د ا مواد په خاصه تو گه استعمال
 لیری چی د هغه په واسطه
 ټیټ قدی په کال کی ۷-۹ سانتی
 متره لوړیږی او د ندا وی په
 یو له موده کی ۳۴-۳۵ سانتی
 متره لوړ والی مومی.

په ښه تو گه د داوی د انسان
 دهیپو فیز د هورمون په واسطه
 سر ته رسیدلی شی یعنی د هغه
 په واسطه ۹-۱۱ سانتی متره قد
 په کال کی لوی کیږی او نقصان
 هم نه لری مگر ددی ډول هور -
 مون په پیدا کول یو پرتیککی کار
 نه دی، ځکه چی د څارو یو
 هورمون دا نتیجه نه ورکوی یعنی

هغه د نوعیت او خصوصیت
 په لحاظ یوازی د څار و یو دپاره
 گټور دی.

البته اوس، اوس پوهانو
 دا خبره د تجربی لاندی نیولی
 ده چی د څار و یو د هورمون دا
 نوعیتی خصوصیات له منځه
 لری کوی دا رنگه د داوی تر شل
 کلنی پوری نتیجه ورکوی.

گیکان او اکرو میگالی
 گیکان تیزم هغه حالت ته وایی
 چی د سپری و نه (قد) تر دوه
 متره لوړه وی چی دا حالت
 دلو نید و هورمون په زیات ترشح
 سره پیدا کیږی، سبب یی هم
 دهیپو فیز ناروغی ده، که څه
 هم او بده قدو نه خلک په نړی
 کی زیات دی چی هغه په دی
 شمیر کی نه راځی.

د گیکان ټیک عضلات کله
 کمز و روی نسوسپری زرزور -
 ستیری کیږی، همیشه سر درده وی
 تنا سلی اعضا یی مکمله انکشاف نه
 وی او دو همی تنا سلی نښی
 نښانی هم ناقصه وی اکرو میگالی
 تر هغه دد وویو نا نی کلمو څخه
 عبارت ده چی اکرون د اطراف
 یا پښی) او میگاس د لوی او غټ
 معنی لری.

داځکه چی دا کرو میگالی نا -
 روغی تر (۲۵) کلنی پوری خلک
 ور باندي مبتلا کیدی شی نوله دی
 کبله دهغو ی قدو نه نه لوړ کیږی
 بلکه په بریلن کیږی.

اکرو میگالی ډیره بده ناروغی
 ده په دی ناروغی کی د سردرد،
 کانگی (استفراق) د عضلاتو
 کمز وری او تنا سلی نوا قصر لیدل
 کیږی. حتی د باصری په اعصابو
 تا لیر کوی. ددی ناروغی
 له کبله هم وکی د یر غټیږی او
 نوی اعضا وی دوه برابره غټ
 وی لاندنی زامه او بده وی او
 د غا ښو تر منځ فاصله پیدا کیږی
 ډیری هم وکی هم غټ ښکاری،
 حتی ز به هم غټیږی نو مخصوصاً
 پښی د یری غټی وی.

په دی ناروغی کی د نورو غدا -
 و او تر شح هم ستو نرو سره
 مخامخ کیږی. او یا برقی شعاع
 ور کول دی البته اوس نوی طر -
 یقی هم منځ ته راغلی دی.

تجربه های بهائیان

(نمونه نوشته‌هایی از شاگردان کورس ادبیات
اتحادیه نویسندگان)

از سوی دیگر امپریالیسم، از
تجارت و ستمگران خورسند و
امروز نیز میخواهند در سرزمین
آزاده ما دست‌های چپا و لکسر
خویش را دراز نمایند و توسط
فرزندان صدیق‌نا بکار و غلامان
حلقه بگوش خود یکبار دیگر
هدفهای نامقدسشان را برآورده
سازند و دست‌های پلیدشان را
به خون آزاده‌گان سرخ نمایند
بدون این که بدانند که در کوارده
خلق تعیین‌کننده است. و غافل
از این که خلق‌های افغانستان
برای آزادی تاپای جان می‌رزمند.
مسئله اساسی و تعیین‌کننده این
است که آزادی و حق تعیین سرنوشت
حق طبیعی انسان‌هاست. چنانکه
از شهادت خلق‌ها در ادوار تاریخ
و پیکار رزم‌جویانه مردم در
سراسر جهان، خصوصاً کشور
شورشی‌ها، و یتنام قهرمان،
اسپانیه و کوبا و غیره خلق‌های
با شهادت جهان نام‌گرفت
که به خون گرم خویش علم
آزادی و حقانیت را برافراشتند
ما نیز به آزادی خواهیم رسید
در قش‌گلگون مبارزه را برافراشته
نگاه خواهیم داشت.

نوشته‌نا هید (بشر دوست)

آرزوهای در بین ستارگان

رنگ‌های باختمند

و در آن هنگام که، خورشید
دامن ازین خویش را از روی مرز
های خاکستری رنگ بر میداشت
ناپدید شدند.

خونک زهرش را از لای پاره‌گی
های پیرا من به بدنش داخل
کرد. طفلک زانوهایش را محکم
در آغوش گرفته به خود فشار
داد. سر را با لای زانوهایش نهاد
و در حالیکه کمی گرمی در وجودش
راه یافت با همان دنیای خواسته
هایش آرام، آرام به خواب رفت.

یکبار بسوی آسمان نگر یست
.... هنوز روشن است.

و در این هنگام پرندگان چند
را در پرواز دید که از دور دستها
بدینسو می‌آیند، یکبار خواست
و آرزو کرد که:

((ای کاش پرند بی‌م بودم
و ما دری میداشتم و میدانستم
که مادرکی هست و محبت ما درچه
هست.))

و این آرزوی ناگهانی اشک
گرم را بر گونه‌های نازک طفل
به ارمغان آورد.

او قعیکه پرندگان از بالای
ستارگان رنگ‌های باختمند
و چه شیرین بود خوابی
که او دیده بود.

با دسر دغمه تلخش را بگوش
طفلک سرود و بیدارش نمود شب
از نیمه گذشته بود و آرزوی که
ساعتی چند او را به لذت دنیا
آشنا ساخته بود.... اینک در بین
ستارگان رنگ‌های باختمند.

آزادی و آزاده‌گی منش

مردم ما است

عبدالوهاب محصل مرکز تربیوی
مغابرات

از آنجایی که آزادی حق مسلم
خلق‌هاست. پس خلق‌ها برای طرد
تجاوز و دست‌دازی و تحق
بخشیدن پیروزی کامل و حفظ
آزادی تاپای مرگ می‌رزمند
اگر به تاریخ نظر بیندازیم اشغال
لکران انگلیس توسط غلامان
گوش به فرمان خود ((طبقات
حاکمه ستمگر و ارتجاع)) آزادی
کشور عزیزمان را سلب کرده
بودند، میخواهند افغانستان
عزیز را به پایگاه ارتجاع و امپریالیسم
نمایند.

اما مردم زحمتکش افغانستان
در مقابل تجاوز انگلیس و به خاطر
کسب آزادی بی تفاوت نمانده
جواب‌دندان شکنی به امپریالیسم
انگلیس دادند.

لاکن گماشتگان آنها چون
طبقات حاکمه ستمگر و ارتجاع
قرار نه نشسته با دیگر خواستند
اهداف شوم و غیر انسانی خود را
در کشور عزیز و قهرمان، پیاده
نمایند. اما غافل از این بودند
که زحمتکشان افغانستان به هیچ
آستانه‌یی از زور و ستمگری
سرخ‌نخواهند کرد.

در وطن عزیز و مرد خیز ما
مردمان با شهادت، دلیر و سر-
شار از عشق به آزادی چونابو-
مسلم خراسانی، حمزه پسر آذک،
یعقوب لیث صفار و هزاران دیگر
همواره بیرق گلگون آزادی‌خواهی
را بر تارک جهان و در قلمب
اسیا برافراشته‌اند. بنا بر این
هیچ نیروی امریمنی و شیطان
نمیتواند، آزادی و استقلال کشور
و مردم ما را سلب نماید.

ارزش هنر در زندگی اجتماعی

این يك امر مسلم است كه انسان موجودیست اجتماعی . و در يك اجتماع زندگی میکند و همیشه باتوده ها در تماس میباشد گاهی در این تماس هاو برخورد ها چیز های از توده ها میآموزد و گاهی هم چیز های آموزنده را در اجتماع میآموزاند .

و هنر در این زمینه ارزش مهمی دارد زیرا هنر پدیده ایست به خاطر بیان، تجسم و انعکاس واقعیت ها به منظور آفرینش زیبایی در آثار ادبی .

و قتیكه انسان در زندگی با مساله بی دویرو میگردد اثر در وجود ان اثری از هنر و هنرمندی باشد . آن چشم دید خود را منحیث يك موجود اجتماعی با هنر مندی خاص نمایان میسازد . هنر در زندگی میتواند برای انسان چیز هایی را بیاموزاند و هنر مند میتواند در هر زمان و در هر مرحله پیام خود را برای اجتماع تقدیم کند . زیرا انسان عاقل تلاش میکند تا هر چه بیشتر از توده ها بیاموزد و هر چه زیاد تر به مردم و جامعه خود بیاموزاند هنرمند قادر است با هنر خود به صورت غیر مستقیم هر رویداد جامعه را تفسیح و باستانش کند و هنر برای هر کس در زندگی ضروری بوده هر کس به گونه ای نیاز مند هنر در زندگی است . هر هنر مند راستین دارای زبان رسا و شو را انگیزاست و قادر است اندیشه خود را برای توده های ملیونی جامعه انعکاس دهد .

ما میتوانیم از هنر های هنر مند ان چگون شاعر ، نویسنده ، در امة نویس ، داستان نویس و غیره مثال بیاوریم ، زیرا هر کدام از اینها قادر استند پیام خود را برای توده ها به صورت واقعی آن بیان کنند .

يك نویسنده میتواند با نوشتن مقاله ادبی و اجتماعی خود اندیشه خود را بیان کند . يك داستان نویس با نوشتن يك داستان اجتماعی مردم را آگاهی میبخشد . و يك شاعر با سرودن يك قطعه شعر میتواند عقب مانده های جامعه خود را بیان کند . پس باید هر کس تلاشی کند تا از یکی از این هنر ها برخوردار بوده و قادر به بیان اندیشه خود باشد .

چون یگانه آرزوی مانیز در زندگی همین هنرمند قادر است با هنر خود به صورت غیر مستقیم

آزادی چیست

آزادی کلمه بیست مقدس که انسان در طول تاریخ تکامل خود برای حصول آن مبارزه نموده و آنرا گرامی داشته است. طنین آزادی همانند زندگی - خوشبختی آور ، زیبا ، رو چپر و رو خو - شایند است آزادی بسا ن هوا و آب لازمه زندگانی انسان بوده حیات بشری بدون آن بی ارزش میباشد در جهان امروزی که زندگی انسان به مراحل جدید تری رسیده است مفهوم آزادی نیز وسیعتر گردیده و با نیاز های اساسی زندگی انسان ارتباط یافته است .

مفهوم گسترده آزادی شامل آزادی از فقر ، آزادی از بیسوادی و آزادی از ستم و بی عدالتی میباشد . با آمدن انقلاب نور در افغانستان کشور ما نه تنها به سوی تکمیل و تمامیت

آزادی سیاسی کشور گام های موثر برداشته بلکه از لحاظ اقتصادی نیز وارد مرحله جدیدی گردیده است .

رها بی انسان ز حتمکش از یوغ ستم ملاکان و سر مایه داران بزرگترین شکل آزاد است که به انسان کشور ما هدیه گردیده، آزاد شدن دهقان در بند کشیده شده از زنجیر ستم زمین داران بزرگ مفهوم واقعی آزادی را به عمومین بلا کشیده ما بهار مغفان آورد . افراد کشور ما وقتی لذت آزادی را با گوشت و پوست خویش احساس خواهند نمود که بیسوادی ، مرض فقر و بیکاری از افغانستان محو گردیده و در پهلوی آزادی معنوی از مزایای مادی لازمه زندگی يك انسان با کرامت نیز برخوردار باشد .

سلطان شاکرد صنف دهم

ای انسان

تو ای انسان ، مبارزه کن ، با جنگ و تلاش کن تا جهان را از این همه آشوب و غوغای انو - هنا کش نجات دهی .

مبارزه کن تا خود و هموعان خود را از زیر یوغ سنگین استعمار و سارت نجات دهی و بد شمنان بیهمانی که نباید از حد خویش زیاده روی نمایند .

ای انسان بجنگ بجنگ با دست خالی ، با قلم و کاغذ با زبان و عقل خود در راه از بین بردن طیارات جنگی ، بمب های اتم و سلاح های ذروی .

بجنگ تا تمام و سایل جنگی را از بین ببری و چیزی باقی نگذاری که توسط آن انسان و زیبایی های طبیعت را از بین ببری ، بجنگ تا به آرزوی دیرین و پاک خود دست یابی .

تلاش کن ای انسان ، تلاش کن ، تا صلح و آرامش را به میان بیاوری و آنها را که برای از بین بردن جهان میکوشند به راه راست و حقیقت هدایت کنی و آگاه سازی که آیا آنها با از بین رفتن جهان باقی خواهند ماند ؟

آیا آنها از این جهان نیستند ؟ آیا آنها زیستن را در يك فضای آرام و صلح و صفا ، صمیمیت و برادری در بین زیبایی های جهان دوست ندارند ؟

پس چرا در راه از بین بردن این همه خوبی ها و زیبایی ها میکوشند ؟

چرا باعث میشوند تا صلح و آرامش را از بین ببرند ؟ چرا نمیخواهند در کنار خواهران ، برادران ، پدران و مادران خویش در فضای مملو از صمیمیت و صفا زیست نمایند ؟

چرا ؟ چرا ؟

ث . م

زن در تاریخ

زن تاج آفرینش است . این جمله را یکی از بزرگمردان فلسفه و ادب در مورد زن گفته است . و اما واقعاً زن شایستگی چنین منزلتی را دارد ؟ و آیا واقعاً زن توانسته است این برتری را در میان همه موجودات دنیا داشته باشد .

بلی اگر صفحات تاریخ را ورق بزنیم اگر جست و جویته یادی از کارنامه ها مبارزات و جانفشانی های ملل در سایل گوناگون چیزی بنمانیم که قادر بر مردان دنیای سیاست ادب و فرهنگ همواره نام زن این فرشته نجات بشر باشد خشش و تلاوی خاص فراد دارد . بلی آنجاییکه از نابلیون سخن میروند زیرک و کارگشایی مادرش به حیث اساس و پیشرفت فرزند فلیپ دوم ذکر میگردد و آنجاییکه هر افغان باروخ لبریز از غرور از استرداد استقلال میبشاید یاد میکند ناخود آگاه چهره معصوم زیبا و با شہامت ساز زن مبارز از مقابلش مجسم میگردد .

که مردانه وار و با استفاده از موثریت زنانه شان درفش مبارزه را بر زمین نمیگذارد و وطن فریادشان سرتاسری دشت میوندر افرامیگیرد . اگر زن در طول تاریخ هیچ کاری از پیش نبرده باشد باز هم بالاترین ارزش از آن اوست زیرا که مادر است اگر نابغه و فیلسوف نبود اگر شاعر و ادیب و سیاستمدار نبود در عوض این او بود که با شیریه جانش چنین موجودات را پرورش و آرامش داد و در راه به نهر رسیدن شان تلاش و جانفشانی کرد پس یاد زن در طول تاریخ جاودانه گرامیست زیرا که او بانستی همواره و با دست دیگر دنیا را به حرکت میارود برای اینکه مادر است .

هر که قلم بدست گیرد و به نقش زن در تاریخ بیند یابد باید یاد رابعه عا ملالی ها عایشه حاجیله هازاندارک ها کرنی هانجلاد بوس عادر خاطرش زنده شود که چون ستاره های درخشانی در دنیای ادب سیاست و فرهنگ ملت ها نور میبخشد .

پاسخها، پرداختها و اسلوبها

همکار عزیز ناهید «بشر دوست» ، سلام پاسخگو و کارکنان مجله ژوندون را نیز بپذیرید ما هم فرا رسیدن بهار را برایتان صمیمانه تبریک میگوییم ، آرزو مندیم که بیروزیهای بیشتری نصیب تان گردد . اینک به امید خوشی و سعادت شما یکی از پارچه های زیبای ارسالی تانرا به نشر می سپاریم .
تصویر خیال
مرا بیخش که ترا تا گرانه های دور باخود می کشانم .
ودر آغوش گرم و با طراوت هستی ، ابدیت و جاودانه می رادر روح زنده می سازم .
ای دوست ،

اگر بگویم که ترا ندیده ام و نمی شناسم شاید درست باشد . چون تو آنی که هستی و هم آنی که نیستی و نشاید ترا چون مجسمه لمس کرد و به چشمان نافذ نگاه نمود .

اما بدان که هر لحظه با معنی و معسخر با من

از آن است که من جز کودکی خاموش و سخن شنوی بیش نیستم و آنم که مردم گوش به سخنان پر لطف و محبت آمیز تودارم و ترا با تمام وجود می ستایم مگر نمی خواهم خیالم ترا در ستایش گیرد ، چون یاد تو فضای خاموش است و رنگین گمان که مرا چون جسم بی روح از گلستانی به گلستانی از صبحی به صبحی و از زیبا زمانی به زیبا زمانی میکشاند .

آیا تو این همه هستی و آیا آنی که ترافرتی خیالم خوانم ؟

و اگر این هم نی ، پس سپر قلبم را پاره کن و آنچه در آن نهاده شده است بر آرزو چشمانم به رقص انداز تا بدانم که :

آن چیست و نیز تا ترا شناسم که کیستی؟
همکار پر کار صغیه صدیقی ،

پس از پذیرفتن سلام گرم و صمیمانه ما به شعر ارسالی خود توجه فرمایید و نیز از سرودن و خواندن دوامدار خود نگاهید . شما چنانکه یاد نموده اید ، استعداد خوبی در شعر و شاعری دارید ولی شرط شکوفایی استعداد شما در آن است که بیشتر و با زهم بیشتر بخوانید .

تأثیر شعر
بنام شاعری و درد و غم را
که سوز سینه را تیار سازد
دل را میدهیم تسکین به شعری
غم را چاره ، این اشعار سازد
بنام شعر رنگین را که با مبر
بنای قلب من اشعار سازد
ترا ای شعر رنج دل نخوانم
که رنج دل به من انبار سازد
نمی دانم چه تأثیر است در شعر
مرا در بیخودی هشیار سازد

برادر محترم «حیله من» غزنوی ،
از لطف شما سپاسگزاریم ، سلام ما را نیز بپذیرید . پرستش شما برای ما نیز جالب افتاد . باری ما هم چون شما نمی دانیم که این

تصنیف - اگر بتوان تصنیفش خواند ! - از پرداخته های کیست ، ولی یک چیز مسلم مینماید و آن ، این که : برخی از نا شاعران در خواندن شعری هر چند بی وزن مهارت خاصی میدانند و مانند وطودی کمبود وزن و حتی ابهام و گنگی پیام را هنگام خواندن میزدانند که شنونده اصلاً متوجه آن نمیشود

و می پندارد که با شعری ناب و بی عیب روبه روست ، حالانکه چنین نیست ، یعنی پس از اندک تأمل دانسته میشود که آن شعر چه عیبهای دارد . در تصنیف ، مورد نظر شما نیز با همین مساله روبه رو هستیم ، موسیقی شاد و مورد پسند جوانان و آواز خوب خواننده مانع آن شده است که عیبهای و نیز ضعف های بسیار آشکار تصنیف مورد بحث آشکار شود باری نه تنها این تصنیف ، بل بسیاری از تصنیفهای دیگری به همین گونه اند و با همین نا رسایی عابه نشر سپرده میشوند . اینک برای این که موضوع آشکار گردد و اصل مساله دانسته شود ، بخشی از نوشته شما را به نشر می سپاریم و از متصدیان مسوول خواهش می کنیم که به قناعت شما و رضایت سایر خوانندگان بپردازند .

محترم پاسخگوی مجله ژوندون!
من یکی از علاقه مندان و مشترکین مجله وزین ژوندون میباشم . خواستم نایک موضوع را که نمی دانم ، از شما بپرسم ، پرسیدن عیب نیست ، تقصیر عیب است .

ما و شما همه از طریق رادیو و تلویزیون یک آهنگ را به نام «از خدا مرگ خسوده خواستم» به آواز خواننده خوب رادیو وحید

فاطمی شنیده ایم . اما من و یکمده دوستانم تا حال موفسوق به دریافت معنی و مفهوم این شعر نشدیم و نمیدانیم که ما اشتباه کرده ایم یا شعر تحریف شده یا اصلاً شعر نیست و یا خواننده محبوب مادر انتخاب شعر توجه نکرده است گرچه خودم بایک عده از دوستانم که اهل مطالعه و قلم اند و بادی نای شعر و ادب دری سرو کار دارند ، در زمینه تماس حاصل کردم و بر سشهایی به عمل آوردم ، ولی آنها این شعر را این نوع خواندن را ابتداء ادب دری و نمود می کنند ، امیدواریم ما را در زمینه حل این مشکل یاری و راهنمایی نموده در صورت امکان معنی شعر و اسم شاعر را تحریر بدارید .
محترم حیله من ،

ما یکبار دیگر تأکید می کنیم که نارسایی ها کم نیست ، ولی در همتوایی شما از متصدیان شعبه آهنگها و تصنیفهای رادیو و تلویزیون خواستار آنیم که تلاش نمایند تا آهنگها و تصنیفهای بهتری را برگزینند و به نشر بیاورند و از نشر آهنگ یا تصنیفی که از رهگذر شکل و محتوا ضعیف و نارساست خود داری و رزند ، و نیز خواستار آنیم که پرستش شما را بی جواب نگذارند .

همکار عزیز شکلا «نعیمی» فارغ التحصیل لیسه عایشه درانی ،

از شما شعری با عنوان «مقام زن» دریافتیم ولی از رهگذر وزن نارسا بیبای داشت و ما نتوانستیم به نشر بیاوریم ، امید است از ارسال مطالب بهتر و عالیتر دریغ نفرمایید . شاد و سلامت باشید .

برادر بسیار گرامی فقیر احمد «عزیزی»
دکاندار جاده ولایت ،

شعر شما را با نام «مادر» دریافتیم . استعداد خوبی در سرودن شعر دارید ، اما باید بیفزاییم که در زمینه وزن و کار برد برخی کلمه ها کمبودهایی نیز به چشم می خورد ، مابه اجازه شما اندک اصلاحاتی را لازم دیدیم باری شما با اصل نخستین که خود خسود دارید ، مقایسه خواهید نمود و نارسا بیبای خود را در خواهد یافت ، شاد و سلامت باشید .

مادر

مادر سواد دیده حیران من تویی
مادر چراغ روشن من انجمن تویی

مادر بنام باک تو سو گند میخورم
در بزم ما مزاج بیان و سخن تویی
از حسن تا بناک تو شاداب گشته ایم
بروانه ایسم و شمع درین انجمن تویی
لطف گران و گرمی آغوش ناز تو
برتر ز وصف لعل و عقیق یمن تویی
رقصیده در حریم تو جولانگه سپهر
روتی قزای رنگ گل هر چمن تویی
گردون نشانه ایست ز دامان تو مگر
میدانگه سعند زمین و زمن تو سوی
تنها عزیزی نیست که دارد به تو نیاز
فرمانرو او مقصد هر هموطن تویی
گرامی لیلیما وفا ، محصل بوهنخی زمین
شناسی ،

سه شعر شما به نامهای «مسافر» ، «دوستم» ، «بهار» و «مادر» به دفتر مجله رسید . ما با دقت زیاد عرصه بارچه را مطالعه نمودیم و علاقه مند بودیم که یکی از شعرهای شما را با اصلاحاتی به نشر بیاوریم . اما متأسفانه نتوانستیم . دلیل نتوانستن نیز در دخالت زیاد ما نهفته بود ، یعنی اصلاحات ماباعت میگردید که شعر های شما از آغاز تا فرجام تغییر بخورد ، بنا بر این ، لازم ندیدیم که چنین تفسیر کلی و وسیع صورت پذیرد . به امید همکاریهای شما .

خواهر گرامی ملالی جمال «وردک» ،
نوشته زیبا و خواندنی شما به دفتر مجله رسید . از همکاری شما سپاسگزار میباشیم و موفقیتهای بیشتری برایتان میخواهیم . اینک توجه فرمایید به نوشته خود .
و گل قا صد بهار بود .

صدای غرش آشکار ، به گوش میرسید ،
چند قدم آنسو رود بزرگی که آغاز و
انجاش نابیدا بود ، دیده میشد .

امواج این رود بزرگ و خروشان گاهگاهی
بس بزرگ و بزرگتر میگردد و بعد بانمایی
فرو می نشست ، گاهی هم قطرات جدا شده
از امواج مانند نگاه های تیز و عاشقانه بر دل
زمین فرو میرفت .

این رود بزرگ چنان هست و رقصان به
سوی پایان می غلتید که انسان از تماشا
آن لذت ویژه بی میرد ، هر بخشی از این
رود عظیم تعریفی دیگر داشت .

نوسفران قلمرو شعر و قصه

نوشته احمد فسیم

گلی که در مرداب شگفت

جمله «بابه جان روز های جمعه بیا و بچه ات را بین ما جگر خون و متالزبوسی خانه روان شد» ... و درین روزها چهره پرچینش پرچین تر و قیافه اش اسفرده تر بود. کم کم میزد و بیشتر مصروف چرت زدن بود. این حالت پس از چند هفته تغییر کرد و پدر و بچه هر دو عادت کردند (به ندیدن هم) روز ها و ماه ها پیهم می آمدند و «مرد» روزهای جمعه بدیدن پسرش می رفت. بابچه اش اینسو و آنسو به تفریح می برداخت و گاه گاهی برای پسرش قصه ها می گفت.

یکروز جمعه دیگر «مرد» برای دیدن پسرش که حالا دیگر تقریباً بزرگ شده بود آمده مگر نه چنان که روز ها دیگر می آمد.

دست و دلش می لرزید و عوارض یسک بیماری خانواده گسی از سرپایش هویدا بود «مرد» با ارتعاش صدا، به پسرش قصه حرمان خانواده رادر میان گذاشت. اینکه مادرش بخاطر داشتن مرض سل در گذشته و اینکه خودش بخاطر داشتن همان مرض، از خانه دومین اخراج شده ... و اینکه کودک باید مواظب خودش باشد ...

کودک با پشتوانه بی از رنج خانوادگی رشد میکرد. در «مرستون» بزرگ شد و آنجا پیشه نجاری آموخت و اندک سواد نیز بیاموز نمود.

اکنون یک دکان محقر نجاری در یک محله دور افتاده دست و پا کرده بود. باری دختر سه چشم بلند قدی به دکان او سرزد و خواهش کرد به خانه او برود و برای یکی از اطاق های خانه، پنجره نویسازد این پیشامد مقدمه یک عشق بزرگ بود.

جوان نجار همه توان خویش را در طبعی اخلاص نهاد و پنجره مناسبی درست کرد. گاه گاه همان دختر سه چشم همسایه از کنار دکان میگذشت و لبخند معنی ناری تحویل میداد. نجار جوان دیگر نومید نبود، با شادابی و شادابی تن به کار میداد.

انکار برای همان لبخند زنگی میکرد. لبخندی که مانند یک ستاره در ظلمت خاطرات او می درخشید ...

«مرد» که چهره پرچینش نمایانگر اسفردگی اش بود. در کودکی از پدر مانده و برای پیدا کردن لقمه نانی برای دوام زندگی اینسو و آنسو بدون در نظر داشت سلامتی تا که توان داشت می خزید و چیز چیزی پیدا می نمود، و شب با مادر و خواهر کوچکش از زیر سقف خانه رنگ و رو رفته گلی در چرت آمدن فردا پیدا کردن کار در مزرعه به خواب میرفت و فردا باز چنان بود که امروز ... پس از مدتی مادر خود را از دست داد و خواهرش که نه چندان بزرگ بود نسبت عروسی از وی دور شد.

وی دیگر خیلی دلگیر می نمود. هیچ چیزی هیچ کسی نداشت. برای اینکه کم از کم رنج تنهایی را از خود دور کرده باشد. در زمین یک هم محلی اش به صفت مزدور شروع به کار کرد.

پس از ماه ها تنهایی و اسفردگی بایکی از دختران هم کوجه اش ازدواج کرد. ماه ها گذشت و ایشان صاحب کودکی شدند ... اما کودکی که نتوانست پس از سه سالگی دیگر مادرش را ببیند! چون مادرش مرده بود. و تنها پدرش بود که او را در آغوش میگرفت.

باری آن مرد مثل اینکه از زندگی بکتواخت روستا دلسرد شده باشد با کودکش راهی شهر گردید.

این مرد که اکنون دیگر پیرو مسن معلوم می شد، پس از مشکلات فراوان اطاقی را به گریه گرفت، مگر زود متوجه شد که اگر درین جا بماند از بسرک مواظبت کرده نخواهد توانست. لذا در یک خانواده شهری به صفت «توکر» دو باره شروع به کار کرد.

کودکش با اطفال خانواده شهری شاد بود ... و خودش هم روز ها کار های خورد و بزرگ خانه را کرده و شب ها ... روز ها و شب ها به همین ترتیب میگذشت. مرد کم کم با شهر، مردم و زندگی شهری بلد می شد.

پس از چندی دفعتاً به خواست «پادارش» خواه نخواه، بسرک خویش را، به جاییکه نامش را نه می توانست، برد و پس از ششیلن

از نوشته تا آنرا به نشر می سپاریم، امیداست به همکاری خویش دوام بدهد. شاد و سلامت باشید.

یا کدامن باید بود.

زمان با سرعت و شتاب فراوان سپری میگردد. باز گشت زمان ممکن نیست. هر موجودی که پایه عرصه حیات میگذارد، سر-انجام با زمان و در مسیر زمان دگر گونه می میابد.

خاطرات زندگی چه تلخ و چه شیرین، چه گوارا و چه زهر آکین به پایان میرسند، ولی برای انسانانسان واقعی و با فهم ساساسیترین موضوع، عفت و پاکدامنی اوست. عفت و پاکدامنی بهترین و شایسته ترین زیور برای زنان، دختران و مردان است. چون مادر-جهانی زندگی می کنیم که ناگزیر از رفتن و وداع کردن آن هستیم، پس بهترین و گرانبیا ترین هدیه این زندگی کوتاه و زود گذر برای انسان همانا پاکیزگی و پاکدامنی اوست و بس.

عزیز و گرامی ذ. میرزا،

پس از سلام و سپاس فراوان، صحت و شادمانی شما را آرزو میبریم، اینک توجه فرمایید به بخشی از نوشته خویش.

پدر

پدر، تو مایه امیدهای منی، نام تو پر شکوه است و تو دارای مقام بلند و ارجمند. تو بنا-گاه مظهر و جهان تابناک فرزندان خود استی تو در بهار همانند باد صباپی و در تابستان چون نسیمی سرد.

آری، این تویی که میکوشی تا بسرای فرزندت بشارت بودن و زیستن راهی بخشی، همه خوشی ها در بودن توست، بدون تو اصلاً خوشی و سروری وجود ندارد. در نبودن تو جهان روشن به تاریکی میگراید و در بهاران ما هرگز باد صباپی نخواهد وزید و دیگر کائنات ما گرم و طاو محبت نخواهد گردید. آری، پدر تو نعمتی، نعمت بزرگ برای فرزندانست، اما اگر تو نباشی آنها خوار و زار خواهند بود.

پدر، تو نور چشمان منی، تو خورشید هستی منی و تو تمام زندگی منی. ولی دریغ! و هزاران دریغ! که اکنون نیستی و ناپیدایی و مرا تنها گذاشته ای.

پدر، از نبودن تو شب و روز اشک می ریزم و همیشه به درگاه خدای بزرگ بلند کرده بانیاز فراوان ترا میخوام، ترا که در بیست کم کرده ام.

خدونما! نیازم را بپذیر، پدرم را، سایه زنده گیم را و تعامیت هستیم را بهمن باز گردان و فروغ هستی ما را جاودانه پنهان نگار.

در آنسو آب و قطرات آبشار هر دم روی سنگهای سید و مرمرین را بوسه میزد. در کنار دیگر این آبشار الحسانه ساز، گلی روییده بود، گلی، که همه وجودش رنگ سرخ و سرخی عشق را جلوه میداد.

گل چنان زیبایی رقصید که هررقاصی نزد آن سر تسلیم فرود می آورد. این گل را لقب «لاله» داده بودند، چون قاصد بهاد بود و باخود پیامی داشت.

پروانه به سوی آن گل که با فوج عظیم سبز خویش پریده به امید قماشای گل به سوی آبشار رو گزیده بود.

پروانه به سوی آن گل که فوج عظیم سبز پوشان احاطه شده بود. نزدیک گردید، گوش در گوشش گذاشت و به زمزمه پرداخت.

گل بانا زو کرشمه گاهی به یک سو و گاهی به سوی دیگر می غلتید و شرار عشق پروانه را نیز تر می نمود سر انجام گل رازی را برای پروانه باز گفت، پروانه رقصان رقصان از بالین گل پرید و بالهای نازنین خود را بسه علامت وداع تکان داد و به سوی آسمان پرواز نمود. آنگاه به همه موجودات طبیعت مژده داد.

مژده بی که پروانه داد، بسی خوشایند بود و لحظات دلچسب زندگی بشردان انعکاس می یافت.

با شنیدن پیام خوش پروانه همه درختان به شور آمدند و به خاطر تجلیل آن پیام شاخ و شاخچه های خود را به رقص آوردند، گیاهان تازه رس به خنده و رقص آغاز میدادند و پرندگان شادمانه بال میزدند.

آبشار نیز گویی پیام را شنیده بود، پس چنان با هیجان غرید که پنداری باگسی یا چیزی دست و پنجه نرم میکند یا سر ستیز دارد.

و اما در این جنبش شادی و سرور گیاهان، پروانه ها، درختان و آبشار تنها برف بود که زار زار میگریست و مکان برایش تنگ و تنگتر میگردد.

برف برشو و نوای گل و پروانه رشک میبرد، عجیبتر این که پرندگان بر حال برف میخندیدند و بسی بیباکانه ترانه میخواندند و می گفتند: گل قاصد بهار است. مژده اش این است که بهار آمده است و بهار از آن ما و روزگار ماست. برف در حالی که رنج می کشید و می سوخت توانایش را از دست داد. بی قاب و توان گردید، سرانجام با سر-مساری رخت خویشتن را از روی زمین بر جیلو فنا گردید.

همکار تازه و گرامی طاهره عثمانی شاکرد لبسه آریانا، نوشته خوبی از شما گرفتیم، اینک قسمتی

مکتب جدید شامل می شود . حایز اهمیت زیاد می باشد هیچ جای شک و تردید نیست که به تداوی دندان ها عطف توجه هر چه بیشتر مینول گردد . فراموش نباید کرد که تداوی دندان ها به وقت وزمان آن نقیص ندارد . در پهلوی این فعالیت ها دکتور یا متخصصی دندان یک سلسله معاینات دیگر جهاز عصبی نیز صورت گیرد .

گذشته ازین موضوعات و مطالب والدین توجه جدی در قسمت درست صحبت کردن اطفال نمایند تا درست تلفظ کردن کلمات ، الکن بودن و غیره معاشرت طفل را با معلمین و هم صفیان و همسالان طفل مختل و مشکل می سازد .

طفل از حرف زدنش می شرمد کمتر جرات به حرف زدن می کند و در نتیجه به دروس خود کمتر علاقمند میشود تمام این ها سبب می گردد تا بالای جهاز عصبی او تاثیرات منفی کند و از ناحیه روان شناسی کمتر رشد یافته باشد .

مریضی های گونا گون مبتلا گردد . نظریه عدایت دکتور معالج طفل را قبل از آنکه شامل مکتب شود از نگاه داشتن کرم معده باید تحت تداوی قرار داد موجودیت

اقسام مختلف کرم ها شاید طفل را به مریضی های شکم دردی ، تبوع و بدحالی ، بر اشتها بی سر جراحی و غیره مبتلا سازد و وجود همجو امراض دلیل داشتن کرم باشد ، اکثر به ملاحظه رسید

که کرم های معده سبب کم خونی و بعضی امراض دیگر شده است .

قبل از همه لازم است تا والدین دو رژیم روز ، درستی برای اطفال شان ترتیب دهند و آنرا

اطفال امروز

مسوولیت های والدین در برابر اطفال

را ترک گویند که این امر حداکثر در موفقیت های درسی او اثر می گذارد .

همچنان توجه همه جانبه به دندان های اطفال خیلی ضروری بوده نستتن دهن و دندان ها و مواظبت کلی از دهان یعنی تداوی و با کشیدن دندان های ناسالم به صورت عمومی مقام ارزنده ای را در امور اخذ تدابیر صحی طفل که به

کلام که ممکن است والدین به آن متوجه نشده باشند در اطفال به نظر میرسد .

این تغییرات در صحت و سلامت طفل مستلزم تداوی مستدام است برای آنکه تدابیر لازمه صحی دارای هر زیت قابل ملاحظه باشد باید خانواده نظر دقت خود را بدان معطوف گرداند .

قبل از آنکه طفل شامل مکتب شود بهتر است که به طفل تقسیم شود که مکتب چیست درس خواندن چقدر مفید است و غیره .

همچنان قبل از آنکه شامل مکتب میشود باید دقت زیادی در معاینه چشم های طفل مینول گردد .

در صورت لزوم و توصیه داکتر باید از عینک استفاده شود همچنان حس شنوایی طفل را نیز مدنظر داشته و توجه همه جانبه ننمائید . اگر طفل تان خدای نا خواسته به تکلیف شنوایی و بینایی دچار بود لازم است تا با معلم وی در تماس شده و جریان را گزارش دهید تا محل مناسب را در داخل صنف برای طفل در نظر گیرند زیرا در غیر آن طفل تان بطور شاید و باید از درس استفاده نکرده بالاخره از درس دل سرد شده و آینده خطرناک وی را استقبال خواهد کرد .

سالم بودن گوش و گلو بینی طفل هم دارای اهمیت است و وقتی طفل تان را غرضی چک به طیب می برید باید غده ها «لوزتین» را که یکی از علل آنجین بوده و نفس کشیدن را مشکل ساخته در خاتمه سردردی بیار آورده و بهتر خواهد بود که جلو آن از همان مرحله اول گرفته شود ، زیرا این امراض سلامت طفل را

اخلال می کند و سبب میشود که اکثرا درس

طفل شما هفت سال زندگی اش را پشت سر گذاشت . اکنون وقت آن رسیده که شامل صنف اول . این حادثه چه نادمانی . همچنان و در عین زمان احساس مسوولیت را برای فرد فرد خانواده با خود همراه دارد ، شامل شدن به صنف اول نخستین و بزرگترین فشار است که بر طفل حمل میشود و برای برداشتن این کار باید طفل آمادگی داشته باشد .

برای طفل اکنون تمام شرایط زندگی عوض شده است : محیط ، مطالعات ، رفتار و رژیم هر کدام شکل دیگری به خود میگرد از همین لحظه یک طفل خورد و بیچاره به یک طفل مکتبی تغییر می یابد که از خود مسوولیت های دارد ، وظایف

در برابرش قرار میگیرد و همچنان او را احاطه می نماید ، آمادگی درست و بیش بین شده سیستماتیک و خوب طفل را در داخل شدن به این مرحله جدید ، مرحله زندگی نو مکتبی کمک می کند تا بر مشکلات فایسق آید . البته این مشکلات در روز های اول زندگی جدید حتما رونما شدنیست .

صحنه مند بودن طفل خیلی دارای ارزش است طبیعی است که تمام اطفال قبل از آنکه شامل مکتب شوند بصورت حتمی معاینات صحی همه جانبه را می گذرانند ، چک می شوند . معمولا معاینات صحی یک سال قبل از داخل شدن طفل به مکتب آغاز میشود زیرا درین مدت طفل که شامل مکتب میشود باید از نقطه نظر طبی و صحی آماده گردد .

در اطفالی که سن و سال شان از هفت کمتر است بعضی از امراض مزمن مشاهده میشود و همچنان از تکامل رشد جسمی و یا نقصان

محبت مادر

اهمیت نیست چه بیشتر تفاوتی در تخصصی عصری والدین کردن لمعات معلمین مشکل ات به خود می گردد کنوازی بسا قبل متن گرم جودیت مریضی ششپانز امراض رسیج بعضی بیمه روز و آنرا

به شدت رعایت کنند اگر در خانواده نظم حکمفرما باشد در آن صورت طفل عادت نموده انضباط و دیپلین درست و معقول حس مسوولیت و با سرشته بودن در طفل نفیبت میشود .

بدنیست اگر یکی دو ماه قبل از شروع درس و مکتب به طفل تان بیدار شدن از خواب را ساعت (۷) صبح عادت دهید تا از این دورک دچار درد سر نشوید و بگو و مگو های زیاد هر روز شمارا رنج ندهد . درین حالت نباید فراموش کنید که در رژیم روز او از طرف صبح چمنا ستیک را که به صحت و سلامت او مفید باشد بکنجاید اگر مسیر باشد تهرینات را مخصوصا از طرف بهار و تابستان با غسل آب شیر گرم ختم کنید .

پس از غسل با قدیفه وجود طفل را خشک کنید و بعدا قدری اورا مساز دهید .

هر گاه طفل به غسل کردن عادی شود خیلی خوب است همچنان نخستین دست ها و دندان ها و پاک کردن گوشها و شستن پا بعد از آمدن مکتب و یا پس از برگشتن هوا خوری و تفریح خیلی حتمی است .

پس از رفتن به تناس و بعد از هر نوع بازی و قبل از صرف غذا دستهای طفل با آب و صابون خوب شسته شود و این عمل را طفل باید عادت کند .

اگر طفلی دارای صحت و سلامتی باشد به یقین قادر به اجرای هر کار بوده و بدون کمک و مدد خانواده و معلمین می تواند یک مقدار کار روزانه را بدون خستگی و سکتگی انجام دهد .

و استنباطات خود را خود شان یافته و در بی اصطلاح آن می براینند .

والدین فقط در زمینه می توانند به آنها مشوره بعد واز اجرای کار های روزانه از آنها حساب گیرند . اما خیلی دوستانه و مشفقانه . زیرا از والدین باقیافه گرفته و چهره عبوس انجام کار رابه اطفال دستور می دهند و با خشونت آنها را محاسبه و ارزیابی می نمایند .

و دکتا تورانه به آنها امر و نهی می نمایند با ایمان می توان گفت که طفل با دست آزاد نمی تواند و نمی خواهد هر کاری رابه آزمایش گیرد و تجربه نماید .

برای آنکه قابلیت کار کردن های طفل ایجاد شود و بتواند با پشت کار به آزادی ادامه بدهد دروسش را بدرستی تعقیب نماید و به دقت به گفته های معلم گوش فرا دهد و از امر آن اطاعت نماید . مقررات درسی را مراعات

نیاید در امور خانه با مادر همکاری و مدد کار باشد و وظیفه اش را منحیت رفیق خوب و مهربان با خواهران و برادر بزرگ و کوچک در نظر داشته باشد احترام به پدر و مادرا و وظیفه اولی خود می شمرد .

همچنان بر والدین است که به شکل سیستم تیک و به تدریج طفل را برای سایر سرگرمی ها مانند خطاطی رسامی ، مجسمه سازی ، تفاسی و غیره آماده سازد تا بصورت متناوب اما پیگیر به بازی های آرام و یا پر تحرک اشتغال ورزد .

در ختم بازی باید به طفل آموزش داده شود که تمام بازیچه های خود را جمع و جور نموده و در جای معین آن بگذارد .

همچنان از همان روز اول به طفل بگوئید که کتابها و سایر و سایر درسی اش رابه کجا بگذارد و کتاب و کتابچه درسی را بسوز نهوده بدون چل کردن و رنگ پر کردن آنها مرتب در یک الماری بگذارد تا برای یافتن آن سر گردان نشود هر روز فقط به قدر ضرورت کتاب و کتابچه بر دارد تا بکسش از حنز یاد

سنگین نه شود .

علامندی طفل به لباس شخصی اش خیلی بر اهمیت است بهتر است بعد از آمدن مکتب لباس هایش را از تن کشیده . گوئیند زدمودر الماری بگذارد همچنان جراب هایش با آب و صابون شسته و بوبت ها را در جای معین بگذارد .

همچنان بر والدین است در ارتباط دایمی با او لای مکتب از چگونگی وضع طفل خود را آگاه سازند و تماس دایمی رابا نگران صنف قایم نمایند .

زمینه را مساعد سازند که طفل شان طرز پیش آمد انفرادی را با سایر شاگردان بیاموزند . بزرگسالان از نقطه نظر تجارب زندگی شان اکثرا هیجانات طفل مکتبی را درست ارزیابی و درک نمی نمایند و به ناراحتی های آنها واقعی نمی گذارند اما باید ملتفت بود که بی توجهی تاثیرات سوو نا مطلوب را در روحیه کودکان دار دو قرار است چنین اطفال پر غفده ، لجوج خشمگین و بالاخره جانی و خطر ناک بار آید .

لهذا توجه همه جانبه والدین و مریبون آگاه را در زمینه خواهانیم .

شیر مادر

مواظبت از ناخن ها خیلی با اهمیت است و باید در هر هفته لاقل یکبار گرفته شود زیرا در زیر ناخن ها کثافات زیاد جمع شده می تواند همچنان وسایل ضروری طفل بطور مشخص رجدا حفظ شود مثلا روی پاک ، جان پاک دستپاک برس دندان ، شانه سر قیچی یا ناخن گیر بطور قطع مجزا بوده و هیچ کس دیگر حق استفاده آنرا نداشته باشد .

برای اینکه طفل را از سر امراض و میکروب ها در امان داشته باشیم لازم می افتد تا واکسین های ضد دیفتری ، توبر کلوژ ، کولرا ، سیاه سرفه و غیره را در او تر زیق کنیم زیرا این امراض برای اطفال خیلی ها مهلك شمرده می شود .

تمام اطلاعات در مورد صحت طفل مریضی عاو نتایج معاینات در کارت مخصوص باید رسانیده شود تا طبیب مکتب یا کودکانستان با اخذ کارت مذکور در مورد طفل جدیداً لشمول به مکتب اطلاعات کافی بنست آورد .

بر والدین است که هدایات و توصیه های دوکتور معالج را ویا دوکتور مکتب را جدی تلقی نموده و به جدیت به منصفه اجراء قرار دهد .

از آن جائیکه هیات مدرسه و معلمین سعی و جدیت بیشتری را از طفل مطالبه می نمایند لهذا بر والدین که این مطالب را در نظر داشته در جهت صحت و سلامتی طفل شان توجه جدی میلول دارند زیرا از طفل ناسالم هیچ کار ساخته نیست .

بظاهر اینکه طفل نوزاد شما آینده درست داشته باشد و مشکلی در لحظات عمر یعنی سال اول حیات را سیری نماید در جستجوی انتخاب درست طرق تغذی و مراقبت و تقویه و نموی جسمی طفل شوید .

یکی از مهمترین چیز ها یکه تا حد امکان درین مرحله برای طفل نوزاد شما کمک می کند و تغذی درست میشود هما تا شیر مادر است باین معنی که کمیت غذا نه بلکه کیفیت

غذا است که از هر نگاه چوا بگوی احتیاجات جسمی اش بوده میتواند که خوشبختانه بهترین غذا نیکه در اکثر از فامیل ها بصورت رایگان برای طفل مهیا است شیر مادر است .

شیر مادر بر علاوه اینکه رایگان است فواید دیگری هم دارد شیر مادر بهترین و کاملترین غذا برای طفل شماسست و تاسن شش ماهگی میتواند به بهترین وجه یعنی تا زمانیکه غذا نیمه جامد مانند فرنی و امثال آن برای طفل داده شود تغذی کند و علاوه از آن شیر مادر دارای موادی است که طفل را در مقابل امراض بسیار از بیماری هاوقایه میکند .

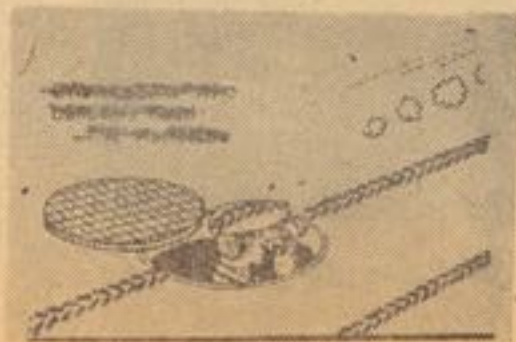
شیر مادر خالص و عاری از هر نوع آلودگی است و ضرورت به نگهداری در جایی سرد یا جوش دادن با پاک نگهداشتن ندارد و همیشه آماده استفاده طفل در هر وقت و زمان است و احتیاج به تیار کردن شیرو یا شیر چوشک نیست و همین شیر مادر است که احساس محبت و علاقه بین طفل و مادر را تقویه میکند پس بهتر خواهد بود تا حد امکان الی شش ماهگی از شیر مادر استفاده به عمل آمده و طفل را از امراض خطر ناک مانند اسهال و استفراق و کلو دردی های شدید وقایه کرد .

شیر مادر دارای موادی است که طفل را در مقابل امراض وقایه نموده و آنرا صحتمند و تنومند بار می آورد .

دوربین شما ره چند کارتسون از فعالیت های عکا سان برای شما انتخاب کرده ایم خدا کند که تحفه صفت فکا حیات مورد قبول واقع شود.

نامزدی

بعد از آنکه دو دوست با هم نامزد شدند ، پسر گفت :
 - عزیزم ... لطفا در این باره با کسی حرف نزن ... تا وقتی
 عروسی نکرده ایم به هیچکس نگو که با هم نامزد شده ایم .
 - ولی به یک نفر حتما میگویم
 - به کی ؟
 - به زانت ....
 - چرا ؟
 - چون او به من گفته بود ، هیچ احققی حاضر به ازدواج با من
 نمیشود !!

بدون شرح

آشنایی

خریدار : قیمت این بوت ها چقدر است ؟
 فروشنده : چون با پدر شما آشنا هستم ششصد افغانی .
 خریدار : خدا را شکر که با پدر کلا تم آشنا نیستی .

لطیفه

از زن زیبا و جوانی که ((لطیفه)) نام داشت پرسیدند .
 - تو هم در مسابقه کو تاه ترین لطیفه شرکت میکنی ! گفت : من
 خودم بهترین لطیفه ام ، و لسی حیف که کو تاه نیستم ، بلندم !

نکته ها

به مفلسی گفتند : از میان پلو
 ها کدام را بیشتر دوست داری ؟
 گفت : قا بلی پلو را با مرغ
 . . .
 شخصی را گفتند :
 ماهی هم میخوری ؟
 گفت : ماهی هم نی :

دختران برای این درد ستکول
 خود چیز های شیرین را می
 گذارند که با خوردن آن از ترشی
 خود بکا هند .

بدون شك اگر دختران بفکر
 زیبایی خود نمی بودند ۶۰ درصد است یا مو .
 با زار پنبه دنیا از رونق می افتاد؟! گفت شانه را بی درك به موی
 خود نزن که موها یت می ریزد .

مرد مست

خانم ، صبح خد مه اشرا صدازدو پرسید :
 - با زهم آقا دیشب مست به خانه آمد ؟
 خدمه ، لحظه یی فکر کرد و جواب داد :
 - نمی دانم ، خانم ... و لسی وقتی به خانه آمدند ، از من آینه
 خواستند و می گفتند که می خواهد ببینند خود شان هستند یا کس
 دیگری به جای ایشان به خانه آمده ...

این مردان

مردی بدو سنتش گفت :
 - زانتی خبر داری من بر ای زنم قسم خوردم قول دادم که
 دیگر هیچوقت مست بخانه نروم و مطابق قولم عمل هم کردم !
 دو سنتش با تعجب پرسید :
 یعنی دیگر تو مشروب نمیخوری ؟
 - چرا ... ولی دیگر بخانه نمیروم ... !

بدون شرح

نهضت بین المللی

مبارزه در جهت تحکیم صلح و دیتانت

اتحادیه های کارگری در پهلوی مبارزه جهت تامین حقوق حقه کارگران و سایر زحمتکشان در جهان، برای تحکیم صلح و ثبات بین المللی نیز تلاش پیگیر می کند، فید را سیون جهانی اتحادیه های کارگری یگانه مرکزی بوده که دران اتحادیه های کارگری ملل سوسیالیستی، سرما یهاری و ملل در حال انکشاف مشترک شرکت داشته و در امر مبارزه برای صلح خلیسی پیشقدم است، این فید را سیون پیوسته بر موجودیت روابط نزدیک بین مبارزه برای در یافتن شغل، افزایش دست مزد، بیمه

منطقه ی اتحادیه های کارگری ۱۸ کشور اروپای غربی میباشند، این کانفد را سیون ۳۱ مرکز اتحادیه های کارگری ملی کشور های متحد کرده رابا هم مربوط ساخته اعضا ی آن به (۳۷) میلیون عضو میرسد. سال زمان بزرگ دیگر کانفد را سیون جهانی کاراست که در سال ۱۹۲۰ تا سیس شده و ۹۳ مرکز ملی اتحادیه های کارگری (چندین) کشور را با عضای مجموعی قریب ۱۵ میلیون نفر متحد میسازد. مسیره های عمده در جنبش بین المللی اتحادیه های کارگری

جهت عمده در نهضت بین المللی اتحادیه کارگری بر اساس شکل و میتودی که از آن در دفاع از منافع

اتحادیه های کارگری در جوامع سوسیالیستی خود در مورد طرق بهتر و موثرتر کار و حل مشکلاتشان تصمیم می گیرند.

طبقاً تی این اتحادیه ها استفا ده شود تفریق میگرد مسیره اولی بر موقوف های مستحکم و مترقی بی استوار است که کاملاً متوجه منافع طبقه کارگر بوده در دور فید را سیون جهانی اتحادیه های کارگری جمع است و طور پیگیر و خدشه ناپذیر علیه استعمار، استثمار و بهره کشی میرزند. مسیره دو می در زمینه یك مسیره اصلاح طلبی است که اساساً متوجه بهبود تد ریحی شرایط کارگران میباشند.

طبقاً تی این اتحادیه ها استفا ده شود تفریق میگرد مسیره اولی بر موقوف های مستحکم و مترقی بی استوار است که کاملاً متوجه منافع طبقه کارگر بوده در دور فید را سیون جهانی اتحادیه های کارگری جمع است و طور پیگیر و خدشه ناپذیر علیه استعمار، استثمار و بهره کشی میرزند. مسیره دو می در زمینه یك مسیره اصلاح طلبی است که اساساً متوجه بهبود تد ریحی شرایط کارگران میباشند.

کارگری تقاضا نمود تا اختلافات شان را یکطرف گذاشته و از هر فرصت و وسیله جهت مبارزه در راه دیتانت بین المللی، خلع سلاح و جلوگیری از جنگ ذروی استفاده نمایند.

فید را سیون جهانی اتحادیه های کارگری، پلان های تجاوز- کارانه امپریالیزم را افشایانوده و ما هیت ضد انسانی مسابقات تسلیحاتی و تاثیرات آنرا بسالای حیات میلیونی ها کارگر و نفوس مخصوصاً در کشورهای در حال رشد همواره بر ملا ساخته فید را سیون جهانی اتحادیه های کارگری معتقد است که یك آگاهی روز افزون در نهضت اتحادیه کارگری در مورد ضرورت جهت بسوی خلع سلاح موجود است و باید این آگاهی در عمل از طریق پروگرام های متعدد و مبارزه مبتنی بر وحدت، مساعی مشترک و همبستگی بین المللی پیاده شود این غایه میتواند توسط اتحادیه های کارگری صرف نظر از محل آن ها تحقق پذیرد.

ضرورت برای وحدت و یکپارچگی

در قبال افزایش تشنج بین المللی و مساعی امپریالیزم مبنی بر حملات تازه بر نیرو های صلح و پیشرفت اجتماعی، کارگران در سراسر جهان بروحدت و همبستگی بیشتر تبارز دارند و هرگونه فرصت برای انکشاف همکاری و همبستگی اتحادیه های کارگری مختلف موجود است مشروط بر اینکه، منافع کلی طبقه کارگر

پیوسته مد نظر بوده و کوشش های بیشتر جهت تماس زیادتر بین آن ها بعمل آید. در دهمین کنفرانس جهانی اتحادیه های کارگری منعقد شده ها و نا تاکید شده که همه اتحادیه های کارگری صرف نظر از وابستگی های بین المللی، سیاسی، مذهبی، و غیره میتوانند در تامین بیشتر وحدت نهضت بین المللی جهانی و نیرو مندی مزید آن در رابطه با بخشی نمودن پلان های امپریالیزم سهم موثر ایفا کنند در دهمین کنفرانس جهانی اتحادیه های کارگری که حتی آن پروگرام عمل نهضت جهانی کارگری در معامله با مسایل ناشی از اوضاع و احوال کنونی در جهان و طرح ملی استعمار و امپریالیزم اتخاذ شده و فیصله های لازم بعمل آمد درین کنفرانس همبستگی عام و تمام بامردم و کارگران افغانستان در قبال ادامه یك جنگ اعلام ناسوده پسر کردگی امپریالیزم امریکا و متحدین آن علیه مردم و انقلاب افغانستان بعمل آمد و طرح های طاغوتی امپریالیزم علیه مردم قهرمان و صلحدوست افغانستان بشدت نکوهش گردید.

شرکت کنندگان کنفرانس از پیام ببرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و رئیس شورای انقلابی که توسط ستار پر دلی رئیس شورای مرکزی اتحادیه های صنفی و رئیس هیات افغانستان در دهمین کنفرانس جهانی اتحادیه های کارگری قرائت شد بگرمی زیاد استقبال براینکه، منافع کلی طبقه کارگر

لیلی خالد ...

به ماگرا نه فلسطینه !
ستا دباره به جگره و کرم جگره ....
او لاره به خلاصه کرم .
دستینو لار .
دپولو والدینولا ر .
دپولو دوستانو لار .
زن ورخ زه بوه اور غورخو تکی یم .
یو انقلابی اور غورخونگی ، دجیسی اور -
غورخونگی یم ، هو - دستینو طغیان زما جیبه
آزاده ده زما جیبه فلسطین نه ، پولو ته لاره

اوروی ، او بالاخره زما پولو عربی خلکو نه
دا آواز دی .
موز نور نه ویربرو او ویره نه بیژنو .
بنایی چی دشمن قوی وی .... خو موز
دیر قوی یو زموون داعیه سمه او عا د لانه ده ،
زماوطنه امامه منتظر اوسه بر بالینوب ته
منتظر اوسه ، موز به حتمی در ستانه شو او
ستا به پاکه او ارته ورتو کی به بیا خیل
مامو نه کیدو .

مبارزه برای ...

اخیراً کمیته زنان شوروی طی پیامی بهمه زنان جهان اعلام داشته است تا مبارزات خود را در راه منع مسابقات تسلیحاتی آغاز و خطر جنگ ذروی را نابود کنند. درین پیام از همه زنان جهان دعوت بعمل آمده تا فعالانه برای تخفیف تشنج بین المللی سهم گرفته و از پیشهادات در باره صلح و امنیت در منطقه خلیج فارس، درباره ایجاد زو نهبی سلاح ذروی در افریقا، امریکا لاتین و شرق میانه درباره تاسیس زونهای صلح در جنوب شرق آسیا، در بحر هند و مدیترانه، درباره استفاده از تدابیر اعتماد در شرق میانه، حمایت و پشتیبانی نمایند.

در اعلامیه گفته میشود: شرکت نمایندگان همه زنان جهان و جمعیت های مترقی در کنگره سر تاسری زنان که از ۸-۱۳ اکتوبر در پراگ گنایش می یابد ضربه نیرومند مستحکم در برابر فعالیت های تجاوز کارانه امپریالیزم خواهد بود و یقیناً این کنگره به سنگر مطمئن جنبش عمومی زنان برای نابودی خطر جنگ و تأمین دوامدار میل خواهد شد.

سازمان دمو کراتیک زنان افغانستان به پاینده گی از همه زنان کشور بارضایت کامل پشتیبانی همه جانبه خود را از منتهی اعلامیه کمیته زنان شوروی اعلام میدارد و در همه سیمینار ها، کنگره ها و ملاقات های که به ابتکار فدراسیون به منظور تأمین امر صلح جهانی صورت میگیرد فعالانه شرکت خواهد نمود.

شورای مرکزی سازمان دمو کراتیک زنان افغانستان در پیام جوایه این اعلامیه عنوانی کمیته زنان شوروی در ماسکو و عنوانی شوروی فدراسیون دمو کراتیک بین المللی زنان در برلین متذکر میگردد:

زنان افغانستان ابتکارات صلح جویانه اتحاد شوروی را صمیمانه پشتیبانی مینمایند و تحقق آنرا برای تأمین صلح دوامدار و جلوگیری از جنگ امر حتمی میدانند. صلح برای زنان کشور ما از اهمیت بویژه برخوردار است آنها در حالیکه به اهمیت و تلیفه مبین پرستانه و اثر ناسیو نالیستی خود پی برده اند بهمه زنان جهان اعلام میدارد:

همبستگی خود را برای فعالیت همگون با ما تحکیم بخشید!

سنگدار فعالیت هریک از شما جنبش صلح دموکراسی و استقلال ملی را نیرو مند تر سازد!

سایند اطفال ما ارتباط عینی به فعالیت و تلاش مشترک ما دارد!

فرهنگ و تمدن ...

زنو میتوان بدید آورد، فرهنگ که افتخار نو آوری آن از آن ما باشد و آن فرهنگ باشد که در مورد نیاز و دستور های معنوی و اخلاقی امروز ما تسهیلاتی فراهم سازد، به عنوان مثال تمدن شرق میانه. عربی تمدنی است که از دست آورد های فرهنگ هزار سال قبل اسلامی محسوب میگردد، تمدن عصر ما - مون منسوب به خود مامون نبود بلکه پرورده فرهنگ دوران پیش از مامون بوده است. اگر ما مسون را در تاریخ اسلامی افتخاری هست مربوط به فرهنگ است که او خود بدید آورده است و اگر بخوایم ارزش این فرهنگ را بدانیم باید به تمدنی که بعد ها این فرهنگ بدید آورد بنگریم. تمدن ما مون که در دوران درخشش خلافتش در بغداد جلب نظر میکرده است، پرورده فرهنگ دو صدساله اسلامی و فرهنگ هزار تا دو هزار ساله روم و یونان و جامعه باستان بوده است. و اگر دوره مامون یکی از درخشنده ترین دوره های خلاقیت

اسلامی بشمار آمده است برای آنست که فرهنگ پس از خود را زاده و خود در تمدن عصر مامون به تاجر گرایید. پس می توان نتیجه گرفت که فرهنگ بدیده گسترش پذیر است که در اوج تمدن به تاجر میگرایید و پس از آن ضرورت تجدید فرهنگ و نو سازی اندیشه و تغییر در روش زندگی پیش می آید، زیرا هر بار که فرهنگ با تمدن درخشانی شکوفا میشود طبعاً دوران پرمردگی را نیز در دنبال دارد و لازم است که در آن دوره از ساقه گیاه زنده گی، غنچه فرهنگ دیگری بروید تا گل تمدن دیگر را شکوفا سازد (۱)

تمدن و فرهنگ دو جنبه یک واقعیت را نشان میدهند: تمدن بیرونی ترین محیط فرهنگ است و آن چیزی است که در فرهنگ از همه محیطی تر و کلی تر است و فرهنگ بنوبه خود هسته داخلی و مرکز درخشش آنست یعنی فرهنگ خصوصی ترین جنبه تمدن می باشد.

کلیات نور ...

۱۱- اشعار متفرق:

این بخش آخر کلیات اشعار نوری شامل مثنی، مسدس و مقصد می باشد، چنانچه درین جمله وکات نامه به شکل مسدس و وقایع گریلا به شکل مقصد به نظم آورده شده است. تاریخ دقیق این بخش نیز ثبت نشده، ولی جمعا در (۲۸) ورق فراهم شده است.

آغاز: به آغاز سخن اعوذ بالله از بعد آن شروع برسم الله.

انجام: نیکو کند مطالعه گراین قباله را مشخصات این کلیات:

باینکه نام کاتب به وضاحت نبسته شده ولی از خلال تکارش و طرز ادای جملات و منظومه ها پیدا است که این نسخه به احتمال نزدیک به یقین به خط خود ناظم یعنی نورمحمد نوری خواهد بود، تاریخ کتابت، طوریکه در معرفی بعضی ازین رسایل ذکر کردیم، در سالهای ۱۳۴۲ و ۱۳۴۳ هجری قمری می باشد. نوع خط این نسخه نستعلیق، نوع کاغذ خوانندی، تعداد سطر هر صفحه (۲۰) و قطع

آن ۲۸ x ۴۷۰۵ سانتی متر، تعداد اوراق این کلیات جمعا ۵۰۰ ورق و وقایع با جلد آن لطفه چگری رنگ است.

کوتاه اینکه این کلیات نسخه ایست مفتتم باینکه اشعار آن خیلی شیوانبوده، و چندان بختگی هم ندارد، ولی از دید گامهای دیگر حایز اهمیت فراوان است، نخست اینکه ناظم آن درین عصر حاضر با حوصله فراخ و بیدارخواهیهای زیاد، این کتاب ضخیم را به رشته نظم در آورده، و بهم میثاق خویش به ارمغان گذاشته است.

دوم اینکه ناظم آن با آوردن قصه های شیرین و دلچسپ و سرودن انواع شعر و صنایع لفظی و سرگرم کننده دیگر، بر جالبیت و اهمیت آن افزوده است.

سوم اینکه شاعر یا ناظم بر حوصله این کلیات از قلمه نجیبی چهاردهی کابل بوده، و بر شعرای معاصر و غنای ادبی بیش از نیم قرن پیش این شهر مهم باستانی و پایتخت کشور، افزایش مؤثری آورده است. لذا جای آن دارد که به روح پاک این شاعر عالیقدر کشور درود و شادباش فرستیم. (ختم)

بهار دهقان ...

دل از حزب و دولت انقلابی خویش پشتیبانی بعمل می آورند.

مردم ما که در اثر توطنه ها و دسایس ارتجاع و امپریالیزم برای ما لیا ندرازی از هم دور نگه داشته شده بودند با پیروزی انقلاب نور و مرحله نو یمن و تکامل ملی و وحدت و همبستگی انقلابی خود را در عرصه عمل تحقق بخشیدند و همه آن ها اعم از اقوام، قبایل و ملیت های مختلف سر زمین و اجداد افغانستان آزاد، سر بلند و انقلابی بلور حزب دموکراتیک خلق افغانستان و جنبه ملی و وسیع پدر وطن جمهوری دموکراتیک افغانستان متحد میگرددند و صفوف رزمند و انقلابی خویش را هر چه فشرده تر می سازند.

آری ابد این روزها بی که مردم ما بی صبرانه فرارسیدن فصل بهار و انجام کار بیشتر را انتظار می برند حادثه بس عظیم و تاریخی دیگری در حیات آن ها رونما میگردد که آن عبارت از توفیق نخستین کنگره سر تاسری حزب دموکراتیک خلق افغانستان می باشد.

رسانه های جمعی کشور هر روز و ز اخباری را مبنی بر تند و سر محافل و میتنگ های باشکوه به استقبال از تدویر اولین کنگره سر تاسری حزب دموکراتیک خلق افغانستان در هر گوشه و کنار کشور ما در آغاز فصل بهار به نشر می رسانند و از استقبال گرم و پر حرارت هموطنان ما از این رویداد با عظمت حکایت می نمایند.

یقین کامل داریم که مردم مادر تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان این حزب شپیدان و قهرمانان در پهلوی آنکه بهاران زیاد طبیعی را پیشرو دارند با رشد و تکامل بخشیدن به انقلاب ملی و دموکراتیک نور و حفظ دست آورد های دوران سازان بهار های زیاد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را نیز استقبال خواهند نمود و در اثر کار و پیکار انقلابی و خستگی ناپذیر خویش بر همه عقب مانده گی های مولود استبداد رژیم های وابسته به ارتجاع و امپریالیزم چیره گسی حاصل نموده جامعه همیشه بهاران و شکوفانی را در سرزمین مقدس پدر وطن محبوب خویش اعمار خواهند نمود.

ظهیر الدین بابر

واقبال را به موجب حکم جهان مطاع شنهشما می بتاریخ سی و چهار الهی وقتیکه رایات عالیات از گلگشت بهارستان کشمیر و کابل مرا جمع فرموده بود میرزا خان خانانان بن بیرم خان بغا رسی ترجمه نمود تا فیض خاص الخاص آن به عموم تشنه لبان رشحات سعادت فایز شود و گنج پنهان او در نظر تپی دستان دانش آشکار گردد . ۱۳ . از تو صیف وستایشی که در مورد تزک بابری در بالا بیان شد، ممکن است نزد عده بی چنین تصویری خلق شود که همه زاینده خو شامد گویی در بار یان بابر بوده ولی چنین نیست و مبصرین و ناقدین عصر موجوده و به خصوص منتقدین اروپایی نیز ازین کتاب تعریف ها و توصیف ها نموده اند چنانچه هنری ایست می نو یسد : « تزک بابری در حقیقت یک زندگینامه است که همه به راستی و درستی نوشته شده . این نو یسنده و منتقد انگلیسی می نو یسد : « این کتاب صرف اهم واقعات تاریخی را بیان نمی کند، بلکه یک کتاب جامع و معلوما تی است که مطالعه آن از هر حیث جالب و مفید بوده و نشان میدهد که نو یسنده آن «بابر» چقدر قوه مشاهدات و ادراک قوی داشته و دماغ غیر معمولی را صاحب بوده است سیاهان و جها نگردان موجوده اعتراف می کنند که توضیحات و تشریحات بابر در مورد کابل، فرغانه و نواحی شمال هند و کش چقدر مفصل واقعی و به جا بوده است که امروز نیز نمیتوان در آن باره معلوما تی بیشتر بر آن افزود. همچنان معلوما تی که در مورد هندوستان درین کتاب جمع آمده، از هر حیث قابل دقت و توجه است با بر در سنه ۱۵۲۵ عیسوی به حیث یک فاتح داخل هند وستان شد و تمام آنچه را که دید با دقت و تأمل در آن نگریست و معلوما ت مفصل در مورد حدود اربعه آبادی ها، میوه جات، گلها، درختان پرندگان، چوپانان، حیوانات و جانوران آبی فراهم آورد و همه این

معلوما ت مفصل را در بیست و پنج صفحه جا داد که امروز هم علمای نباتات و حیوانات از این معلوما ت استفاده می برند . شیوه ارائه معلوما ت بابر باین شکل است که او ابتدا در مورد هر چیز مشاهدات خود را تکمیل می کند و بعدا معلوما تی که در آن مورد موجود است مطالعه نموده و با مشاهدات خود تطبیق می نماید و بعد از تجزیه و تحلیل موضوع، نظر و مشوره خود را ابراز می دارد . . . ۱۴ .

ولیم ارسکن مؤلف سوانح بابر درباره تزک بابری می نو یسد:

« تزک بابری از نظر نوعیت خود عجیب و متمایز است و در آن زندگیمی افکار و احساسات یک فرمانروای تاتاری به تفصیل و بدون تصنع و تکلف نوشته شده است. همه چیز آنچنان به وضاحت و منطبق بسا واقعیت درج گردیده که در خور تعجب می باشد، طرز تحریر آن نهایت ساده و بدون تکلف، ولی بسیار متین و دل انگیز است . درین اثر بابر خط و خال، عادات اطور، افعال و اعمال معاصران خود را چنان با دقت و درستی تصور می کند، تو گویی آن شخص را در آینه مقابل خود می بینی و این می رساند که بابر صاحب مغزی غیر عادی و قدرت درک و مشاهده بسیار قوی بوده است . اکثر مورخان، کارنامه ها و زندگینامه های افراد را نوشته اند، ولی از خصوصیات فردی و روحی آنان تصویری بدست نداده اند، در حالیکه بابر خصوصیات روحی، شکل و قیافه، طرز پوشاک و نشست و برخاست هر کس را با چنان وضاحت و روشنی بیان می کند، که انسان خود را در میان آن اشخاص می پندارد و تصور بر کامل آنرا از لحاظ صورت و سیرت در نظر مجسم می نماید . . . ۱۵ .

اس . ایم . ادوارد زبا بر نامه رابا «اعترافات» رو سوو سنت آلو ستین و «خاطرات» گیبین و نیو تن هم سو یه میداند .

او عقیده دارد که مطالعه بابر نامه از شروع کتاب تا آخر آن همه بر مبنای حقیقت و صداقت بنانهاده شده و عاری از هر گونه تکلف می

باشد، گرچه شاعران و ادیبان مشرق زمین در آنوقت عبا رات پر تکلف، مسجع و مرصع رادر نوشته های خود بکار می گرفتند، ولی بابر آنچنانکه خود فطرتی ساده داشت طرز تحریر ساده را نیز در بابرنامه انتخاب نمود از کمالات ذهنی بابر یکی اینست که او در چند جمله تمام سیرت و صورت یک شخص را به صورت مکمل ترسیم می نماید .

چنانچه سلطان حسین میرزا، سلطان احمد میرزا و امرای دربار پدر خود را به همینگونه ترسیم نموده و از هر حیث قابل تحسین است . ۱۶ .

یک نو یسنده دیگر انگلیسی می نو یسد که : با مطالعه بابر نامه می توان دریافت که سینه بابر از عاطفه محبت، شفقت و انس و الفت لبریز بوده است، او در زندگیمی خویش فراز و نشیب های فراوانی دیده، زمانی به عشرت و اندوه و گاهی با عشرت و شادی زندگمی کرده، زمانی آواره از دیار می زیسته و زمانی نیز بر تخت شاهی تکیه زده، ولی در هیچ زمانی طبع شعری و ذوق طبیعی او خاموش نگشته

است . بابر چنان رقت احساسی نداشته که در اوج کامرانی ها و مجالس عیش و عشرت با یاد آوری دوستان و همبازی های زمان کودکیش به شدت متاثر شده و بگریه می افتاده است . با بر دوستان خود را هیچگاه فراموش نمی کرد و با وجود دوری از خانه و خانواده در تزک خود از آنان چنان یاد آوری می کند، تو گویی که خود در جمع آنان باشد . ۱۷ .

یک دلیل دیگر در اثبات مقبولیت و اهمیت تزک بابری، ترجمه های متعدد آن به زبان های مختلف و مهم دنیا ست . این اثر بنا بر حکم اکبر، توسط عبدا لرحیم خان خانان به فارسی ترجمه شد، بعدتریک نویسنده دیگر انگلیسی آنرا با حواشی و تعلیقات بسیار مفید ترجمه نمود که در کمتر کتابی این همه مزایا دیده شده، ترجمه بابر نامه را به روسی انستیتوت شرق شناسی انجام داده و میرزا نصرالدین حیدر گورگانی متخلص به فانی آنرا به زبان اردو ترجمه نموده است .

با بر علاوه از اینکه یک اذیب بزرگ بود، شاعر بلند پای زبان ترکی نیز بود میرزا حیدر دو غلت مؤلف تاریخ رشیدی می گوید : «بعد از امیر علی شیر نوابی، در شعر ترکی هیچکس با با بر برابری کرده نمی توانست . « فرشته می نو یسد : « در علم موسیقی و شعر و انشاء و املا نظیر نداشت ۱۸ .

در اکبر نامه می خوانیم : «آنحضرت رادر نظم و نثر پایه عالی بود، خصوصاً در نظم ترکی و دیوان ترکی آن حضرت در نهایت فصاحت و عذوبت واقع شده و مضامین تازه در آن مندرجست . ۱۹ . یک دیوان بابر در کتابخانه شاهی را میور موجود است و علاوه از این دیوان در سنه ۹۲۸ هـ مثنوی «مبین» را به زبان ترکی به خاطر بسررش کامران نوشت که حاوی دو هزار بیت بوده و در آن مسایلی مذهبی، فقهی و اخلاقی مطرح شده است . این اثر را بنام فقه بابری و فقه مبین نیز یاد می کنند و بر آن شیخ زین نیز شرحی نگاشته است از تالیفات منظوم بابر یکی هم رساله والدیه است که از تالیفات استاد بابر خواجه عبیدالله اصراری می باشد و با بر آنرا در سال ۹۳۵ هـ یعنی زمانیکه در هند وستان به سر می برد، به نظم ترکی درآورده است .

کتاب دیگر با بر «رساله عروض» است که در سال ۹۳۳ هـ در عروض شعر ترکی نوشته است، با بر اشعار درونی نیز دارد که با وجود اندک بودن آن از نظر کمی، از نظر کیفی بسیار قابل دقت بوده و استادی او را نشان می دهد، ابوالفضل در اکبر نامه می نو یسد : «همچنین به زبان فارسی نیز اشعار دلپذیر دارند . ۲۱ . بابر هم در تزک بابری و هم در کتاب های دیگر خود اشعار فارسی را درج کرده است که تعدادی از آن جمله را ذیلا می آوریم :

در سال ۹۱۵ هـ یکی از دوستان بسیار نزدیک بابر که خواجه کلان نام داشت در قلعه بجور بود و بابر از دوری این دوست بسیار پریشان گشته و هر یکی دو روز بعدا قطعه شعری می نوشت و به او می فرستاد یکی از این قطعات اینست :

قرار و عهد به یار این چنین نبود مرا
گزید هجرو مرا کرد بی قرار آخر
به عشوه های زما نه چه چاره سازد کس
بجور کرد جدا یار رازی-ار آخر

به خاطر رعایت نام قلعه یحور، در آخر شعر خود کلمه «به جور» را
نجا نیده که قطعه را بسیار پر لطف ساخته است.

بعد از فتح پانی پت، با بر خود را در محیطی که از نظر لسانی و زبانی
او تفاوت داشت، بسا مکانهایی نا آشنا و مردمی بیگانه مقابله دیدو
این همه بیگانهگی پریشان خاطر گشته، این بیت را سرود:

شده جمع و بود جمع پریشان گر فتار قومی و قومی عجایب
در موقع تسخیر قلعه بیا نه به حاکم آن قلعه «نظام خان» وعده های
او ان داد و ضمناً فی البدیهه قطعه ای نوشته و فرستاد که در آن کلمه
بی بیان و بیانه به شکل بسیار استادانه آورده شده است:

با ترک ستیزه مکن ای میر بیانه چالاکی و مردانگی ترک عیانست
گر زود نیایی و نصیحت نکنی گوش آنجا که عیانست چه حاجت به بیان

در سال ۹۳۴ بابر به فتح قلعه چند یری نایل آمد و تاریخ فتح آنرا
تعمیه «دارالحرب» نوشت که از آن تاریخ ۹۳۴ استخراج می شود. با
این شعر او توجه کنید:

بود چندی مقام چند یری بر زکفار داد حر بی ضرب
فتح کردم به حارب قلعه او گشت تاریخ فتح دارا لحرب ۲۲
در ترک بابر ی تعدادی اشعار فارسی دیده می شود که عده ای
را به بابر نسبت می دهند و عده ای آنرا موثق نمی دانند. در تاریخ

رشته آمده است که بابر در کابل باغ بزرگی آباد کرد و در آن باغ
بوضی ساخت که مجالیس عیش و عشرت خود را هم آنجا بر پا می
کرد. در یکی از این مجالیس عیش که با عده ای از دوستان نشست
و در این شعر را گفت تا بر دیوار حوض بکنند:

نوروز و نو بهار و می و دلبری خوش است
با بر به عیش کوش که عالم دو باره نیست
این شعر امروز هم در مجالیس عیش و خوشی بر لب ها جاری می
شود. در تاریخ فرشته به شعر دیگری از بابر بر می خوریم:

باز آی ای همای که بی طوطی خطت
نزدیک شد که زاغ بر داستخوان من
ابو الفضل این دو مطلع بابر را بسیار می پسندند:

هلاک می کندم فرقت تو دانستم و گر نه رفتن ازین شهر می توانستم
تا بزلت سیبش دل بستم از پریشانی عالم رستم
در اکبر نامه این رباعی با بر نقل شده است:

در ویشان را گر چه نه از خویشا نیم
لیک از دل و جان معتقد ایشانیم
دور است گلوی شا می از دوریشی
شا هم ولی بنده در ویشا نیم ۲۴

در صفحه ۵۸ تذکره مرآة الخیال، این غزل بابر نقل شده است:
در دور ماز کهنه سواران یکی می است
وان کودم از قبول نفس می زندنی است

این سلطنت که ما ز گداییش یافتیم
داران داشت هرگز و کاووس را کی است
دانی کمان ابروی جانان سیه چراست
کز گوشه هاش دود دل خلق در پی است

دارد بزلت او دل زناز بنده ما
سو دای کفر و کافری و هر چه دروی است
بابر رسید ناله زارت بگو شس یار
مجنون و قوف یافت که لیلی درین می است

بابر علاوه بر شاعری و نویسندگی به انواع خط هم دسترسنی داشته
شود مخترع یکنوع خط است که آنرا بنام خط (بابری) می شناسند
مکن یکی اشکال خط نسخ بوده باشد. بابر با خط اختراعی

خویش یک جلد کلام الله مجید را نوشته و به مکه معظمه ارسال
نمود. در منتخب التواریخ آمده است: «و از جمله غرایب و اخترا-
عات آن شاه مغفرت پناهی خط بابری است که مصحفی بدان خط
نوشته و به مکه معظمه فرستاد. ۲۶»

در ترک بابری هم ازین خط ذکر کرده، ولی به تفصیل در آن باره
مطلبی نوشته شده این خط را که بسیار مقبول بود و نوشتن آن هم از
عهد هر کسی بر نمی آمد، بابر در سال ۹۱۰ هجری ایجاد کرد و بعد از استادان
خو شنویسی از آن تقلید نمودند و نوشتن آنرا کمال هنر می دانستند.
ملا بدایونی می نویسد که میر عبدالحی مشهدی درین خط به استادی رسیده
بود و در عهد حکمر وایی اکبر این خط مفقود شد ۲۷.

بابر چنانکه در صفحات پیشتر گفته آمدیم، از شاعران و علمای هم
عصرش بالواسطه یا بلا واسطه استفاده مینمود و به آنان احترام
بسیار روا میداشت. همچنان در دربار خود جماعتی از شعر او فضلا
را گرد آورده بود که همواره در حضر و سفر با او همراهی می
کردند. درین جا چند تن از آنان را معرفی می کنیم.

شیخ زین الدین: ادیب و شاعر بزرگ در بار و عهد دار صدارت
بود و به علوم زمان خویش و قوف کامل داشت و در انشا بیش از همه
مورد توجه بابر بود چنانچه بابر تمام فرامین خویش را توسط او می
نوشت و صادر می کرد، زمانیکه بابر به فتح رانا سانگا نایل آمد، به
شکرانه این پیروزی مسلمانان را از دادن مالیه معاف کرد. این فرمان
را نیز شیخ زین نوشته و به تمام قلمرو بابر فرستاد همچنان در مورد
این فتح اثری نوشت که فتحنا مه نام داشت و در آن کیفیت فوج
بابر، حالت لشکر هندوان و صف آرای و طریقه جنگ آوری هر دو
طرف را به صورت مفصل تشریح نمود. او مؤلف تاریخ «فتوحات
بابر در هند» بوده و بر مثنوی بمین بابر نیز شرحی نوشته است.

در شعر (وفایی) تخلص می کرد، در سال ۹۴۰ هجری یعنی سه سال بعد
از وفات بابر در اکبر آباد وفات نمود و در احاطه مدرسه بی که
خودش آباد کرده بود، دفن گردید ملا بدایونی در مورد او می نویسد:
(صاحب کمالات صوری و معنوی بود، در معما و تاریخ و در بدیهه
یافتن و شعر و سایر جزئیات نظم و نثر و انشایی قرینه زمان خود بود
۲۸).

مولا بقایی: از فضلی ممتاز در بار بابر بود، مثنوی بی نوشته و
به بابر اهدا کرد. مولانا شهاب الدین: در علم و فضل، شعر و به
خصوص معما گوئی بلند پایه بود، در علم حدیث و قرآن پاک نظری
وسیع داشت و در شعر (حقیر) تخلص می کرد، وفات او در سال
۹۴۲ هجری اتفاق افتاده که این تاریخ را میر آخوند به تعمیم گوئی شهاب
الثاقب نوشته است. چند نمونه شعر او در منتخب التواریخ درج
است.

دیگر شعرا شیخ ابوالو جید فارغی، سلطان محمد کوسه و دیگران
بودند. از علما مولا یوسفی و خواجه نظام الدین علی خلیفه و از اطباء
میر ابو البقاء از همه بیشتر شهرت داشتند.

همه این شعر و علما و از علم پروری
بابر را شنیده از شهر های مختلف به نزد بابر می آمدند و بابر نیز از
آنان به گرمی استقبال می کرد در سنه ۹۳۵ هجری بابر در گوالیار به بیماری
مبتلا شد و زمانیکه شفایافت، جشن بزرگی بر پا نمود و در آن نماینده
گان، اوزبک هندو و قزلباش همه را دعوت کرده و به آنان طلا و نقره
فراوان بخشید و به خصوص سادات و علما را از این بخشش خود بسی
نیاز گردانید. فرشته ذکر این مجلس را چنین می نویسد: «تمام
حقداران و سادات را از بخشش خود بهره مند ساخت. اخوند میر مؤلف
حبیب الشیر و مولانا شهاب الدین معیاری و میرزا ابراهیم قانونی که
در فن خود استادان بی نظیر بودند از هرات به هندوستان تازه وارد
شده بود. هم درین جشن عشرت شامل شدند و از نوازش های
شاهانه بابر بر خورد دار گردیده و در جمله مقربان او داخل گشتند.
۲۹»

لطفا ورق بزمید

د انقلاب سپاهی

زه سپاهی د انقلاب یم
 زه بخری د غیرت یم
 زه خبه د اباسین یم
 زه موجونه د قدرت یم
 د پامیر د تندی باز یم
 د خلاصون لوی آواز یم
 آزاد شوی زما وزرونه
 هره خواته په پرواز یم
 تر اهنکه تر خیسره
 له پامیره تر سپین غره
 له بابا تر هندوکش
 فیروز غره نه تر تور غره
 دا زما ښکلی وطن دی
 زما روح او زما تن دی
 زما خان زما بنیاد دی
 دا زما ښکلی هیواد دی
 زما کور او زما مور دی
 زما مې او زما زور دی
 زما هیله زما ساه دی
 دا زما دسترگو تور دی
 زه ددی خواوری بچی یم
 میره نی یم میره نی یم
 د خوانو د خوانو هیلو
 لیونی یم لیونی یم
 ماکسم د آزادی دی
 کمری کلک دآبادی دی
 د پشور د نیکمرغی دی
 د دشمن د بریادی دی
 فن دشمن مکار دشمن دی
 داد کار او زیار دشمن دی
 د انسان د لار دشمن دی
 د شرف و قار دشمن دی
 وینه خوره د ملظومانو
 د کارگرو دهقانانو
 دا بگماره دا پاره ماره
 لوی دشمن دانسانانو
 دا وطن به تی آرام کړم
 هسی شته به گنی مرام کړم
 په جهان کی به تی رسوا کړم
 هم رسوا به تی په قام کړم
 زه ددی خاشاک سیلاب یم
 ددی گمرا زوطن همت یم
 زه سپاهی د انقلاب یم
 زه بخری د غیرت یم

ماه سنبله (۱۳۶۰)
در قرار گاه سپاهیان انقلاب در قندهار

ظهیرالدین بابر

- بابر در سفر و حضر هر دو ، کتابخانه نگهباندا شت ۳۰ (درسال ۹۳۰ ه زمانیکه بابر در هند بسا غازی خان مصاف داد و او راشکست داد ، داخل قلعه شد و از آن قلعه علاوه از گروت های مادی بی شمار ، کتابخانه غازی خان را نیز تصاحب کرد . غازی خان هم عالم بود و هم ذوق عالی شعری داشت و از همین جهت کتب مختلف و نفیس و خوش خط را در کتاب خانه خود جمع آوری نموده بود ، بابر تعدادی ازین کتاب را به شاه زاده کامران به کابل ارسال نمود . ۳۱
- فهرست ماخذ مقاله**
- ۱- تزوک تیموری ، یلی ۱۳۰۸ ، صص ۶۲ و ۶۱ و همچنان تزوکات تیموری چاپ تهران ۱۳۴۲ ، صص ۲۱۲ - ۲۲۶ .
  - ۲- ایست ، ملفوظات تیموری ، ج ۳ ، ص ۴۱۴ .
  - ۳- یزدی ، شرف الدین ، ظفر نامه ، مؤسسه مطبوعاتی امیر کبیر ، به تصحیح و اهتمام محمد عباسی ، ص ۱۹ .
  - ۴- یزدی ، شرف الدین ، ظفر نامه ، ج ۲ ، ص ۱۰۱ .
  - ۵- بابر ، ظهیرالدین محمد ، بابر نامه ، ترجمه عبدالرحیم خان خانان ، مطبعه ملک الکتاب ، عینی ۱۳۰۸ ، ص ۶ .
  - ۶- د غلت ، حیدر میرزا ، تاریخ رشیدی ، ترجمه ان ، اس وای ، دی ، را س ، ص ۷۴ و ۱۵۵ .
  - ۷- بابر ، ظهیر الدین محمد ، بابر نامه ، ترجمه عبدا لرحیم خان خانان ، ملک الکتاب ، عینی ۱۳۰۸ ، ص ۱۰ .
  - ۸- ایضا ، ص ۳۵ .
  - ۹- ایضا ص ۱۰۸ .
  - ۱۰- تزوک بابری را به نام های (واقعات بابری) و (بابر نامه) نیز یاد کرده اند .
  - ۱۱- ابوا لفضل ، اکبر نامه ، ج ۱ ، ص ۱۱۸ .
  - ۱۲- هنری ایست ، تاریخ هند ، ج ۴ ، صص ۲۱۸ - ۲۲۰ .
  - ۱۳- ارسکین ، زندگی بابر ، ص ۵۲۳ .
  - ۱۴- صفحه ۲ . باب چهارم .
  - ۱۵- النفسیتن ، تاریخ هندوستان ج ۲ ، صص ۱۱۷ و ۱۱۹ .
  - ۱۶- تاریخ فرشته ، ج ۱ ، ص ۲۱۱ .
  - ۱۷- ابوا لفضل ، اکبر نامه ، ج ۱ ، ص ۱۱۸ .
  - ۱۸- ابوا لفضل ، اکبر نامه ، ج ۱ ، ص ۲۱۱ .
  - ۱۹- بابر ، ظهیرالدین محمد ، تزوک بابری ، ترجمه اردو ، ص ص ۲۲۰ ، ۲۶۴ ، ۲۹۴ و ۳۲۶ .
  - ۲۰- تاریخ فرشته ، ج ۱ ، ص ۲۱۱ .
  - ۲۱- ابوا لفضل ، اکبر نامه ، ج ۱ ، صص ۱۱۸ و ۱۱۹ .
  - ۲۲- بدایونی ، عبدالقادر ، منتخب التواریخ ، ج ۱ ، ص ۳۴۳ .
  - ۲۳- ایضا ، ص ۲۷۳ ، ج ۳ .
  - ۲۴- بدایونی ، عبدالقادر ، منتخب التواریخ ، ج ۱ ، ص ص ۳۴۱ ، ۳۴۲ و ۴۷۱ همچنان صبح گلشن تالیف نواب سید علی حسین خان ، ص ۵۹۶ دیده شود .
  - ۲۵- تاریخ فرشته ، ج ۱ ، ص ۲۱۰ .
  - ۲۶- بابر ، ظهیر الدین محمد تزوک بابری اردو ، ص ۳۲۶ .
  - ۲۷- تاریخ فرشته ، ج ۱ ، ص ۲۰۴ .

جوانان و مطالعه

دوران ما، دوران و زمان تحرك و پیشرفت های اجتماعی ، سیاسی و اقتصادی نا میده می شود که کاروان جهان بشریت برق آسایه سر منزل مقصود میرسد انسان هر چه به قله مطلوب اهداف نزدیک شود حس کنجکاوی و پژوهش های علمی اش بیشتر می شود ، زیرا از

بین بردن هر ما نمی را شاد ما نی و بیروزی بزرگی برای خود میدانند با اطمینان به نیروی خلاق خود به پیش میروند . جوانان که در هر جامعه پیش آهنگان نهضت های مختلف اجتماعی اند نقش آنها در تنویر افکار جامعه بسیار مهم و با ارزش است زیرا افراد به را هنمایی قشر

نو شته شکیلا نعیمی

فارغ التحصیل لیسه عا یشه درازن

جوان و منور خود قسمی ضرورت دارد که یک دشت سوزان برای آب دار همچنان عناصر آگاه و جوانان منور بین مردم ما نند یک قطره آب حیات بخش در بیابان سوزنده است حتی دانشمندان علم تحول و تکامل جوان واقعی و میهن پرست رادرب و مردم ما نند ما می در آب می پندار پس وقتی دانستیم که جا معه با جوانان میهن پرست نیاز دارد و جوانان بدون مردم زندگی کرده نند تاوانند لذا باید تمام جوانان بکوشند تا وطن پرست باشند و اینکه جوانان به صورت عموم و چگونه احساس وطن پرستی را پیدا نمایند و بدانند که جامعه به آنها نیاز مبرم دارد . این درک و احساس صرف از طریق آموزش و کسب علمی امکان پذیر است اگر جوانان به مطالعه غلافه نداشته باشند در حقیقت از جامعه آن محیط و حتی جهان خود آگاه نند و اند و بحیث یک فرد عادی زندگی می نمایند که جز بخورد ، بپوشد تنهن استراحت کند دیگر چیزی از او ساخته نشود که این زندگی بر از کس مسوولیت برای جوانان امروز کشور ما مناسبت نیست . به همین ترتیب وقت آنکه شناختی از طبیعت و جهان سفید خود ندارد ، او کور جهان خود است و در جهل زندگی می نماید . بلی وقتی یک جوان چه پسر باشد و چه دختر باید کتابهایی را مطالعه کند که مفید و با ارزش باشد باید از خواندن کتاب های مبتذل و گمراه کننده خودداری ورزد ، زیرا این نوع کتابها ذهنیت های شانرا مسموم ساخته و آنها را بسوی نا دانی و انحرافات سوق و به انجماد فکری شان مسوول افزاید .

ارسطو دانشمند معروف درایر باره میگوید «یک ساعت از عمر خود را بیپوده از دست مده چه یک دقیقه آن برگشت نخواهد داشت .»

ژوندون

دو تصویر ...

گرداب «کوک» از زیر روشنایی خورشید همچو دریاچه بی بزرگ پیش چشمش درخشید ، گویی آفتاب دو نیمه اش کرده بود یکسو ، در سایه آب سبز گونه ، همچو صخره بی بر روی سنگهای تیره گسترده بودو ریشه های دراز ، همچو مار های سیاه ، از بالای ساحل در آن سرد رفته بود ، اما آفتاب صخره بی را که بزو رابه روی آن نشسته بود ، روشن می کرد این صخره بر فراز آبراکو که همچو آینه بود ، پیش می رفت ، اینجا آب مثل آن بود که که ته ندارد و عکس آسمان و آبهای سفید در آن افتاده بود ، بزورا تانوک صخره جلو رفت ، روی دو پا نشست و به جلو چشم شد ، آب ، آینه وار ، عکس او را نشان داد که لبخند زنان نگاهش می کرد . بزورا که تا آن دم ، هیچگاه عکس خود را عریان ندیده بود چند روزی بود که این کارش بود و رازش را هم در دلش نگه می داشت ، گو آنکه قبلا تصویر خود را در شیشه پنجره های خانه حاجی والکو دیده بود ، اما آنجا بسیار سیاه و دودزده به نظر می آمد ، شاید هم برای این آن چنان سیاه می نمود که خود را در کنار (گانایلا) مشاهده میکرد .

اما اینجا او تنها ی تنها بود و میدید که زیبا است پس گیسوانش در سیاهی کمتر از کبر با نبود ، چشمان قشنگش را زکشی بگو ، با خالی که زیر یکی داشت ، وقتی هم می خندید زیبا تر میشد ، سفید نبود ، اما سیاه هم نبود ، رنگ چهره اش به همان خاک جلا داری می ماند که کوزه درست می کردند .

دستهای خود را بهم چسباند و به پیش برد ، دستهای نونک تیزش بلند شد و پیراهنش آماس کرد ، سپس چشمها را نیمه وا کرد و آه کشید ، لرزش در خود احساس کرد ، بر خاست و اطراف خود را تماشا کرد ، هیچکس نبود . در آن دور دست خط آبیگون کوهستان بر فراز دشت زرد رنگ کشیده شده بودو صدای تیر پدرش از جنگل شنیده می شد ، آفتاب دل افروز ازهر سوزمین را نور باران می کرد ، دلش گرفت زانو ها را بغل زد و با سر خمیده ،

والکو را زده بود در ست در همان روز که کار «نقبزدن» به پایان رسیده بود .

بزورا ، همچنان به گشت زد ن دهکده ادامه می داد ، اما تنها نبود بهتر بگو ییم ، بچه اش رابه پشت می کشید و سر شکسته یی اش را به تما شای عام می گذاشت ، بسی آنکه میوه گنا هاش را از کسی بیوشاند ، به این باور که روزی واسیلجو باز خواهد گشت . زنان ده به او می گفتند :

— تو چقدر ساده ای ، پس فکر میکنی این مرد شرا بخواره باز می گردد .

پس کی ؟ وقت گل نی ؟

بزورا با حوصله جواب میداد :

— یقین دارم ، او باز می گردد ، او خواهد آمد .

اما گاهی این بر حرفی ها هم مثل وقتی که مسخره اش می کردند کفرش را در می آورد ، بزورا با چشمانی که مثل ماده گرگ می درخشید ، پیش خود می گفت :

— (می گویند که او مرد بدذاتی است ، میخواره است باشد ، من هم برای همین میخوا همش ، بگزار بخورد دیوانه گری کند ، حتی مرا لت و کوب کند ، واسیلجو کجایی واسیلجو ناز نینی ...)

گنگا بیاد گانایلامی افتاد وهم چنان که از کنار خانه حاجی والکو می گذشت ، از در باز نگاهی به آنجا های بزرگ ، تیره شده بودند و جفته ای که سایه اش تا وسط حویلی می رفت و آب نمای سفید و نوساز (حاجی والکو) را تماشا می کرد روزی همین جا به کشیش (منیدو) بر خورد ، او عینک یک چشمی اش را بدو دست نگهداشته و مشغول خواندن سنگ نبشته بود .

«این آب نما بدست حاجی والکو پسر به ....»

کشیش با یک پیاله مسی از آب چشمه نوشید و ضمن پاک کردن دهن با نگاهی که چندان خوش آیند نبود ، دختر را نگرست و گفت :

— بزورا ، تو هم ازین آب بخور ، بخور دخترم و بگو ، خدا «حاجی-والکو» را بیا مرزدا!

نیکبختی ، نیکبختی می آورد و بدبختی ، بدبختی . هنوز سه ماه از مرگ حاجی والکو نگذشته بود که

(را دول) شوهر (گانایلا) هم از دنیا رفت . گانایلا شوهر مرده مانند سایه بی در صحن حویلی قدم می زدو او سری سیاهر نگش را سفید تر جلوه می داد .

درماند گیهای گانایلا کمترین رحمی در دل بزورا نیفتند ، او خود آنقدر درد می کشید که دیگر جایی برای همدردی با دیگران نداشت ، کولی جوان ، حالا به حرفهای که در روستا گفته میشد ، دقت بیشتری می کرد ، شا یعا تی بخش می شد که او را به جان رسانده بود . و روح شوریده اش را چنان می لرزا نید که هجوم توفان در ختان ده را تا آنکه روزی خبر یافت که واسیلجو باز می گردد .

و بدنبال آن شنید که با نیست عروسی با گانایلا بر می گردد او که آنهمه آوازه دروغ شنیده بود ، این بار دردل احساس کرد که شایعه بی پایه نیست !!

آنوقت به این فکر افتاد که پیش (گانایلا) برود ، خود را به روی این زن جوان بیندازد ، صورتش را چنگ بزند ، موهایش را بکند تا او را از پای در آرد ! اما بیدرتک در چنان موج نومیدی فرورفت که نیروی خود را از دست داد ، پس بی آنکه حرکتی از او سرزند ، که دلپره اش را نشان بدهد ، خویشتندار و خاموش بر جای ماند ، سر را میان دستها گرفت و به زاری افتاد اشکها بر چهره تکیده اش فرور یخت ، با خود گفت گناه گانایلا چیست ؟ گانایلا دختری بزرگزاده است ، گانا یلا ثروتمند است ، در حالیکه من جز کولی دختری نیستم ! گذشته ازین چیز ها واسیلجو می تواند ، این زن را بگیرد ، آنگاه آندو برای هم ساخته شده اند ، اما من باید پیش (گانایلا) بروم ، دستهای سفید و موهای بورش را نوازش کنم ، روی سنگ فرشها بیقتم و باهای او را ببوسم کاشکی گانایلا با این خواسته مخا - لغت نکند و او در را برویم نه بندد!

سر اسر شبتوانست بخوابد ، هر لحظه گمان میکرد ، صدای سم اسبی را که روی سنگفرش های کوچه ده مسی تازد ، می شنود صبح فردا از خانه بر آمد ، بچه یی را روی روش داشت همچون شبی پیش می رفت ، خودش هم نمی دانست به کجا می رود -

(لطفا ورق بزنید)

داستان یوسکی

داستان یوسکی

فنو دور میخائیلویچ داستایوسکی
داستان نویس بزرگ روسی در سال ۱۸۲۱ در
مسکو پایه عرصه هستی نهاد. وی فرزند
پزشک نظامی بود. این هنر مند تحصیلات
خویش را در رشته مهندسی در سن پترزبورگ
پیش برد. ۱۸ ساله بود که پدرش توسط
د هفنان عاصی کشته شد. در ۲۱ سالگی
تحصیلات خود را پایان رسانید. درین موقع
است که فقر، گرسنگی و بیثباتی بدنامی
میگردید و مجبور شد به خاطر رفع گرسنگی به
نویسندگی بپردازد و قلم را وسیله معاش
خود قرار دهد.

داستان یوسکی نخستین داستانش را بنام
(مرد فقیر) نوشت و آنرا تقدیم هنردوستان
کرد. این اثر به استقبال نهایت پر شور و گرم
مردم مواجه شد. و لی و قتی که نویسنده
دو مین اثر خویش را بنام «زن صاحبخانه
شبهای سید» به وجود آورد علی الرغم اثر
او لی به نفرت شدید خوانندگان رو بسرو
گردید و این رو ی یاد هنر مند جیره دسترا
که در آغاز شهرت قرار داشت دلسرد کرد.
ازین جاست که به جمعیت آزادی خواهان
پیوست و فعالیت های سیاسی خود را شروع
کرد.

در سال ۱۹۸۴ وی به جرم قیام بر ضد
سلطنت و مخالفت با کلیسا دستگیر و محکوم
به اعدام گردید اما ازین جرم بطور معجزه
آسا امان یافت و حکم اعدام به ۴ سال
تبعید در سیبری تعدیل یافت. درین موقع
دوران سخت راسبری کرد و روح و جسم
هنر مند متاثر و متالم گشت. ز مانیکه از
تبعید آزاد شد در جنگی از ارتش سیبری
بخدمت پذیرفته شد. در همان دوره بابیو

بقیه صفحه ۶ زن ایده آل

طوبی حساب شده و پرورد خشن است و پایا
حبیبه عسکر نیز به خوبی قالب نقش خود را
یافته و در آن فرو رفته اند.
لباس و دیكور که بانوجه به خصوصیت
های زمان و قوع حوادث نمایش و محل آن
تبیه شده ارزش نمایش را بلند میبرد و
تعلنا سر را در القای مفاهیم کمک میکند. هم
چنین اجزای نمایش با پیوست منطقی بیشتر
از دیگر نمایش های افغان ننداری در آشنایی
به تیاتر امروزین مدد دهی میکند.
با آنچه گفته آمد نمایش زن ایده آل نمایشی

کرد و نه دلسوزی. غم و درد چنان
روح او را آزوده بود که دیگر هیچ
احساسی تکانش نمیداد به سوی
دشت سرازیر شد. گویی دستی
نا پیدا او را رهنمایی می کرد. کور
کوران اطاعت میکرد.

پس از آن همه بیاد می آودند
که بزورا نزدیکی صخره بلندی که
تنها میان کوهستان برافراشته است
دیده اند. او همچنان فرزندش را به
پشتاره داشت.

و از همان سرا شیبی می رفت که رود
خانه مار، پیچی پا بین می رفت و
باز پس از آن زمانی که تاریکی بر

جنگل ها افتاد و دره ها را سیاهی
گرفت، تنی چند او را دیدند که
روی صخره بی رفت که بالای گرداب
(کوک) بود. بی حرکت آنجانشست

خم شد. زانو ها را بغل گرفت، و
به آبهای تیره و سرد منحاك چشم
دوخت. باز هم تاریکی بر تاریکی
افزود. نا آنجا که دیگر کسی نماند
که بتواند او را به بینید.

بزورا همچنان بر روی تخته سنگ
با سر تهی و چشمان برده گرفته
باقی ماند. دیگر نه آب را می دید
و نه صدای شرشر آنرا می شنید.

ناگهان کودک روی دو شمش به گریه
افتاد. بزورا لرزید دلپره بی که در او
آشپانه کرده بود و مثل گلو لسه
سینه اش را گرفته بود ترکید وسیل

اشکش سرد زیر شد. با این گریستن
احساس کرد باری از روی دلش بر
داشته می شود تاریکی های شبانه
در برابر دید گانش از هم می

شکافت و آب روشن شده بود.
صاف و آرام همانند بلور آب در
زرفای خود آسمان آبی و ابر های
سفید را منعکس می کرد. آنگاه بود
که درین ورطه رخننده دو تصویر
شناور گشت. صورت او، درکنار
واسیلچو. او همچنان جوان است.
زیبا است و لبخند زنان به او نگاه
می کند.

حالا. بزورا. شادمانه نگاه
خویش را به این تصویر میدوزد به
نوبه خود لبخند می زند. بیشتر و
بیشتر به روی آبها خم میشود...
دیگر هیچگاه کسی او را ندید.
(ختم)

ناگهان صدای شیون زنی که می
گریست و تا آن سوی ده می دوید
به گوشش رسید. بزورا بخود
لرزید. زیرا این فریاد از خانه و
سیلچو می برآمد و این مادرواسیلچو
بود که گریه می کرد. گولی جوان
دچار سر سام شد و زانوایش
لرزید. به زحمت توانست خود را
به خانه برساند و کنار حصارش
بنشیند. از آنجا او می توانست
اشخاصی را که می گذشتند ببیند و
بگوش خود، غوغای آنها را بشنود
بی آنکه حرفهای که باهم می زدند
تشخیص دهد مدت زمانی گذشت
تا او توانست. چنانکه پنداری خواب
می بیند. صدای بلند کشیش-
(منیدو) را بشنود. وی خطاب به
خادم کلیسا می گفت:

- خواست خداست. خواست -
خداست. ما نمیدانیم چه سرنوشتی
در کمین ماست. بشر همین است.
ما همین ظریفی است که با کمترین
تکالی می شکند. (حاجی والکو) را
به بین دامادش «راول» را به بین.
هر دو از بین رفتند تا آنکه نوبت
به واسیلچو رسید. کوآن اسپهای
قشنگ! کو آن معا شرارت نیکو...
همه ماند و او رفت.

اسب و کلاه پوست اش را به ده
آوردند و می گویند در «بلوستان
کشته شده است. خواست خداست
همه چیز خواست اوست!

این حرفها. آنچه را بزورا بو -
برده بود. تایید میکرد. حالا چند
لحظه دیگر روی چهر نشسته بود.
هرگز قادر نبود. بیاد آورد. عاقبت
بر خاست و برای خروج از ده.
نزدیکترین راه را بر گزید روز های
آغاز بهار بود و دشت ها سر سبز
می شد کوهستانهای مقابل او. از
انوار آفتاب غروب ازغوانی رنگت
شده بود. بزورا از گورستان گذشت
و در میان قبر های که شعله شمع بر
آنها می سوخت. چشمش به
(گانایلا) افتاد. گانایلا گریه نمی کرد
هیچکاری نمی کرد. ولی مثل
صلیبی در میان آن صلیبهای سیاه
راست ایستاده بود. بزورا. از دیدار
او نه احساس خوشحالی بد خواهانه

فقیری از دواج کرد.
داستان یوسکی بعد ازین تاریخ مجدداً
حیات نویسندگی و تخلیق آثار هنری
ریالیستی آغاز کرد. خاطرات خانه اموات.
سیس «یادداشت های زیرزمینی» که باورترین
نمونه از آثار ریالیسم او است در میدان
ادب بر آمد و با پذیرائی عمومی شهرت
نویسنده دوباره سخت بالا گرفت. و بخصوص
زمانیکه کتاب «جن زدگان» وی انتشار یافت
افتخارش به اوج کمال رسید و از بو لی که
به کف آورد توان آنرا دریافت که به روس
برگردد. او وقتی که به روسیه برگشت
شاهکار بی نظیری را بنام «برادران کازان»
آمازوف. برشته تحریر درآورد و بدین ترتیب
با تخلیق دیگر آثار متعدد و متنوع شهرت
بین المللی یافت. داستان یوسکی در ۱۸۸۱
جهان درگذشت ولی آثار گرانبهائی
او را برای همیشه جاویدانه نگه داشت.

است موفق مشروط به اینکه در پیاده کردن
یک اثر کلاسیک به روش تیاتر آزاد امروزین
توجه بیشتر میگردد چه در آثار کلاسیک
ابعاد زمان. مکان. علیت و زبان یا نحوه
و کار برد بیان به وسیله گرکتر ارزش اساس
دارد و در واقع پایه ی یک اثر کلاسیک به شمار
میاید در حالیکه دراین نمایش دو بعد زمان
و مکان به شیوه امروزین تیاتر در نمایش
کار گرفته شده و به عنوان نشانه ی فاصلا
های لازم میان دو زمان و دو مکان متفاوت از
نمایش زن ایده آل را به افغان ننداری تیرید
وجود ندارد.
میگویم و امید داریم این موسسه در به
آوردن آثار شناخته شده جهانی باز هم موفقتر
از این باشد.

این تابلوی مینا توری نشان‌دهنده شبان بچه رو ستاندیست با رمه‌از توسفندان در فصل بهار

از وصایای طبی...

وجود و محیط بکلی آگاه بوده و هر دو را برای مردم مهم و سودمند خوانده است .

مدیر مسوول : راحله راسخ خرمی
 معاون : محمد ز مان نیکرای
 آمر چاپ علی محمد عثمان زاده
 آدرس: انصاری وات جوار ریاست
 مطابع دولتی - کابل
 تلیفون مدیر مسوول : ۲۶۸۴۹
 تلیفون توزیع و شکایات ۲۶۸۵۹
 تلیفون ارتباطی ژوندون ۲۱
 سوچبورڈ مطابع دولتی ۲۶۸۵۱

دولتی مطبعه

ابن سینا تو صیبه نموده که خانه طرزی ساخته شود و یا انتخاب‌گردد که نورخورشید در آن راه داشته باشد و نیز تصفیه آب را بخاطر عاری شدن از مکر و بهای مضره تو صیبه نموده و دستور داده است که آب نوشیدنی از صافی گذشتا نده شود و بهتر از آن که جوش داده شود .

در مورد آبهای معدنی شیخ را عقیده بر آن بوده که چنین آبها برای سلامت آدمی بسیار مفید است و در کتاب اول قانون اطلاعاتی در بین مورد و تصفیه آب هنگام مسافرت داده است .

فیلسوف متبحر و دانشمند بزرگ مشرق زمین از اهمیت حفظ الصحه

کسی ام من ؟
 چه کاره ام ؟
 عاشقم من ! عاشقم !
 ز سر تا پا -
 بکلسی

عشقم و معبتم .
 من آب نوشیده ام
 ز چشمه صداقت
 تدریسم نموده اند
 مرا درس محبت
 در باره محبت
 پند گرفتم مختلف
 پند گرفتم گوناگون
 نام استادان من

خسرو - فرهاد و مجنون

از: شاهین (فاضل)

من

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**